

- R E Z I M E -

IZVJEŠTAJ O RADU UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE ZA 2014. GODINU

Uvodne napomene

Uprava za inspekcijske poslove (u daljem tekstu: Uprava) u izvještajnoj godini je dosta uradila na svom profilisanju u jedinstveni inspekcijski organ, nastojeći da jasnim i transparentnim procedurama postupanja inspekcija što više saobrazi ostvarivanje svojih nadležnosti sa dobrom praksom inspekcijskog nadzora.

Nastavljen je trend smanjenja rizika različitog postupanja inspektora prilikom vršenja inspekcijskog nadzora i preduzimanja mjera, budući da se logistička podrška inspekcijama sada pruža sa jednog mjesta. Akcenat je i ove godine stavljen na organizovanje zajedničkih kontrola kojima se postižu višestruki efekti, počev od bolje iskorišćenosti resursa, preko manje opterećenosti subjekta kontrole, do povećanja kvaliteta kontrola zbog kompleksnosti i sljedljivosti inspekcijskog nadzora.

Nastavljen je postupak identifikacije problema u vezi sa vršenjem inspekcijskog nadzora, koji se odnose na pravni okvir i stručnost inspektorskog kadra. S tim u vezi, vođena je aktivna politika iniciranja redefinisavanja zakonskog okvira, te kontinuirane edukacije inspektora.

Izvještajna godina prošla je i u znaku koordiniranog pristupa inspekcija Uprave u sprovođenju brojnih strateških dokumenata Vlade Crne Gore, počev od Akcionog plana za suzbijanje sive ekonomije do Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Svakako treba naglasiti da je izvještajnu godinu karakterisala i otvorenost Uprave prema javnosti u dijelu koji se odnosio na inicijative građana i drugih subjekata, ali i na edukaciju privrednika u cilju podizanja svijesti o potrebi poštovanja propisa i stvaranju kvalitetnog životnog i poslovnog ambijenta.

Resursi

Kadar - broj zaposlenih u Upravi je 286, od kojih je 245 inspektora, uključujući i glavne inspektore, što nije dovoljno za efikasan i efektivni inspekcijski nadzor.

Informaciono-komunikacioni resursi - Uprava je preuzimanjem inspekcija preuzela i dva informaciona sistema koji prate rad Tržišne i Turističke inspekcije, a u fazi implementacije je i IS koji će podržati rad Inspekcije rada, Urbanističke, Građevinske i Inspekcije zaštite prostora. Treba naglasiti da je cilj kome teži Uprava jedinstveni informacioni sistem (povezivanje postojećih, njihova nadogradnja u jedinstveni sistem, koji će biti povezan sa registrima drugih državnih organa).

Poslovni prostor i tehnička opremljenost - Uprava nema svoj poslovni prostor, a zaposleni su samo u Podgorici, kao sjedištu Uprave, smješteni na 12 različitih lokacija, od kojih je veći dio zakupljen. Zaključkom Vlade Upravi je ustupljen na korišćenje poslovni prostor. Priprema za preseljenje jednog broja inspekcija u pomenuti prostor započeta je u izvještajnoj godini. Treba naglasiti da je objedinjavanje inspekcija na jednoj lokaciji neophodan uslov za jače povezivanje inspektora u cilju bržeg ujednačavanja metoda rada i neposrednije razmjene iskustava, ali i smanjenja materijalnih troškova i jednostavnijeg telekomunikacionog umrežavanja. Takođe, iz svih navedenih razloga, potrebno je prostorno objedinjavanje inspekcija Uprave i u ostalim gradovima Crne Gore. Osim toga, neophodno je obezbjeđivanje boljih uslova za rad inspektora na graničnim prelazima.

U izvještajnoj godini Uprava je kroz IPA II (za 2015), u saradnji sa Ministarstvom ekonomije, kandidovala potrebu za rješavanje pitanja poslovnog prostora Uprave u Podgorici.

Vozni park - U izvještajnoj godini problem voznog parka je dodatno usložen, s obzirom da isti nije obnavljan, a da se protekom vremena stanje vozila pogoršalo. Naime, Uprava raspolaže sa 158 vozila, prosječne starosti preko devet godina, od kojih je 96 u lošem stanju, dok je 14 vozila neispravno i zahtijeva velika materijalna ulaganja za stavljanje u upotrebu. Ovakva starosna struktura voznog parka iziskuje visok iznos troškova održavanja istog. Nedovoljan broj službenih vozila i visok stepen amortizacije postojećih, uz nedovoljan iznos sredstava za gorivo, onemogućava veću mobilnost inspektora na terenu.

Finansijska sredstva - Iznos budžetskih sredstava opredijeljenih za Upravu (za 2013. godinu je 4.575.960,00 €, a za 2014. godinu 4.746.429,00€), znatno je niži od potrebnih, što je problematizovalo mogućnost optimalne realizacije planiranih aktivnosti Uprave.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini inspekcije Uprave su izvršile ukupno 133.839 inspekcijskih pregleda, od čega se 69.168 odnosi na nadzor na unutrašnjem tržištu (po programu rada i inicijativama), dok je 64.671 inspekcijski pregled izvršen u spoljnotrgovinskom prometu (po zahtjevima privrednih subjekata). Uprava je posebno i u kontinuitetu intenzivirala nadzor sa aspekta suzbijanja sive ekonomije, u skladu sa Vladinim Akcionim planom, kao i nadzor u toku turističke sezone, o čemu je posebno izvještavala Vladu i javnost.

Uprava je svoje aktivnosti u izvještajnoj godini zasnivala i na drugim strateškim i programskim dokumentima Vlade Crne Gore i resornih ministarstava (npr. Strategija tržišnog nadzora i godišnji program tržišnog nadzora; Nacionalni program zaštite potrošača od 2012-2015. godine i godišnji Akcioni plan za njegovo sprovođenje; Akcioni plan za sprovođenje Strategije borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala za period od 2013-2014. godine; Nacionalna strategija intelektualne svojine za period od 2012-2015. godine itd.). Treba naglasiti da je Uprava u izvještajnoj godini bila koordinator u realizaciji strateških dokumenata u oblasti tržišnog nadzora, kao i u oblasti zaštite potrošača (do polovine izvještajne godine, kada je Ministarstvo ekonomije uspostavilo funkciju Savjeta za zaštitu potrošača).

Pored navedenog, inspekcije su postupale po zahtjevima i inicijativama fizičkih i pravnih lica, kao i po obavještenjima o nebezbednim proizvodima na tržištu.

Podaci o izvršenim inspekcijskim pregledima i preduzetim mjerama

		Unutrašnji nadzor	Nadzor u spoljnotr. prometu	UKUPNO
1.	Broj inspekcijskih pregleda	69.168	64.671	133.839
2.	Broj utvrđenih nepravilnosti	30.599	36	30.635
3.	Broj ukazivanja	11.767	-	11.767
4.	Broj rješenja	12.720	43.412	56.132
5.	Iznos oduzete protivpravno stečene imovinske koristi (€)	3.871,45	-	3.871,45
6.	Broj izdatih sertifikata:	-	6.990	6.990
7.	Broj prekršajnih naloga	16.160	-	16.160
8.	Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima(€)	4.868.029,00	-	4.868.029,00
9.	Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	526	-	526
10.	Broj krivičnih prijava	202	-	202
11.	Iznos izrečenih novčanih kazni u prekršajnim postupcima i troškovi postupka (€)*	334.721,00	-	334.721,00
12.	Naknade i takse za kontrolu u spoljnotrgovinskom prometu(€)	-	2.427.755,43	2.427.755,43

*Podatak se odnosi na novčane kazne izrečene u izvještajnoj godini po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka i zahtjevima za sudsko odlučivanje, podnesenim u izvještajnoj godini i u ranijem periodu.

Od ukupno 30.635 utvrđenih nepravilnosti, na nadzor u unutrašnjem prometu odnosi se 30.599, a na nadzor u spoljnotrgovinskom prometu 36 nepravilnosti.

Inspekcije Uprave su u izvještajnoj godini donijele ukupno 56.132 rješenja, od čega u nadzoru u unutrašnjem prometu 12.720, a u spoljnotrgovinskom prometu 43.412.

Od ukupnog broja rješenja donesenih u **nadzoru u unutrašnjem prometu**, njih 12.203 odnosi se na utvrđene nepravilnosti, dok je 517 rješenja doneseno u postupcima izdavanja saglasnosti po više osnova (odobrenje za prenos posmrtnih ostataka, sanitarne saglasnosti, saglasnosti za probni rad).

Od navedenih 12.203 rješenja, 9.118 se odnosi na otklanjanje nepravilnosti, dok se ostala rješenja odnose na zabranu (privremeno/ trajno) prometa robe, oduzimanje robe i predmeta i protivpravno stečene imovinske koristi, privremenu zabranu obavljanja djelatnosti, uništenje nebezbedne hrane i pića, biljaka i biljnog materijala, rušenje odnosno uklanjanje objekata, pečačenje, zabranu dalje gradnje, kao i na mjere za suzbijanje zaraznih bolesti životinja i zoonoza, zabranu korišćenja objekata, itd.

U nadzoru u spoljnotrgovinskom prometu najveći broj rješenja odnosio se na dozvolu uvoza robe (36.654), dozvolu tranzita robe (6.621), zabranu uvoza (32), dok su se ostala rješenja odnosila na stavljanja pod zdravstveni nadzor lica na granici i uništavanje biljaka i biljnog materijala. Pored navedenih rješenja, u ovom nadzoru izdato je 6.990 sertifikata u postupku izvoza različitih vrsta robe.

U postupku inspekcijskog nadzora uzeto je ukupno 8.968 uzoraka, od čega u unutrašnjem prometu 5.704 uzorka, a u spoljnotrgovinskom 3.262 uzorka.

U izvještajnoj godini naplaćeno je ukupno 3.418.688,49€, od čega se 3.239.459,84€ odnosi na 12.872 prekršajna naloga izdata u 2014. godini, a 179.228,65€ na novčane kazne izrečene prekršajnim nalogima u 2013. godini.

Po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka i zahtjevima za sudsko odlučivanje po podnijetim prekršajnim nalogima doneseno je ukupno 445 rješenja, kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 334.721,00€. Treba istaći da se evidencija naplate novčanih kazni izrečenih u prekršajnim postupcima vodi kod područnih organa za prekršaje, tako da Uprava ne raspolaže istom.

Dakle, u izvještajnoj godini inspektori su preduzimali mjere i radnje protiv subjekata nadzora zbog nepoštovanja propisa, kojima je izrečeno 5.207.301,45€ novčanih kazni (4.868.709,00€ izrečenih prekršajnim nalogima + 334.721,00€ izrečenih u prekršajnim postupcima, uključujući i troškove postupka + 3.871,45€ oduzeta protivpravno stečena imovinska korist), što je, zajedno sa naplaćenim naknadama i administrativnim taksama u spoljnotrgovinskom prometu, 7.635.056,88€.

Komparativni podaci iz nadzora u unutrašnjem prometu 2013/2014

	2013.	2014.	%
Inspekcijski pregled (broj)	72.008	69.168	- 3,9
Utvrđene nepravilnosti (broj)	33.443	30.599	- 8,5
Ukazivanja (broj)	15.375	11.767	- 23,4
Rješenja (broj)	12.688	12.720	+ 0,25
Oduzeta protivpravno stečena imovinska korist (€)	3.450,44	3.871,45	+ 12,2
Prekršajni nalozi (broj)	14.671	16.106	+ 09,78
Izrečene novčane kazne prekršajnim nalogima (€)	3.671.772,00	4.868.709,00	+ 32,59
Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka (broj)	687	526	- 23,4
Izrečene novčane kazne u prekršajnim postupcima i troškovi postupka (€)	303.691,00	334.721,00	+ 10,21
Krivične prijave (broj)	164	202	+ 23,17

Pad broja izrečenih mjera ukazivanja u izvještajnoj godini u odnosu na prethodnu (23,4%), posljedica je težih povreda propisa, te činjenice da je bio veći broj subjekata nadzora koji su povratnici u kršenju propisa. To su istovremeno i razlozi manjeg broja utvrđenih nepravilnosti (8,5 %) koje se odnose na lakše oblike narušavanja javnog interesa.

Porast broja izdatih prekršajnih naloga u izvještajnoj godini u odnosu na prethodnu uslovljen je, prije svega, potrebom da se, s obzirom na privremeni status većeg broja subjekata nadzora u turističkoj sezoni (kada inspekcije Uprave sprovode pojačani nadzor), izricanjem novčane kazne na licu mjesta obezbijedi svrha kažnjavanja (brže otklanjanje nepravilnosti, odvratanje subjekata nadzora od vršenja prekršaja itd.) i istovremeno spriječi mogućnost nastupanja eventualnih procesnih smetnji za vođenje postupka protiv okrivljenih. U navedenom su i razlozi za manji broj zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka u izvještajnoj godini.

Porast broja krivičnih prijava treba posmatrati u kontekstu opredjeljenja Uprave da za najgrublja kršenja propisa postupak mora imati svoj epilog u krivičnom postupku.

Iz navedenog odnosa upravnih i drugih mjera na osnovu utvrđenih nepravilnosti zaključuje se da su inspektori bili posebno posvećeni otklanjanju i sankcionisanju težih nepravilnosti, kao i onih koje se ponavljaju od strane istih subjekata nadzora. To je istovremeno uticalo na pad broja inspekcijskih pregleda (3,94%) s jedne strane, kao i porast novčanih kazni (30,17%) i broja krivičnih prijava (23,17%), s druge strane.

Ostale aktivnosti

Učešće u redefinisaju pravnog okvira - U cilju obezbjeđivanja konzistentnog pravnog okvira za nadzor i preduzimanje mjera, Uprava je prema nadležnim organima inicirala izmjene i dopune jednog broja zakona, i odgovarajućih podzakonskih akata, odnosno dostavljala svoje primjedbe i sugestije na nacрте propisa.

Očekujemo da će se i u narednom periodu nastaviti saradnja između Uprave i nadležnih ministarstava u postupku izmjena zakona i donošenju novih, kako bi se kroz njihovo inoviranje stvorio optimalan pravni okvir za vršenje inspekcijskog nadzora i istovremeno postiglo usaglašavanje sa evropskim pravom.

Učešće u projektima - U izvještajnoj godini inspekcije Uprave su uzele učešće u realizaciji sljedećih projekata, i to: Regionalni projekat (Otvoreni regionalni fond za jugoistočnu Evropu-oblast tržišnog nadzora); IPA - „Infrastruktura kvaliteta i metrologija u Crnoj Gori“; IPA (Twinning) – „Unapređenje zaštite prava intelektualne svojine u Crnoj Gori“; Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore (2013-2014); Škola ekološkog aktivizma; Projekat ECRAN (Životna sredina i klima- Regionalna pristupna mreža); Projekat „Budi odgovoran“ i projekti nevladinih organizacija (projekat Centra za građansko obrazovanje „Inspekcijom protiv koprucije“, projekat Centra za monitoring i istraživanje „Monitoring upravnih postupaka u oblasti prostornog planiranja i izgradnje“ i projekat Centra za antidiskriminaciju (EKVISTA) „Inspekcijski organi i zaštita od diskriminacije“).

Učešće u procesu evropske integracije - Uprava je preko svojih predstavnika uključena u 13 pregovaračkih poglavlja (1, 2, 3, 5, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 19, 27 i 32), dok je njen predstavnik na čelu radne grupe za Poglavlje 28 - Zaštita potrošača i zdravlja.

Uprava je učestvovala u reviziju Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2015-2020.

Završne napomene

Polazeći od problema koji su pratili inspekcijski nadzor u izvještajnoj godini, s jedne, i potrebe da Uprava bude ključni mehanizam praćenja primjene propisa u Crnoj Gori, s druge strane, neophodno je, prije svega, jačati njene administrativne kapacitete. Ovo podrazumijeva prijem novih inspektora i dalje sprovođenje edukacije.

Inspekcijski nadzor u proteklom periodu ukazao je na nedostatke u pravnom okviru, pa je neophodno obezbijediti dalje unapređivanje istog, kao i veći uticaj Uprave u tome. U tom smislu će Uprava, pored već pokrenutih inicijativa za izmjenu propisa, i u narednom periodu nastaviti sa podnošenjem prijedloga i sugestija za inoviranje regulatornog okvira.

Nedostatak jedinstvenog informacionog sistema nesporno je od uticaja na optimalno vršenje inspekcijskog nadzora, što obavezuje na dalji razvoj istog, kako na nivou Uprave, tako i kroz povezivanje sa informacionim sistemima, odnosno registrima drugih državnih organa, a u cilju razmjene informacija, što je u funkciji boljeg planiranja i praćenja inspekcijskog nadzora.

Postojeća budžetska sredstva Uprave limitiraju efikasnost i efektivnost inspekcijskog nadzora, za koji je, između ostalog, potrebno obezbijediti: dovoljan broj vozila, potrebnu količinu goriva, priručnu opremu za sprovođenje inspekcijskog nadzora, sredstva potrebna za uzorkovanje i ispitivanje uzoraka proizvoda na tržištu i administrativno izvršenje rješenja o rušenju, poslovni prostor (u Podgorici i drugim gradovima), adekvatne uslove za rad inspektora na graničnim prelazima, već pomenuti IS i kvalitetnu ICT infrastrukturu, te jačanje administrativnih kapaciteta. Nedostajuća finansijska sredstva treba dodatno problematizovati u kontekstu opredjeljenja Uprave da jača unutrašnje mehanizme kontrole rada inspektora putem njihove rotacije (koja podrazumijeva da se inspektori upućuju na teren izvan njihovog mjesta rada).

Budući da je u ovoj fazi evropske integracije fokus stavljen na primjenu propisa, što pozicionira Upravu kao značajnog aktera u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, potrebno je obezbijediti Upravi status subjekta koji treba direktno da koristi pretpristupne fondove.

Veća budžetska podrška i unaprijeđen pravni okvir osnažice ulogu Uprave u zaštiti javnog interesa, a time i u kreiranju povoljnog poslovnog i životnog ambijenta.

CRNA GORA
UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE

IZVJEŠTAJ O RADU
UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE
ZA 2014. GODINU

Podgorica, februar 2015. godine

I UVOD.....	3
II ORGANIZACIJA I NAČIN RADA.....	4
Organizaciona struktura.....	4
Resursi.....	4
III INSPEKCIJSKI NADZOR.....	7
IV INSPEKCIJSKI NADZOR PO SEKTORIMA.....	13
A. Sektor za zaštitu tržišta i ekonomije, igre na sreću i javne nabavke	13
1. Tržišna inspekcija	13
2. Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost	35
3. Inspekcija za informaciono društvo	36
4. Metrološka inspekcija	38
5. Inspekcija rada	41
6. Turistička inspekcija	47
7. Elektroenergetska inspekcija.....	53
8. Termoeenergetska inspekcija.....	57
9. Rudarska inspekcija	59
10. Geološka inspekcija	60
11. Inspekcija za igre na sreću.....	62
12. Inspekcija za javne nabavke	64
B. Sektor za zaštitu i bezbjednost zdravlja ljudi, životinja, bilja i šuma.....	65
1. Zdravstveno–sanitarna inspekcija	65
2. Veterinarska inspekcija.....	75
3. Fitosanitarna inspekcija	78
4. Poljoprivredna inspekcija.....	81
5. Inspekcija za morsko ribarstvo	82
6. Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja	83
C. Sektor za zaštitu životne sredine i prostora	85
1. Inspekcija zaštite prostora	85
2. Inspekcija stanovanja	87
3. Inspekcija za urbanizam	88
4. Građevinska inspekcija.....	89

5. Ekološka inspekcija	91
6. Vodoprivredna inspekcija	98
POJAČANI INSPEKCIJSKI NADZOR	99
Suzbijanje sive ekonomije	99
Turistička sezona	100
Inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora	104
D. Sektor za pravne poslove u oblasti inspekcijskog nadzora, ljudske resurse, planiranje i informacione tehnologije	105
Odsjek za pravne poslove	105
Odsjek za ljudske resurse	107
Odsjek za informacione tehnologije	110
V OSTALE AKTIVNOSTI	112
Učešće u projektima	114
Učešće u procesu evropske integracije	117
Učešće u redefinisaju pravnog okvira	117
VI SARADNJA	119
VII ZAVRŠNE NAPOMENE	120

I UVOD

Uprava za inspekcijske poslove (u daljem tekstu: Uprava) u izvještajnoj godini uradila je mnogo na svom profilisanju u jedinstveni inspekcijski organ, nastojeći da jasnim i transparentnim procedurama postupanja inspekcija što više saobrazi ostvarivanje svojih nadležnosti sa dobrom praksom inspekcijskog nadzora.

Polazeći od analize slabosti iz prethodnog perioda, Uprava je inovirala procedure vodeći se sljedećim postulatima: planiranjem inspekcijskog nadzora na osnovu analize rizika, dominantnim, preventivnim i korektivnim djelovanjem, uspostavljanjem detaljnih i konzistentnih procedura u radu i izvještavanju i zajedničkim kontrolama od strane različitih inspekcija.

I u izvještajnoj godini nastavljen je trend smanjenja rizika različitog postupanja inspektora prilikom vršenja inspekcijskog nadzora i preduzimanja mjera, budući da se logistička podrška inspekcijama sada pruža sa jednog mjesta. Akcenat je i ove godine stavljen na organizovanje zajedničkih kontrola kojima se postižu višestruki efekti, počev od bolje iskorišćenosti resursa, preko manje opterećenosti subjekata kontrole, do povećanja kvaliteta kontrola zbog kompleksnosti i sljedljivosti inspekcijskog nadzora.

Osim toga, centralizacija podataka iz nadzora obezbijedila je, u mjeri mogućeg – posebno zbog nedostatka jedinstvenog informacionog sistema bolje planiranje inspekcijskih pregleda i praćenje rada inspektora, kao i kvalitetnije izvještavanje, te analiziranje stanja u oblastima nadzora, što je svakako od uticaja na unapređivanje politika u pojedinim upravnim oblastima.

Nastavljen je postupak identifikacije problema u vezi sa vršenjem inspekcijskog nadzora, koji se odnose na pravni okvir i stručnost inspektorskog kadra. S tim u vezi, vođena je aktivna politika iniciranja redefinisanja zakonskog okvira, te kontinuirane edukacije inspektora.

Izvještajna godina prošla je i u znaku koordiniranog pristupa inspekcija Uprave sprovođenju brojnih strateških dokumenata Vlade Crne Gore, počev od Akcionog plana za suzbijanje sive ekonomije do Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Svakako treba naglasiti da je izvještajnu godinu karakterisala i otvorenost Uprave prema javnosti, u dijelu koji se odnosio na inicijative građana i drugih subjekata, ali i na edukaciju privrednika, u cilju podizanja svijesti o potrebi poštovanja propisa i stvaranju kvalitetnog životnog i poslovnog ambijenta.

II ORGANIZACIJA I NAČIN RADA

Organizaciona struktura

U izvještajnoj godini nije bilo promjena u organizacionoj strukturi Uprave, tako da su se njene nadležnosti ostvarivale u okviru sedam organizacionih cjelina: četiri sektora (od kojih se u okviru tri nalaze 24 inspekcije), dva odjeljenja i jedne službe. Krajem izvještajne godine Vlada Crne Gore pokrenula je zakonsku proceduru u vezi sa realizacijom druge faze reforme inspeksijskog sistema, kroz koju će ova uprava preuzeti inspeksijski nadzor i u oblasti prosvjete, sporta, zaštite kulturnih dobara i kulturne baštine, te arhivske djelatnosti.

Resursi

Kadrovski resursi

Broj zaposlenih u Upravi na kraju izvještajne godine je 286, od kojih je 245 inspektora, uključujući i glavne inspektore. Od ukupnog broja zaposlenih inspektora 96 je sa mjestom rada u Podgorici, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Nikšić (22), Bijelo Polje (22), Bar (14), Pljevlja (14), Herceg Novi (13), Berane (12), Budva (9), Tivat (8), Rožaje (7), Ulcinj (7), Plav (5), Kotor (4), Mojkovac (4), Cetinje (3), Kolašin (2), Žabljak (2), Danilovgrad (1).

U izvještajnoj godini zaposleno je pet službenika, od kojih su dva inspektori. Takođe, broj inspektora je povećan za još dva iz internih kadrovskih resursa. Usljed prirodnog odliva, broj inspektora smanjen je za četiri.

Dosadašnje iskustvo u ostvarivanju nadležnosti inspekcija i obaveza usklađivanja procedura sa standardima EU, posebno u pojedinim oblastima nadzora, nužno upućuju na potrebu daljeg jačanja inspeksijskog kadra, kao i kadra koji mu pruža logističku podršku. U vezi sa navedenim, Uprava je od nadležnog ministarstva zahtijevala povećanje broja izvršilaca. Navedeni prijedlog temeljen je, između ostalog, i na preporukama iz Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2014. godinu, Programu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, novim nadležnostima inspekcija (uspostavljenom horizontalnom i vertikalnom zakonodavstvu kojim su transponovani EU propisi, kao i Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti), kao i na zaključcima Vlade Crne Gore, od kojih izdvajamo:

- Zaključak broj: 06–1333/3, od 21. juna 2012. godine, kojim je Uprava zadužena da, u skladu sa preporukom iz Analitičkog izvještaja EK, poveća broj inspektora rada za oblast zaštite i zdravlja na radu;
- Zaključak broj: 08–1204/2, od 29.05.2014. godine, kojim je usvojena Analiza kapaciteta Uprave za inspeksijske poslove u dijelu Inspekcije rada – oblast radnih odnosa, u kojoj se predlaže povećanje broja inspektora rada za oblast radnih odnosa za šest;

- Zaključak broj: 08–641, od 13. marta 2014. godine, kojim je ova uprava zadužena da, do III kvartala 2014. godine, sagleda potrebe povećanja broja zdravstvenih inspektora;
- Zaključak broj: 08–1783/1, od 25. jula 2013. godine, kojim se zadužuje Uprava za inspekcijske poslove da, u cilju nesmetane realizacije i održivosti projekta "Uključivanje građana u borbu protiv sive ekonomije", obezbijedi nastavak radnog angažmana u Call centru Uprave;
- Zaključak broj: 08–1258/3, od 29. maja 2014. godine, kojim je zadužena ova uprava (i Poreska uprava) da obezbijedi održivost prijema i procesuiranja prijava građana pristiglih putem sajta i aplikacije "Budi odgovoran" i nakon isteka projektnog perioda (kraj 2014. godine), na način što će radno angažovati po jednu osobu zaduženu za prijem i procesuiranje ovih prijava od januara 2015. godine, na šta je, pozivajući se na navedeni zaključak, ukazao i Generalni sekretarijat Vlade dopisom od 22.10.2014. godine.

U predmetnom dopisu ukazano je i na preporuke iz Konačnog izvještaja Državne revizorske institucije, kojima se preporučuje povećanje broja sistematizovanih radnih mjesta vodoprivredne, geološke i rudarske inspekcije, kao i zapošljavanje odgovarajućih kadrova u skladu sa zakonom.

Međutim, saglasnost na povećanje broja zaposlenih u Upravi je izostala, što, svakako, nije u funkciji potpunog ispunjavanja preporuka iz Izvještaja Evropske komisije, te obaveza Uprave iz Vladinih strateških dokumenata i akcionih planova (za čiju realizaciju je, kao jedan od nosilaca aktivnosti, određena i Uprava – preko inspekcija u svom sastavu).

U izvještajnoj godini veći broj inspektora i ostalih zaposlenih prošao je edukaciju iz različitih oblasti (više o ovoj temi pod naslovom „Odsjek za ljudske resurse“ – strana 107)

Informaciono–komunikacioni resursi

Važan segment u radu Uprave je dobra informaciono–komunikaciona infrastruktura, pa je jedinstveni informacioni sistem cilj kome teži Uprava, a kreiraće se objedinjavanjem već postojećih IS, njihovom nadogradnjom, kao i dodavanjem novih modula (više o ovoj temi pod naslovom „Odsjek za informacione tehnologije“ – strana 110).

Poslovni prostor i tehnička opremljenost

Uprava nema svoj poslovni prostor, a zaposleni su samo u Podgorici, kao sjedištu Uprave, smješteni na 12 različitih lokacija, od kojih je veći dio zakupljen. Zaključkom Vlade Upravi je ustupljen na korišćenje poslovni prostor. Priprema za preseljenje jednog broja inspekcija u pomenuti prostor započeta je u izvještajnoj godini.

U tom smislu, treba naglasiti da je objedinjavanje inspekcija na jednoj lokaciji neophodan uslov za jače povezivanje inspektora, u cilju bržeg ujednačavanja metoda rada i neposrednije razmjene iskustava, ali i smanjenja materijalnih troškova i jednostavnijeg telekomunikacionog umrežavanja. Takođe, iz svih navedenih razloga, potrebno je prostorno objedinjavanje inspekcija Uprave i u ostalim gradovima Crne Gore.

U izvještajnoj godini Uprava je kroz IPA II (IPA 2015), u saradnji sa Ministarstvom ekonomije, kandidovala potrebu za rješavanje pitanja poslovnog prostora Uprave.

Pored toga, u izvještajnoj godini je i problem voznog parka dodatno usložen, s obzirom da isti nije obnavljan, a da se protekom vremena stanje vozila pogoršalo. Naime, Uprava raspolaže sa 158 vozila, prosječne starosti od 9,26 godina (32 vozila starosti do 5 godina, 76 vozila starosti od 5 do 10 godina, 46 vozila starosti od 10 do 20 godina, 4 vozila starosti preko 20 godina). Od navedenih vozila, 96 je u lošem stanju, dok je 14 vozila neispravno i zahtijeva velika materijalna ulaganja za stavljanje u upotrebu. Ovakva starosna struktura voznog parka iziskuje visok iznos troškova održavanja istog, pa je, po tom osnovu, u izvještajnoj godini utrošeno oko 100.000€. Nedovoljan broj službenih vozila i visok stepen amortizacije postojećih, uz nedovoljan iznos sredstava za gorivo, onemogućava veću mobilnost inspektora na terenu.

Budžet Uprave

Za izvještajnu godinu Budžet Uprave bio je 4.746.429,00€, pa je, polazeći od problema u servisiranju pojedinih kategorija troškova, Uprava predložila povećanje Budžeta za 2015. godinu za 112,30%. u odnosu na prethodnu. Međutim, odobreno povećanje u odnosu na prijedlog je 47,4%, a u odnosu na Budžet za izvještajnu godinu 0,6%.

III INSPEKCIJSKI NADZOR

Inspekcije Uprave su u izvještajnoj godini sprovodile svoje nadležnosti na cijeloj teritoriji Crne Gore u sljedećim oblastima nadzora:

- tržište robe i usluga, sa akcentom na legalnost transakcija, bezbjednost robe i usluga, zaštitu potrošača, zaštitu prava intelektualne svojine i fer konkurenciju;
- zaštita zdravlja stanovništva, sa akcentom na pružanje zdravstvenih usluga, proizvodnju i promet lijekova i namirnica;
- zaštita zdravlja životinja i bilja i primjena veterinarskih i fitosanitarnih mjera;
- zaštita životne sredine, voda, šuma, mineralnih sirovina i drugih prirodnih resursa;
- prostorno i urbanističko planiranje, građenje i stanovanje;
- elektroenergetika i termoeenergetika;
- elektronske komunikacije i poštanska djelatnost, te usluge informatičkog društva;
- metrologija;
- radni odnosi i zaštita na radu;
- igre na sreću, kao i
- javne nabavke.

U navedenim oblastima u izvještajnoj godini inspekcije Uprave su izvršile ukupno 133.839 inspekcijskih pregleda, od čega se 69.168 odnosi na nadzor na unutrašnjem tržištu (po programu rada i inicijativama), dok je 64.671 inspekcijski pregled izvršen u spoljnotrgovinskom prometu (po zahtjevima privrednih subjekata).

Podaci o izvršenim inspekcijskim pregledima i preduzetim mjerama

		Unutrašnji nadzor	Nadzor u spoljnotr. prometu	UKUPNO
1.	Broj inspekcijskih pregleda	69.168	64.671	133.839
	- redovni	38.542	–	42.692
	- po inicijativi/zahtjevu	9.885	64.671	74.556
	- kontrolni	15.595	–	15.595
2.	Broj utvrđenih nepravilnosti	30.599	36	30.635
3.	Broj ukazivanja	11.767	–	11.767
4.	Broj rješenja	12.720	43.412	56.132
5.	Broj uzetih uzoraka	5.706	3.262	8.968
6.	Iznos oduzete protivpravno stečene imovinske koristi (€)	3.871,45	–	3.871,45
7.	Broj izdatih sertifikata:	–	6.990	6.990
8.	Broj prekršajnih naloga	16.160	–	16.160
9.	Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima(€)	4.868.029,00	–	4.868.029,00
10.	Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	526	–	526
11.	Broj krivičnih prijava	202	–	202
12.	Iznos izrečenih novčanih kazni u prekršajnim postupcima i troškovi postupka (€)*	334.721,00	–	334.721,00
13.	Naknade i takse za kontrolu u spoljnotrgovinskom prometu(€)	–	2.427.755,43	2.427.755,43

*Podatak se odnosi na novčane kazne izrečene u izvještajnoj godini po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka i zahtjevima za sudsko odlučivanje, podnesenim u izvještajnoj godini i u ranijem periodu.

Od ukupno 30.635 utvrđenih nepravilnosti, na nadzor u unutrašnjem prometu odnosi se 30.599, a na nadzor u spoljnotrgovinskom prometu 36 nepravilnosti.

Inspekcije Uprave su u izvještajnoj godini donijele ukupno 56.132 rješenja, od čega u nadzoru u unutrašnjem prometu 12.720, a u spoljnotrgovinskom prometu 43.412.

Od ukupnog broja rješenja donesenih u nadzoru u unutrašnjem prometu, njih 12.203 odnosi se na utvrđene nepravilnosti, dok je 517 rješenja doneseno u postupcima izdavanja

saglasnosti po više osnova (odobrenje za prenos posmrtnih ostataka, sanitarne saglasnosti, saglasnosti za probni rad).

Od navedenih 12.203 rješenja, 9.118 se odnosi na otklanjanje nepravilnosti, dok se ostala rješenja odnose na zabranu (privremeno/trajno) prometa robe, oduzimanje robe i predmeta i protivpravno stečene imovinske koristi, privremenu zabranu obavljanja djelatnosti, uništenje nebezbedne hrane i pića, biljaka i biljnog materijala, rušenje odnosno uklanjanje objekata, pečačenje, zabranu dalje gradnje, kao i na mjere za suzbijanje zaraznih bolesti životinja i zoonoza, zabranu korišćenja objekata, itd.

Inspekcije Uprave nadležne za nadzor proizvoda na tržištu (prije svega Tržišna, Zdravstveno–sanitarna, Fitosanitarna, Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Metrološka inspekcija) bile su posvećene toj vrsti nadzora u cilju provjere da li proizvodi (neprehrambeni) na tržištu ispunjavaju propisane zahtjeve usaglašenosti i bezbjednosti i preduzimaju mjere kako bi na tržištu bili plasirani isključivo bezbjedni proizvodi. Takođe, desetak inspekcija Uprave bilo je posvećeno nadzoru u oblasti zaštite potrošača, uključujući i oblast potrošačkih kredita, koja je uređena posebnim zakonom koji je u pripremi od početka izvještajne godine.

U nadzoru u spoljnotrgovinskom prometu najveći broj rješenja odnosio se na dozvolu uvoza robe (36.654), dozvolu tranzita robe (6.621), zabranu uvoza (32), dok su se ostala rješenja odnosila na stavljanja pod zdravstveni nadzor lica na granici i uništavanje biljaka i biljnog materijala.

Pored navedenih rješenja, u ovom nadzoru izdato je 6.990 sertifikata u postupku izvoza različitih vrsta robe (mesa, mesnih prerađevina, drvnih sortimenata i rezane građe, voća, povrća, vina itd.).

U nadzoru u spoljnotrgovinskom prometu inspektori ove uprave vršili su kontrolu na devet graničnih prelaza i to: Luka Bar, Debeli brijeg, Ilino brdo, Ranče, Dobrakovo, Dračnovac, Kula, Božaj, Aerodrom Podgorica, kao i na drugim mjestima carinjenja (Pošta Podgorice, carinski terminali i željezničke stanice). Važno je istaći da na graničnim prelazima ne postoje uslovi za rad inspektora (dok na graničnom prelazu Ilino brdo nema ni minimalnih uslova za rad inspektora).

U postupku izdavanja rješenja u uvozu, tranzitu, kao i prilikom izdavanja sertifikata pri izvozu, naplaćeno je 2.427.755,43€ naknada i administrativnih taksi.

U postupku inspeksijskog nadzora uzeto je ukupno 8.968 uzoraka (od kojih se 1.340 odnosi na briseve) i predato nadležnim laboratorijama na ispitivanje. U unutrašnjem prometu uzeta su 5.704 uzorka (uključujući i briseve), a u spoljnotrgovinskom 3.262 uzorka. Uzeti uzorci odnose se na: hranu, hranu za životinje, bilje, biljni materijal, sjeme, sredstva za ishranu bilja, vodu, kozmetiku, igračke, predmete opšte upotrebe, vazduh i dr. Brisevi su uzeti u objektima u kojima se priprema i prodaje hrana, u zdravstvenim ustanovama itd.

Laboratorijska analiza je pokazala da je najveći broj neispravnih uzoraka i briseva u oblasti mikrobiološke ispravnosti i higijenskog stanja u objektima (do 40% u pojedinim opštinama).

U izvještajnoj godini izdato je 16.160 prekršajnih naloga kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 4.868.709,00€. Naplaćeno je ukupno 3.418.688,49€, od čega se 3.239.459,84€ odnosi na 12.872 prekršajna naloga izdata u 2014. godini, a 179.228,65€ na novčane kazne izrečene prekršajnim nalogima u 2013. godini.

Po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka i zahtjevima za sudsko odlučivanje po podnijetim prekršajnim nalogima doneseno je ukupno 445 rješenja, kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 334.721,00€. Od toga je po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka doneseno 327 rješenja kojima je izrečeno 251.251,00€ (po zahtjevima podnesenim u izvještajnoj godini 167 rješenja kojima je izrečeno 129.576,00€, a po zahtjevima iz prethodnog perioda 160 rješenja kojima je izrečeno 121.675,00€), po zahtjevima za sudsko odlučivanje 118 rješenja kojima je izrečeno 83.470,00€ (po zahtjevima podnesenim u izvještajnoj godini 68 rješenja kojima je izrečeno 48.900,00€ i po zahtjevima podnesenim u ranijem periodu 50 rješenja kojima je izrečeno 34.570,00€).

Treba istaći da se evidencija naplate novčanih kazni izrečenih u prekršajnim postupcima vodi kod područnih organa za prekršaje, tako da Uprava ne raspolaže istom.

Podnesene krivične prijave (202) odnose se na građenje objekta bez građevinske dozvole (128), bespravnu sječu šume (34), povredu službenog pečata (9), nelegalnu eksploataciju šljunka i pijeska (5), građenje objekta suprotno izdatoj građevinskoj dozvoli (6), krivolov (5), nelegalno priređivanje igara na sreću (3), krivična djela iz oblasti zaštite životne sredine (2), proizvodnju i stavljanje u promet hrane škodljive za zdravlje ljudi (2), prenamjenu poljoprivrednog zemljišta (2), nedozvoljenu trgovinu (2), nedozvoljeno vršenje djelatnosti (1) nedozvoljenu proizvodnju (1), neovlašćeno iskorišćavanje autorskog djela (1) i zloupotrebu službenog položaja (1).

U cilju:

- povećanja legalnog prometa robe i usluga, kao i njihovog kvaliteta i bezbjednosti;
- podizanja nivoa zdravstvene zaštite stanovništva kroz povećanje legalnosti, kvaliteta i efikasnosti zdravstvenih usluga, kao i povećanje legalnosti i bezbjednosti proizvodnje i prometa lijekova, namirnica itd.;
- povećanja zdravstvene zaštite životinja kroz podizanje kvaliteta i efikasnosti veterinarske djelatnosti i povećanja legalnosti i kvaliteta proizvodnje i prometa veterinarskih lijekova, kao i povećanja legalnosti prometa životinja, hrane za životinje itd.;
- povećanja nivoa zaštite poljoprivrednog zemljišta, šuma i divljači, povećanje legalnosti proizvodnje, upotrebe i prometa poljoprivrednih proizvoda i repro materijala i proizvodnje i prometa u oblasti šumarstava i drvne industrije;
- povećanja zaštite voda i obezbjeđivanja visokih standarda vodosnabdijevanja stanovništva;
- povećanja sigurnosti i kvaliteta tehničkih sistema u oblasti elektroenergetike, termoenergetike, elektronskih komunikacija, informatičkog društva, sistema metrologije, rudarstva i geologije;
- povećanja legalnosti i kvaliteta prostornog i urbanističkog planiranja, kvaliteta i sigurnosti građenja i stanovanja,
- povećanja poštovanja ekoloških standarda;
- povećanja legalnosti u oblasti zapošljavanja i radnih odnosa uopšte, kao i povećanja sigurnosti i zaštite na radu;
- povećanja legalnosti u oblasti javnih nabavki, igara na sreću itd.,

inspektori su preduzimali mjere i radnje protiv subjekata nadzora zbog nepoštovanja propisa, kojima je izrečeno 5.207.301,45€ novčanih kazni (4.868.709,00€ izrečenih prekršajnim

naložima + 334.721,00€ izrečenih u prekršajnim postupcima, uključujući i troškove postupka + 3.871,45€ oduzeta protivpravno stečena imovinska korist), što je, zajedno sa naplaćenim naknadama i administrativnim taksama u spoljnotrgovinskom prometu, 7.635.056,88€.

Osim otklanjanja nepravilnosti, tj. usaglašavanja utvrđenog stanja sa propisima, što je misija inspekcijskog nadzora u ostvarivanju cilja sadržanog u zaštiti navedenih dobara, posredni uticaj nadzora i mjera preduzetih od strane inspektora ima mnogo širi opseg. Naime, legalizovanje svih segmenata u vršenju djelatnosti uticalo je na bolju naplatu poreza na dodatu vrijednost po osnovu prometa robe i pružanja usluga, kao i drugih poreza i doprinosa, prije svega na zarade zaposlenih u raznim djelatnostima (trgovini, turizmu, ugostiteljstvu, proizvodnji, građevinarstvu, zanatstvu, zdravstvu itd).

Komparativni podaci iz nadzora u unutrašnjem prometu 2013/2014.

	2013.	2014.	%
Inspekcijski pregled (broj)	72.008	69.168	– 3,9
Utvrđene nepravilnosti (broj)	33.443	30.599	– 8,5
Ukazivanja (broj)	15.375	11.767	– 23,4
Rješenja (broj)	12.688	12.720	+ 0,25
Oduzeta protivpravno stečena imovinska korist (€)	3.450,44	3.871,45	+ 12,2
Prekršajni nalozi (broj)	14.671	16.106	+ 09,78
Izrečene novčane kazne prekršajnim naložima (€)	3.671.772,00	4.868.709,00	+ 32,59
Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka (broj)	687	526	– 23,4
Izrečene novčane kazne u prekršajnim postupcima i troškovi postupka (€)	303.691,00	334.721,00	+ 10,21
Krivične prijave (broj)	164	202	+ 23,17

Pad broja izrečenih mjera ukazivanja u izvještajnoj godini u odnosu na prethodnu (23,4%), posljedica je težih povreda propisa, te činjenice da je bio veći broj subjekata nadzora koji su povratnici u kršenju propisa. To su istovremeno i razlozi manjeg broja utvrđenih nepravilnosti (8,5 %) koje se odnose na lakše oblike narušavanja javnog interesa.

Porast broja izdatih prekršajnih naloga u izvještajnoj godini u odnosu na prethodnu uslovljen je, prije svega, potrebom da se, s obzirom na privremeni status većeg broja subjekata nadzora u turističkoj sezoni (kada inspekcije Uprave sprovode pojačani nadzor), izricanjem novčane kazne na licu mjesta obezbijedi svrha kažnjavanja (brže otklanjanje nepravilnosti, odvracanje subjekata nadzora od vršenja prekršaja itd.) i istovremeno spriječi mogućnost nastupanja eventualnih procesnih smetnji za vođenje postupka protiv okrivljenih. U navedenom su i razlozi za manji broj zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka u izvještajnoj godini.

Porast broja krivičnih prijava treba posmatrati u kontekstu opredjeljenja Uprave da za najgrublja kršenja propisa postupak mora imati svoj epilog u krivičnom postupku.

Iz navedenog odnosa upravnih i drugih mjera na osnovu utvrđenih nepravilnosti zaključuje se da su inspektori bili posebno posvećeni otklanjanju i sankcionisanju težih nepravilnosti, kao i onih koje se ponavljaju od strane istih subjekata nadzora. To je istovremeno uticalo na pad broja inspekcijskih pregleda (3,94%) s jedne strane, kao i porast novčanih kazni (30,17%) i broja krivičnih prijava (23,17%), s druge strane.

IV INSPEKCIJSKI NADZOR PO SEKTORIMA

Inspekcije Uprave su realizovale svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa svojim dinamičkim planovima i godišnjim Programom rada Uprave, koji su zasnovani na odgovarajućim strateškim dokumentima i akcionim planovima Vlade Crne Gore.

Uprava je u izvještajnoj godini, posebno i u kontinuitetu, intenzivirala nadzor sa aspekta suzbijanja sive ekonomije, u skladu sa Akcionim planom za suzbijanje sive ekonomije, kao i nadzor u toku turističke sezone. O podacima iz ovog nadzora Uprava je posebno izvještavala Vladu i javnost.

Pored planiranog nadzora, inspekcije su postupale po zahtjevima i inicijativama fizičkih i pravnih lica, kao i po obavještenjima o nebezbednim proizvodima na tržištu.

U nadzoru nad primjenom materijalnih propisa iz svoje nadležnosti, inspekcije su postupale u skladu sa: Zakonom o inspekcijskom nadzoru, Zakonom o opštem upravnom postupku, Zakonom o upravnom sporu, Zakonom o prekršajima, Zakonom o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje, Krivičnim zakonikom, Zakonom o odgovornosti pravnih lica za krivična djela i dr. Rad jednog broja inspekcija uređen je i posebnim zakonima (Zakonom o tržišnoj inspekciji, Zakonom o inspekciji rada, Zakonom o sanitarnoj inspekciji).

A. Sektor za zaštitu tržišta i ekonomije, igre na sreću i javne nabavke

U ovom sektoru svoje nadležnosti ostvaruju sledeće inspekcije: Tržišna, Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Inspekcija za usluge informacionog društva, Metrološka inspekcija, Inspekcija rada, Turistička inspekcija, Elektroenergetska inspekcija, Termoenergetska inspekcija, Rudarska inspekcija, Geološka inspekcija, Inspekcija za igre na sreću i Inspekcija za javne nabavke

1. Tržišna inspekcija

U Tržišnoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za 53 inspektora, od kojih je zaposleno 50, uključujući i glavnog inspektora (23 dipl. pravnika, 20 dipl. ekonomista, 5 dipl. ing. poljoprivrede, 1 dipl. ing. šumarstva i 1 dipl. ing. tehnologije). Od ukupnog broja zaposlenih, 16 je sa mjestom rada u Podgorici, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Cetinje 2, Danilovgrad 1, Kolašin 1, Nikšić (Plužine i Šavnik) – 6, Budva 3, Ulcinj

2, Bar 3, Tivat 1, Kotor 1, Herceg Novi 2, Bijelo Polje 4, Mojkovac 1, Plav (Andrijevisa) – 2, Rožaje 3, Pljevlja (Žabljak) – 2.

Po postojećoj sistematizaciji upražnjena su tri radna mjesta, od kojih je za jedno radno mjesto (Berane) u toku interni oglas.

U toku je interni oglas za popunu jednog radnog mjesta (od tri upražnjena) za tržišnog inspektora.

Nadležnosti

Tržišna inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakona o unutrašnjoj trgovini, Zakona o zanatstvu, Zakona o zaštiti potrošača, Zakona o potrošačkim kreditima, Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakona o metrologiji, Zakona o kontroli predmeta od dragocjenih metala, Zakona o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine, Zakona o autorskom i srodnim pravima, Zakona o žigu, Zakona o patentima, Zakona o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna, Zakona o oznakama geografskog porijekla, Zakona o zaštiti topografije poluprovodnika, Zakona o kinematografiji, Zakona o optičkim diskovima, Zakona o duvanu, Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakona o lijekovima, kao i ostalih zakona koji se uzimaju u obzir prilikom nadzora na pojedinim područjima (npr. o privrednim društvima, o standardizaciji, o akreditaciji i dr.).

Nadzor se sprovodi i nad velikim brojem podzakonskih akata, koji su doneseni za primjenu navedenih zakona, među kojima su ključni oni koji se odnose na: prijavu trgovine i prijavu zanata, minimalno-tehničke uslove za obavljanje djelatnosti trgovine i zanatstva, evidenciju u trgovini, razmjenu informacija o opasnim proizvodima, primjenu tehničkih propisa koji se odnose na usaglašenost i bezbjednost neprehrambenih proizvoda, sprovođenje zakona koji se odnose na duvan i duvanske proizvode, izdavanje sertifikata za robu u izvozu–uvozu, itd.

Kada je u pitanju pravni okvir u skladu sa kojim Tržišna inspekcija sprovodi inspekcijski nadzor, a polazeći od obaveze harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa evropskim, može se konstatovati da stepen harmonizacije uglavnom omogućava inspekcijski nadzor u skladu sa evropskim pravilima i metodama nadzora. Međutim, još uvijek neusaglašeno nacionalno vertikalno zakonodavstvo za pojedine grupe proizvoda sa direktivama novog pristupa, predstavlja poteškoću za efikasan nadzor na tržištu (bezbjednost neprehrambenih proizvoda).

Tržišna inspekcija u skladu sa propisima vrši inspekcijski nadzor na unutrašnjem tržištu u oblasti trgovine (promet na veliko, promet na malo, trgovinske usluge), zanatstva i drugih ličnih usluga, jednog broja javnih usluga, kao i u drugim oblastima na unutrašnjem tržištu kada je to propisano. U kontroli ovih djelatnosti, pored nadzora nad primjenom zakona koji uređuju unutrašnju trgovinu i zanatstvo, vršen je nadzor i nad propisima koji uređuju zaštitu potrošača (uključujući i potrošačke kredite), bezbjednost neprehrambenih proizvoda, kao i druge zakone koji se odnose na promet određene vrste robe (duvan i duvanski proizvodi, lijekovi itd).

Ova inspekcija je, zajedno sa drugim inspekcijama Uprave, sprovodila pojačani nadzor u skladu sa programom nadzora u turističkoj sezoni (ljet–zima), pojačani nadzor u cilju

suzbijanja sive ekonomije u skladu sa Vladinim akcionim planom. Takođe je sprovodila pojačani nadzor zaštite potrošača po Nacionalnom programu zaštite potrošača, zaštite od nebezbednih proizvoda na tržištu po godišnjem programu nadzora nad tržištem i zaštite prava intelektualne svojine.

Ova inspekcija rješava pitanja spoljnotrgovinskog prometa po zahtjevima poslovnih subjekata – izvoznika, koji se odnose na izdavanje sertifikata za određene proizvode u izvozu.

Pored inspekcijskog nadzora, Tržišna inspekcija je angažovana i na izvršavanju drugih obaveza iz svoje nadležnosti, prije svega na: prijemu prijava i vođenju registra prijava trgovine, poslovima Centralnog informacionog sistema za zaštitu potrošača (www.potrosac.me), koji objedinjuje dva sistema – Sistem za brzu razmjenu informacija o opasnim porizvodima i Sistem za upravljanje žalbama potrošača, za koje je ova inspekcija kontakt tačka, itd.

Inspekcijski nadzor

Tržišna inspekcija vrši inspekcijski nadzor koristeći Informacioni sistem TRIS, koji inspektorima omogućava unos i ažuriranje podataka o predmetima inspekcijskog nadzora. Takođe, ovaj informacioni sistem omogućava inspektorima brže pretraživanje, izvještavanje, kao i planiranje i pripremu inspekcijskih pregleda.

U izvještajnoj godini izvršeno je ukupno 19.748 inspekcijskih pregleda, od čega 19.690 na unutrašnjem tržištu i 58 u spoljnotrgovinskom prometu (pregledi po zahtjevima izvoznika za izdavanje sertifikata za određenu robu koja je namijenjena izvozu).

Unutrašnje tržište

Podaci iz nadzora dati su u sljedećoj tabeli

Broj inspekcijskih pregleda	19.690
- redovni	6.746
- po inicijativi	1.102
- kontrolni	7.839
- po nalogu	2.796
- kombinovani pregledi	1.207
Broj utvrđenih nepravilnosti	11.415
Broj ukazivanja	3.118
Broj rješenja	7.121
Broj prekršajnih naloga	7.311
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	2.065.500,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	190
Broj krivičnih prijava	4

Redovnih inspekcijskih pregleda bilo je 6.746, po nalogu glavnog inspektora 2.796, po prijavama potrošača i drugih subjekata 1.102, a bilo je i 1.207 kombinovanih pregleda, u kojima je istovremeno vršen nadzor po više pomenutih osnova. Kontrolnih pregleda u kojima inspektori prate postupanje subjekata nadzora po nalogima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti bilo je 7.839.

Inspekcijski pregledi po djelatnostima

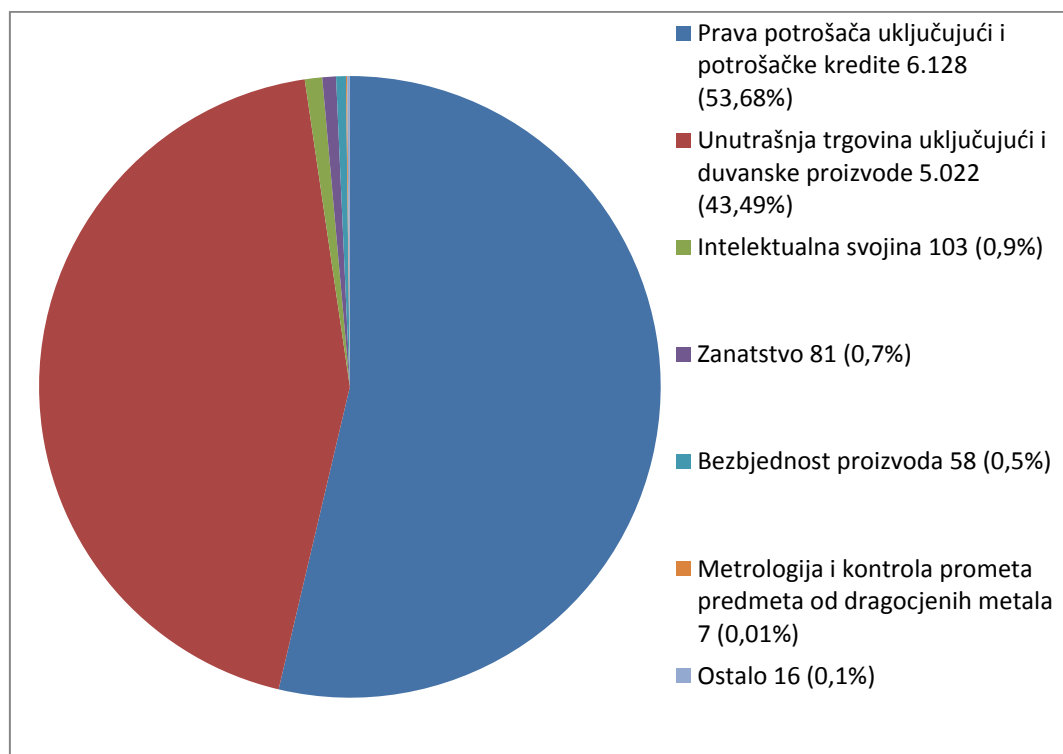
Broj inspekcijskih pregleda na unutrašnjem tržištu:	19.767
- Promet robe	18.555 (93,9%)
- Zanatstvo i lične usluge	896 (4,5%)
- Usluge u prometu robe	80 (0,4%)
- Javne usluge	69 (0,34%)
- Ostalo	167 (0,8%)

Broj inspekcijskih pregleda na unutrašnjem tržištu po vrstama djelatnosti je 19.767 (što je za 77 pregleda više u odnosu na ukupan broj na unutrašnjem tržištu – 19.690, jer je u pojedinim inspekcijskim pregledima istovremeno vršen nadzor više vrsta djelatnosti) i odnosi se na djelatnosti trgovine (promet robe, usluge u prometu robe), zanatstvo i lične usluge, javne usluge i ostalo.

Utvrđene nepravilnosti

U izvještajnoj godini ukupan broj utvrđenih nepravilnosti je 11.415, što je u odnosu na broj inspekcijskih pregleda u unutrašnjem prometu 58%. Nepravilnosti su se odnosile na povredu propisa o: unutrašnjoj trgovini, pravima potrošača, potrošačkim kreditima, bezbjednosti proizvoda, zaštiti prava intelektualne svojine, duvanu i duvanskim proizvodima, zanatstvu, metrologiji, kontroli prometa predmeta od dragocjenih metala, kao i drugih propisa.

Nepravilnosti po oblastima i učešće u ukupnom broju nepravilnosti

Preduzete mjere

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (11.415), inspektori su mjerom ukazivanja ili rješenjem subjektima nadzora nalogali otklanjanje nepravilnosti u određenom roku. U 3.118 ukazivanja obuhvaćeno je 3.609 nepravilnosti, a ukupan broj rješenja, uključujući i rješenja donesena u slučaju nepostupanja po ukazivanju je 7.121, kojima je naloženo ukupno 7.806 mjera i radnja.

Ukupan broj donesenih rješenja po mjerama i radnjama

Ukupno rješenja/mjera i radnji obuhvaćenih rješenjima	7.121 /7.806
- Otklanjanje nepravilnosti	6.093
- Dostavljanje dokumentacije na uvid	77
- Zabrana prometa robe	1.281
- Oduzimanje robe/predmeta	326
- Oduzimanje protivpravne imovinske koristi	4
- Privremena zabrana djelatnosti –od čega zapečaćeno	21 4

Ukupna vrijednost robe čiji je promet privremeno ili trajno zabranjen (1.281 slučaj) je 1.502.612,21€, od čega se na privremenu zabranu prometa odnosi 1.258 slučajeva u vrijednosti od 1.477.661,25€. Razlozi za ovu mjeru bili su uglavnom nepropisno označavanje robe (1.176 slučajeva u vrijednosti od 1.069.250,08€), neevidentiranje ili nepropisno evidentiranje robe u poslovnoj dokumentaciji (23 slučaja u vrijednosti od 5.420,84€), opasni

neprehrambeni proizvodi na tržištu tj. proizvodi koji ne ispunjavaju propisane zahtjeve bezbjednosti (31 slučaj u vrijednosti od 54.743,00€) i stavljanje u promet duvanskih proizvoda koji na pakovanju nemaju propisana slikovna upozorenja, cijene, sniženja i dr. (28 slučajeva u vrijednosti od 348.247,33€).

Razlozi za trajnu zabranu prometa (23 slučaja u vrijednosti od 24.950,96€) bili su: prisustvo na tržištu opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom (20 slučajeva u vrijednosti od 24.853,84€) i istekli rok upotrebe (3 slučaja u vrijednosti od 97,12€).

U 1.078 slučajeva, nakon otklanjanja nepravilnosti (po nalogu inspektora), stavljena je u promet privremeno oduzeta roba u ukupnoj vrijednosti od 1.242.814,86€. Najčešće se radilo o robi kod koje su otklonjeni utvrđeni propusti u označavanju robe (1.038 slučajeva u vrijednosti od 880.387,03€), o robi koja je naknadno evidentirana u poslovnoj dokumentaciji (9 slučajeva u vrijednosti od 3.251,24€), kao i o opasnim proizvodima usaglašenim sa propisanim zahtjevima bezbjednosti (10 slučajeva u vrijednosti od 32.902,14€). U ostalim slučajevima (21), kod duvanskih proizvoda u vrijednosti od 326.274,45€, otklonjene su nepravilnosti u pogledu slikovnih upozorenja, kod isticanja cijena, kao i označavanja sniženja robe.

U 326 slučajeva privremeno je oduzeta roba u vrijednosti od 51.133,37€, zbog stavljanja iste u promet bez dokaza o nabavci. Radilo se o raznim vrstama roba (cigarete, rezani duvan, filteri za cigarete, pakovanje kartica za duvan, kutije sa filterom za rezani duvan, sirova kafa, DVD-ovi, CD-ovi, alkoholna pića, mobilni telefoni, proizvodi od tekstila i vune, predmeti od srebra, upaljači, jakne i drugi odjevni predmeti, naočare, novčanici i torbice, bižuterija, suveniri, slike, igračke, plažni program, parfemi, ulja za sunčanje, cvijeće, voće i druga roba).

U četiri slučaja privremeno je oduzeta protivpravno stečena imovinska korist u vrijednosti od 415,45€, i to zbog utvrđenih nepravilnosti kod maloprodajnih cijena po osnovu Zakona o zaštiti potrošača.

U 10 slučajeva naložena je uplata dnevnih pazara na žiro račun, u ukupnom iznosu od 2.440,21€.

Mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti izvršena je pečaćenjem objekata u četiri slučaja (u dva slučaja zbog nedostavljanja poslovne dokumentacije o nabavci robe, a u druga dva zbog neposjedovanja prijave za obavljanje djelatnosti).

Izvršenje rješenja

Od ukupno 7.121 donesenog rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 7.091. Subjekti nadzora su dobrovoljno izvršili naložene mjere iz 6.774 rješenja, dok je 276 rješenja izvršeno administrativno, a u 41 slučaju postupak je obustavljen (subjekti nadzora sezonskog karaktera i nerezidenti). Na kraju godine ostalo je neizvršeno ukupno 30 rješenja, a radi se o rješenjima koja su donesena krajem decembra i ista će biti izvršena u narednoj godini. U izvještajnoj godini izvršeno je i 69 rješenja koja su prenesena iz prethodne godine.

U izvještajnoj godini podnijeto je 19 žalbi na rješenja, od čega je odlučeno po 14 žalbi, a po 5 je postupak u toku.

Drugostepeni organ je u jednom slučaju žalbu odbacio, u 10 slučajeva je odbio, u 2 slučaja rješenje je poništeno (u cjelini), a u jednom slučaju inspektor je izmijenio rješenje.

Protiv tri rješenja drugostepenog organa kojim je potvrđeno rješenje inspektora, pokrenut je upravni spor. Upravni sud je odbacio jednu tužbu, dok je za dva predmeta postupak u toku.

Prekršajna odgovornost

Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini, inspektori su izdali 7.311 prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 2.065.500,00€, od čega:

- odgovornom licu u pravnom licu 4.942, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 1.078.370,00€;
- pravnom licu 661, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 467.115,00€;
- preduzetniku 1.572, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 492.955,00€ i
- fizičkom licu 136, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu 27.060,00€.

Po prekršajnim nalogima u izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 1.859.350,00€ (90%), a ostalo je nenaplaćeno 206.150,00€ (10%). Za nenaplaćene prekršajne naloge koji su postali konačni i izvršni, tržišni inspektori su Centralnoj banci i komercijalnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati, dok su za fizička lica područnim organima za prekršaje podneseni zahtjevi za zamjenu novčane kazne kaznom zatvora. Treba istaći da 66 prekršajnih naloga (sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 18.940,00€) dospijevaju na naplatu u januaru 2015. godine.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su nadležnim područnim organima podnijeli i 190 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (99 protiv pravnog lica, 49 protiv preduzetnika, 42 protiv fizičkog lica), kojima je obuhvaćeno 209 prekršaja.

Od strane područnih organa za prekršaje u izvještajnom periodu riješena su 124 zahtjeva, uključujući i rješenja po zahtjevima iz prethodnog perioda. Izrečena je 101 novčana kazna, 2 opomene, u 6 slučajeva doneseno je rješenje o odbacivanju, dok je u 15 slučajeva postupak obustavljen.

U izvještajnom periodu od strane Vijeća za prekršaje riješeno je 12 postupaka po žalbama i to po žalbama inspektora (3) od kojih su dvije usvojene, a jedna odbijena, dok je po žalbama okrivljenih (9) četiri usvojeno, a pet odbijeno.

Krivična odgovornost

U izvještajnom periodu podnesene su 4 krivične prijave. U jednom slučaju krivična prijava je podnesena zbog neovlašćenog iskorišćavanja autorskog djela (računarskog programa), a ostale se odnose na nedozvoljenu trgovinu. U tri slučaja okončani su istražni postupci i donošenje odluke je u toku, dok je za jednu krivičnu prijavu (zbog povrede autorskog prava) podignut optužni prijedlog i postupak je u toku.

Analiza nadzora po oblastima (unutrašnje tržište)

- Trgovina

Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini bila posebno posvećena kontroli legalnosti transakcija na tržištu robe i zanatskih i drugih usluga, u cilju suzbijanja sive ekonomije, kao i

zaštiti prava potrošača (uključujući i oblast potrošačkih kredita), bezbjednosti proizvoda i zaštiti prava intelektualne svojine.

Broj inspekcijskih pregleda prikazan po oblastima veći je od ukupnog broja pregleda, zbog toga što je u jednom broju ovih pregleda vršen nadzor u više oblasti, odnosno kontrola primjene dva i više zakona.

U oblasti trgovine izvršena su 9.792 inspekcijska pregleda. Kontrolama su obuhvaćeni svi segmenti značajni za postizanje legalnosti unutrašnjeg tržišta i fer konkurencije, kao što su: obaveze u pogledu podnošenja prijave trgovine nadležnim organima, minimalno–tehnički uslovi, registracija djelatnosti, vođenje propisane evidencije o nabavci i prodaji robe. Posebna pažnja bila je posvećena provjeri porijekla robe u prometu, njenom evidentiranju, evidentiranju ostvarenog prometa i poštovanju obaveze u vezi sa formiranjem cijena proizvoda.

Nadzor u oblasti trgovine je intenziviran u pojedinim vrstama trgovine i za pojedine vrste robe, u skladu sa dinamičkim planom rada za izvještajni period. U tom smislu, vršen je pojačani nadzor nad prometom duvanskih proizvoda, građevinskog materijala, alatki i mašina za poljoprivredu, auto djelova, predmeta od dragocjenih metala, proizvoda drvoprerade, namještaja, bijele tehnike, udžbenika i školskog pribora, kozmetičkih proizvoda, lijekova i druge robe u apotekama i dr. Takođe, vršene su i kontrole robe kojom se povređuju prava intelektualne svojine, kao i kontrole prometa robe u vezi sa propisima o opštoj bezbjednosti proizvoda, tehničkim propisima i dr.

U cilju sveobuhvatnog suzbijanja sive ekonomije, vršen je i nadzor kod trgovaca koji obavljaju promet robe preko štandova i tezgi na pijacama i drugim otvorenim i zatvorenim prostorima, uključujući i objekte privremenog karaktera u zoni morskog dobra, sa aspekta prijave trgovine, porijekla robe, vođenja evidencije o nabavci i prodaji robe.

Takođe, sa stanovišta vođenja evidencije vršen je nadzor prometa, izrade i opravke predmeta od dragocjenih metala, a naročito nadzor otkupa lomljenog zlata i srebra, u saradnji sa metrološkim inspektorom.

Pracene su i pojave na tržištu koje nijesu u skladu sa odredbama Zakona o unutrašnjoj trgovini, a odnose se na radnje trgovaca kojima se, protivno dobrim poslovnim običajima, nanosi ili može nanijeti šteta drugom trgovcu, potrošaču ili opštim interesima (nelojalna konkurencija).

Organizovane su i kontrole po inicijativama privrednih i drugih subjekata, koje su se odnosile na rad bez prijave trgovine, propisanih uslova za vršenje djelatnosti, kao i na sumnju u porijeklo robe i dr.

U oblasti trgovine, utvrđene su ukupno 4.953 nepravilnosti, od čega se na obavljanje trgovine bez podnošenja prijave iste odnosi 318, na obavljanje trgovine bez ispunjenih minimalno–tehničkih uslova 2, na nepropisno vođenje evidencije o nabavci i prodaji robe 4.293, stavljanje u promet robe bez dokaza o nabavci 297, dok su se 43 nepravilnosti odnosile na ostale oblasti trgovine. U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, u oblasti unutrašnje trgovine izrečeno je 985 ukazivanja, kojima su obuhvaćene 1.023 nepravilnosti i doneseno 3.930 rješenja.

Za prekršaje u oblasti trgovine izdat je 3.841 prekršajni nalog u vrijednosti od 1.056.550,00€, a podneseno 125 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Svrha nadzora je da se obezbijedi uređeno unutrašnje tržište, ostvari zaštita od nelojalne konkurencije u trgovini, te suzbije siva ekonomija na tržištu robe i trgovinskih usluga.

- Pojačani nadzor prometa duvanskih proizvoda

Od marta 2014. godine kontinuirano je vršen pojačani nadzor prometa duvanskih proizvoda. Ova aktivnost se sprovodila u okviru realizacije zaključka Radnog tima za suzbijanje sive ekonomije na tržištu duvanskih proizvoda (u sklopu sprovođenja mjera Akcionog plana za suzbijanje sive ekonomije). Aktivnosti su organizovane i sprovedene svakodnevno, pa i u danima vikenda i to u maloprodajnim objektima, na pijačnim prostorima i javnim površinama, u saradnji sa predstavnicima Uprave policije i Komunalne policije.

Ove kontrole su vršene u skladu sa odredbama Zakona o duvanu, Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakona o unutrašnjoj trgovini i Zakona o zaštiti potrošača.

U izvještajnom periodu, u ovoj oblasti izvršeno je 2.320 inspekcijskih pregleda i utvrđeno 310 nepravilnosti koje su se odnosile na: neposjedovanje dokaza o nabavci robe (177), neisticanje oznake o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina (45), nevođenje propisane evidencije (23), neisticanje maloprodajnih cijena na duvanskim proizvodima (20), neizdavanje računa za duvanske proizvode (14) i stavljanje u promet neobrađenog (rezanog) duvana (9), vršenje prometa duvana bez izdatog odobrenja (7), neisticanje slikovnih upozorenja o štetnosti pušenja (3), stavljanje u promet duvanskih proizvoda koji na pakovanju nemaju podatke o količini katrana, nikotina i ugljen-monoksida, kao i propisana upozorenja o štetnosti (2), promet duvanskih proizvoda po maloprodajnim cijenama većim od propisanih (1), prodaja duvanskih proizvoda na udaljenosti manjoj od 150 metara od vaspitno-obrazovnih ustanova i zdravstvenih ustanova (1) i ostalo (8).

Inspektori su preduzeli sljedeće upravne mjere: 65 ukazivanja i 245 rješenja od čega: 55 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, 186 o privremenom oduzimanju robe (17.056 paklica cigareta, 224kg neobrađenog (rezanog) duvana, 119 filtera za cigarete, 132 pakovanja kartica za duvan i 35 kutija sa filterom za rezani duvan u ukupnoj vrijednosti od 24.495,70€) i 4 rješenja o zabrani prometa robe. U 97 slučajeva roba je oduzeta od NN lica. Izdato je 76 prekršajnih naloga i podnesena su 72 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

- Zanatstvo i ostale usluge

U oblasti zanatstva u izvještajnoj godini kontrolisani su: frizeri, obučari, pekari, automehaničari, krojači, perači prevoznih sredstava, vulkanizeri, kao i pružaoci drugih ličnih usluga (fotokopirnice, saloni ljepote, usluge parkiranja vozila i dr.) i javnih usluga (usluge snabdijevanja vodom, strujom i dr.).

Izvršeno je ukupno 896 kontrola i utvrđena 81 nepravilnost. Nepravilnosti su se odnosile na: obavljanje zanatstva bez ispunjenih uslova (1), obavljanje zanatstva bez podnošenja prijave nadležnom organu lokalne uprave (79) i ostale nepravilnosti u oblasti zanatstva (1).

Pored navedenih nepravilnosti, kod zanatstva su utvrđene i nepravilnosti koje se odnose na povrede prava potrošača kao što su: neisticanje cijena, neizdavanje računa korisnicima usluga, neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora i dr.

Sa aspekta primjene Zakona o zanastvu, za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 16 mjera ukazivanja i 65 rješenja. Izdato je 55 prekršajnih naloga, kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 8.440,00€ i podneseno 10 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

U oblasti javnih usluga izvršeno je 69 kontrola, sa aspekta primjene odredbi Zakona o zaštiti potrošača i u ovim kontrolama utvrđeno je 8 nepravilnosti (više u dijelu izvještaja o zaštiti potrošača).

- Zaštita potrošača

Područje zaštite potrošača i u ovoj godini bilo je jedno od prioriteta u postupanju Tržišne inspekcije, kako u pogledu ekonomskih prava, tako i sa aspekta zaštite potrošača od opasnih proizvoda na tržištu (više u dijelu izvještaja o bezbjednosti proizvoda). Osnov za nadzor na ovom području, pored planiranih, bile su i kontrole po žalbama potrošača, koje su prioritetno rješavane.

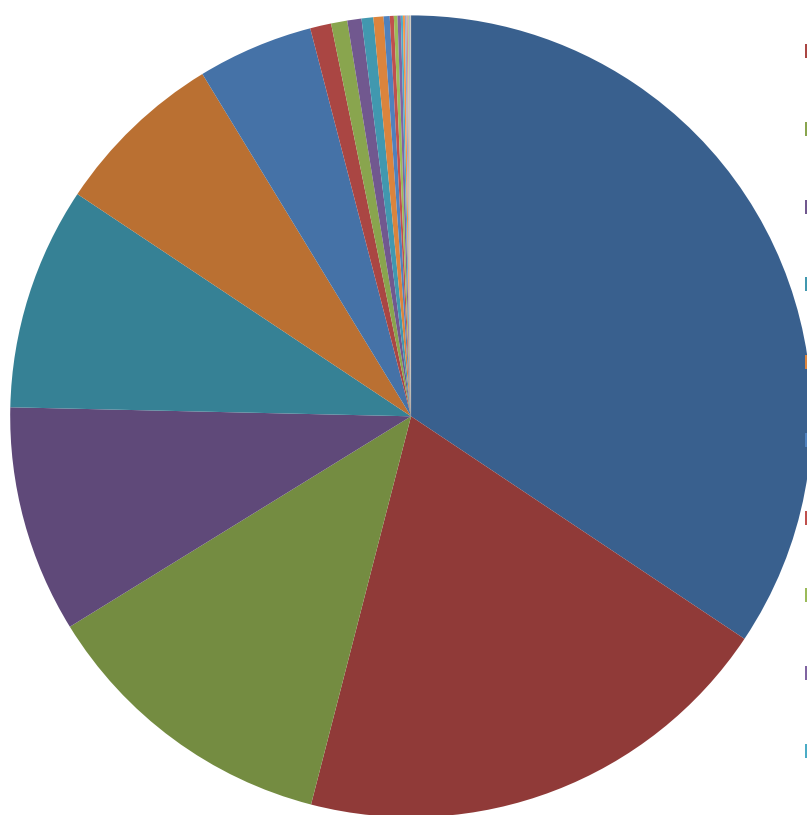
Nadzor je vršen u pogledu poštovanja obaveza od strane trgovaca i davalaca usluga, propisanih Zakonom o zaštiti potrošača i Zakonom o potrošačkim kreditima.

U ovoj oblasti ukupan broj izvršenih inspekcijskih pregleda je 10.254 (uključujući 80 kontrola potrošačkih kredita), od čega je 8.869 u redovnom nadzoru, 747 po nalogima, 558 po žalbama potrošača (više u dijelu izvještaja o postupanju po inicijativama).

U izvršenim kontrolama utvrđeno je ukupno 6.128 nepravilnosti, koje se odnose na: cijene, obavještenje o robi, neizdavanje računa ili izdavanje računa koji nijesu propisane sadržine, saobraznost i garantni list, ponudu popravke ili održavanje proizvoda, dostupnost rezervnih dijelova i servisa, dokumentaciju koja prati proizvod, posebne uslove prodaje, posebne prodajne pogodnosti, neobavješćavanje potrošača o načinu reklamacije, istekli rok upotrebe, prigovor po osnovu reklamacije proizvoda – cijena, označavanje robe sa nedostatkom i robe koja nije za prodaju, zabranjena ponašanja trgovca, neisporučivanje robe u ugovorenom roku, prigovor po osnovu prava na garanciju, neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora, neposjedovanje evidencije prigovora potrošača, nezakonitu prodaju kesa koje se koriste u promotivne svrhe, javne usluge, obmanjujuću poslovnu praksu, obavješćavanje – reklame koje dovode u zabludu, te posebne slučajeve označavanja robe, kao i na potrošačke kredite (10).

Preko Centralnog informacionog sistema za zaštitu potrošača (www.potrosac.me) primljeno je 114 žalbi potrošača, kao i 7 pitanja potrošača. U nadležnosti Turističke inspekcije bilo je 100 žalbi, kao i sva pitanja, u nadležnosti Tržišne inspekcije bile su 2 žalbe, u nadležnosti Inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost bilo je 8 žalbi, u nadležnosti Regulatorne agencije za energetiku bile su 2 žalbe, dok su 2 žalbe bile u nadležnosti Ministarstva saobraćaja i pomorstva (željeznički sektor).

Vrste nepravilnosti iz oblasti zaštite potrošača

- Cijene 2.106 (36,36%)
- Obavještenje o robi 1.204 (19,64%)
- Neposjedovanje evidencije prigovora potrošača 747 (312,18%)
- Neizdavanje računa ili izdavanje računa koji nijesu propisane sadržine 561 (9,15%)
- Posebni uslovi prodaje 551 (8,9%)
- Neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora 425 (6,93 %)
- Neobavješćavanje potrošača o načinu reklamacije 286 (4,7 %)
- Zabranjena ponašanja trgovaca 52 (0,84 %)
- Posebni slučajevi označavanja robe 40 (0,65 %)
- Nezakonita prodaja kesa koje se koriste u promotivne svrhe 35 (0,67 %)
- Prigovor po osnovu reklamacije proizvoda - cijena 29 (0,47 %)
- Prigovor po osnovu prava na garanciju 25 (0,41 %)
- Posebne prodajne pogodnosti 15 (0,24%)
- Potrošački krediti 10 (0,16%)
- Označavanje robe sa nedostatkom i robe koja nije na prodaju 9 (0,14 %)
- Javne usluge 8 (0,13 %)
- Saobraznost i garantni list 5 (0,08%)
- Obavještenje - reklame koje dovode u zabludu 5 (0,08 %)
- Obmanjujuća poslovna praksa 4 (0,07 %)
- Dokumentacija koja prati proizvod 3 (0,05%)
- Istekli rok upotrebe 3 (0,05%)
- Ponuda popravke ili održavanje proizvoda 2 (0,03%)
- Dostupnost rezervnih dijelova i servisa 2 (0,03%)
- Neisporučivanje robe u ugovorenom roku 1 (0,02 %)

Za utvrđene nepravilnosti u oblasti zaštite potrošača, uključujući i potrošačke kredite, inspektori su u 2.104 slučaja (za 2.398 nepravilnosti) izrekli mjeru ukazivanja i donijeli 3.730 rješenja.

Za počinjene prekršaje izdat je 3.781 prekršajni nalog u iznosu od 1.179.460,00€, a podnesen je i 41 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

S obzirom da je Zakon o potrošačkim kreditima u primjeni od početka izvještajne godine, treba naglasiti da početna iskustva ukazuju da se utvrđene nepravilnosti odnose na: pružanje usluga potrošačkog kreditiranja ili posredovanja u kreditiranju bez prethodnog upisa u evidenciju (5), oglas o potrošačkom kreditu koji ne sadrži informacije u skladu sa odredbama ovog zakona (1), prije zaključivanja ugovora o kreditu nijesu pružene informacije u skladu sa odredbama ovog zakona (1) i ugovor o kreditu nije zaključen na papiru ili drugom trajnom mediju ili nije dat primjerak ugovora o kreditu, ili ugovor o kreditu ne sadrži sažeto i jasno propisane elemente (3).

- Bezbjednost proizvoda (tržišni nadzor)

Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini, pored ostalih aktivnosti, bila posvećena nadzoru proizvoda (neprehrambenih) na tržištu, sa aspekta njihove bezbjednosti i usaglašenosti sa propisanim zahtjevima i preduzimala mjere kako bi na tržištu bili plasirani isključivo bezbjedni proizvodi. Radi se o posebnom obliku nadzora kome se ova inspekcija posvetila u posljednjih nekoliko godina, a koji je u funkciji zaštite potrošača od opasnih proizvoda na tržištu, kao i zaštite od nelojalne konkurencije na tržištu robe, poštujući princip slobodnog protoka robe.

Provjera bezbjednosti i usaglašenosti proizvoda na tržištu vršena je u proaktivnom i reaktivnom nadzoru, u skladu sa odredbama Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakona o tržišnoj inspekciji, kao i važećim standardima za kontrolisane grupe proizvoda.

Inspekcijski pregledi su sprovedeni putem administrativne provjere prateće dokumentacije i vizuelnom kontrolom proizvoda uz procjenu rizika.

U skladu sa godišnjim sektorskim programom nadzora na tržištu, ova inspekcija je kontrolisala sljedeće proizvode: električne pegle, ventilatore, plutajuća pomagala za učenje plivanja, TV uređaje, namještaj – rasklopni kreveti, opremu za dječija igrališta i punjače za baterije.

U produženom nadzoru proizvoda iz prethodnih godišnjih programa za tržišni nadzor kontrolisane su četiri grupe proizvoda (naočare za sunce, prenosna dječja svjetiljka, dječja odjeća i svijetleći lanci).

U reaktivnom nadzoru, koji je vršen po obavještenjima iz RAPEX izvještaja, praćen je 51 proizvod, a po obavještenjima iz regionalne mreže 42 proizvoda. Po obavještenjima proizvođača/distributera vršena je kontrola tri proizvoda (baterije za računar, USB strujnog adaptera i punjača za lap top).

U pojačanom nadzoru vršena je kontrola onih vrsta proizvoda kojima pripadaju opasni proizvodi, a koje je ova inspekcija pronašla na tržištu Crne Gore

U ovoj oblasti u izvještajnom periodu izvršena su ukupno 1.022 inspekcijska pregleda, od čega je po programu izvršeno 113 pregleda i to: 104 u redovnom i 9 u produženom nadzoru. U reaktivnom nadzoru izvršeno je 909 inspekcijskih pregleda, od čega 844 po RAPEX obavještenjima, 22 po obavještenjima iz regionalne mreže, 10 po obavještenjima proizvođača/distributera i 33 inspekcijska pregleda u pojačanom nadzoru proizvoda.

U 58 slučajeva utvrđene su nepravilnosti, od čega su se 42 odnosile na povredu Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda (41 na plasiranje opasnih/nebezbednih proizvoda, u jednom slučaju radilo se o neprosljeđivanju informacija o rizicima, nečuvanju, neobezbjedivanju i nedostavljanju propisane dokumentacije). Na povredu Zakona o tehničkim zahtjevima i ocjenjivanju usaglašenosti proizvoda odnosilo se 16 nepravilnosti (3 – stavljanje u promet proizvoda koji nijesu u skladu s propisanim tehničkim zahtjevima, 7 – stavljanje na tržište proizvoda za koji proizvođač nije sproveo postupak ocjenjivanja usaglašenosti, dok se 6 slučajeva odnosilo na ostale nepravilnosti – uvoznik nije čuvao kopiju isprave o usaglašenosti u skladu sa tehničkim propisom, proizvođač na proizvod nije utisnuo broj tipa, šarže ili serije ili drugi podatak koji omogućava identifikaciju proizvoda i proizvođač nije stavio na proizvod znak usaglašenosti).

Na tržištu Crne Gore Tržišna inspekcija je pronašla 109 vrsta opasnih proizvoda u količini od 8.147 komada, od čega je 39 vrsta opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom, u količini od 3.457 komada (prenosna dječja svjetiljka, prenosna radna lampa, ventilatori, električne pegle, dječja odjeća, svijetleći lanci, električna pegla za kosu) i 70 vrsta opasnih proizvoda koji ne predstavljaju ozbiljan rizik, u količini od 4.690 komada (naočare za sunce, ventilatori, električne pegle, plutajuća pomagala, rasklopni kreveti, punjači za baterije).

Tabelarni prikaz opasnih proizvoda po vrstama

Naziv proizvoda	Vrsta proizvoda	Uvezeno (kom)	Na tržištu (kom)	Prodato (kom)	Ozbiljan rizik kom /vrsta	Opoziv kom /vrsta	Opasni proiz. bez ozbilj. riz. kom /vrsta	Izvršeno usklađiv. kom /vrsta
Naočare za sunce	4	788	223	565	-	-	223/4	223/4
Prenosna dječja svjetiljka	15	1.348	1.121	227	1.121/15	211/6	-	-
Prenosna radna lampa	1	130	124	6	124/1	-	-	-
Ventilatori	29	3.352	1.928	1.424	1.260/3	-	668/26	668/26
Električne pegle	12	1.542	1.152	390	233/5	-	919/7	919/7
Plutajuća pomagala	13	6.372	2.055	4.317	-	-	2.055/13	2.055/13
Rasklopni kreveti	3	13	7	6	-	-	7/3	7/3
Dječja odjeća	8	574	573	1	573/8	-	-	-
Svijetleći lanci	6	253	140	113	140/6	100/3	-	-
Električna pegla za kosu	1	13	6	7	6/1	7/1	-	-
Punjači za baterije	17	1.333	818	515	-	-	818/17	818/17
Ukupno:	109	15.718	8.147	7.571	3.457/39	318/10	4.690/70	4.690/70

Privrednim subjektima je naloženo povlačenje robe iz prometa i trajno zabranjen promet opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom, dok je promet proizvoda koji ne predstavljaju ozbiljan rizik privremeno zabranjen do usklađivanja sa zahtjevima bezbjednosti. U 10 slučajeva za 318 komada naložena je mjera opoziva proizvoda od potrošača. Proizvođači – distributeri obavijestili su inspekciju o sprovođenju korektivnih mjera i mjera opoziva.

Pored preduzimanja propisanih upravnih mjera i radnji, u svim slučajevima u kojima su nađeni opasni proizvodi inspektori su preko sistema za praćenje opasnih proizvoda obavještavali kontaktnu tačku, koja objedinjava informacije o opasnim proizvodima i vrši razmjenu informacija o opasnim proizvodima sa drugim nadležnim organima Crne Gore.

Kontrolisani subjekti su pokazali potreban nivo saradnje u izvršavanju mjera koje su inspektori nalagali u cilju povlačenja opasnih proizvoda sa tržišta i opoziva od potrošača.

Shodno Memorandumu o saradnji nastavljena je uspješna saradnja Tržišne inspekcije i Uprave carina. U cilju efikasnog nadzora proizvoda na tržištu, Tržišna inspekcija je redovno dostavljala Upravi carina skraćene ček liste za proizvode koji su obuhvaćeni Nacionalnim programom nadzora proizvoda na tržištu. Takođe, Tržišna inspekcija, kao kontakt tačka u Nacionalnom sistemu za brzu razmjenu podataka o opasnim proizvodima, a na osnovu potpisanog Memoranduma, koristi jedan dio baze podataka IT sistema Uprave carina, koji su neophodni za sprovođenje nadzora proizvoda na tržištu.

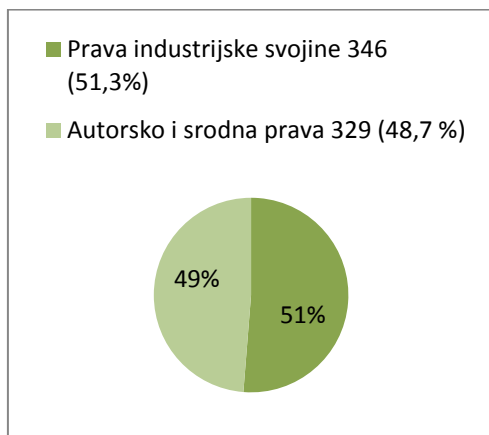
Tržišna inspekcija je, kao Kontakt tačka regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima, razmjenjivala informacije o opasnim proizvodima pronađenim na tržištu sa zemljama u regionu (Srbija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Albanija, Kosovo). Tržišna inspekcija je kroz ovaj sistem u izvještajnoj godini prosljedila 16 notifikacija o nađenim opasnim proizvodima na tržištu Crne Gore, dok je iz zemalja regiona primila 31 notifikaciju za 58 proizvoda (od kojih je 16 prosljeđeno Ministarstvu saobraćaja i pomorstva kao nadležnom organu). Tržišna inspekcija je redovno informisala javnost o nađenim opasnim proizvodima, objavljivanjem istih na veb stranici Centralnog informacionog sistema za zaštitu potrošača www.potrosac.me i preko veb adrese Tržišne inspekcije www.ti.gov.me.

- Intelektualna svojina

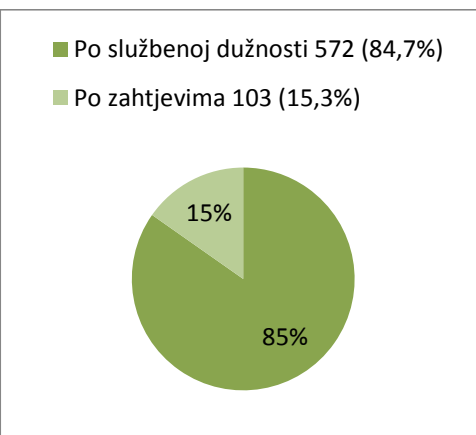
U oblasti zaštite prava intelektualne svojine, Tržišna inspekcija je vršila nadzor po službenoj dužnosti i po zahtjevima nosilaca prava intelektualne svojine, sa ciljem da se spriječi njihovo neovlašćeno korišćenje i zloupotreba.

Na ovom području izvršeno je ukupno 675 inspekcijskih pregleda, od čega 346 u oblasti prava industrijske svojine i 329 u oblasti autorskog i srodnih prava. Po službenoj dužnosti izvršena su 572 inspekcijska pregleda, a po zahtjevima 103. Utvrđene su ukupno 103 nepravilnosti.

Po vrstama prava

Po vrstama inspekcijskog pregleda

U oblasti industrijske svojine bilo je ukupno 9 zahtjeva (5 opštih i 4 pojedinačna) za zaštitu prava. Opšti zahtjevi su se odnosili na zaštitu žiga – robne marke i to: „Adidas AG“, „Colmar“, „UGG“, „Gillette“ i „Head and shoulders“, a pojedinačni na zaštitu znaka robnih marki „Rider“ i „Ipanema“, „Navigare“, „U.S.Polo ASSN“, kao i na zaštitu industrijskog dizajna za suvenir magnet „Amfora“.

Od ukupno 346 inspekcijskih pregleda, u oblasti prava industrijske svojine izvršena su 103 pregleda po zahtjevima (97 opštih i 6 pojedinačnih) i 243 po službenoj dužnosti. U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđene su 4 nepravilnosti koje su se odnosile na neovlašćeno korišćenje robnog znaka – žiga (1) i na povredu znaka – žiga putem reklame (3), za čije otklanjanje su donesena 4 rješenja (1 o privremenom oduzimanju robe i 3 rješenja o otklanjanju nepravilnosti).

Privremeno je oduzeta roba u vrijednosti od 140,00€ (71 komad papuča „Rider“), o čemu je obaviješten nosilac prava.

U 329 inspekcijskih pregleda, na području autorskog i srodnih prava, utvrđeno je 99 nepravilnosti i to 19 u oblasti prometa optičkih diskova (CD-ovi, DVD-ovi) i 80 nepravilnosti u oblasti korišćenja računarskih programa. U cilju otklanjanja ovih nepravilnosti izrečeno je 79 ukazivanja i doneseno 20 rješenja, kojim je privremeno oduzeta roba (1.795 komada CD-ova, DVD-ova), od čega u 18 slučajeva od NN lica, dok su u jednom slučaju oduzeti DVD-ovi koji nijesu obilježeni proizvođačkim kodom, zbog čega je inspektor podnio zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Podnesena je i jedna krivična prijava zbog neovlašćenog iskorišćavanja autorskog djela – računarskog programa.

Pojačani nadzor u turističkoj sezoni

Pojačanim nadzorom u turističkoj sezoni obuhvaćeni su svi subjekti na primorju koji se bave prometom robe na malo i veliko, pružanjem trgovinskih usluga, kao i subjekti koji obavljaju zanatsku djelatnost. Kontrolisani su prodajni objekti na svim lokacijama, uključujući i zonu morskog dobra, pijace i druga prodajna mjesta, a sve u cilju sveobuhvatnog nadzora prometa robe i usluga.

Predmet nadzora bile su posebno propisane obaveze poslovnih subjekata značajne za podsticanje legalnog vršenja djelatnosti i suzbijanje sive ekonomije na tržištu robe i usluga

(prijava trgovine i zanatstva, uključujući i ispunjenost minimalnotehničkih uslova, porijeklo robe, vođenje propisane evidencije na obrascima (EV, EM i ETU), evidentiranje prometa robe, uplata dnevnih pazara na žiro račun privrednih subjekata itd.). Uz to, nadzorom je bio posebno obuhvaćen i Zakon o zaštiti potrošača (u dijelu obavještenja o robi, isticanja cijena, izdavanja računa, reklamacija proizvoda, načina i uslova prodaje, prevarnog reklamiranja i dr.), kao i propisi koji uređuju prava intelektualne svojine.

U pojačanom inspekcijskom nadzoru u turističkoj sezoni, tržišni inspektori su izvršili ukupno 6.610 inspekcijskih pregleda, u kojima su utvrdili 5.736 nepravilnosti, što znači da je u tom periodu učešće utvrđenih nepravilnosti u izvršenom broju inspekcijskih pregleda 86%, što je značajno iznad prosjeka na nivou godine. Ovo podrazumijeva da je u sezoni, kada je inače i povećan obim prometa (posebno u objektima sezonskog karaktera), prisutno i više nepravilnosti.

U turističkoj sezoni, osim zajedničkih kontrola sa inspekcijama Uprave, ostvarena je saradnja sa Poreskom upravom, Komunalnom policijom i nadležnim lokalnim službama, JP „Morsko dobro“, Upravom policije, Direktoratom za pomorski saobraćaj – Lučkom kapetanijom i drugim nadležnim službama.

Postupanje po inicijativama

U izvještajnom periodu Tržišna inspekcija je primila ukupno 1.233 inicijative, od čega je 558 žalbi potrošača, a 675 inicijativa (koje su podnijeli privredni subjekti – 24, organi/institucije – 27 i fizička lica – 624).

U okviru 558 žalbi potrošača, prijavljeno je 580 nepravilnosti, od čega je bilo 448 reklamacija (179 zbog nedostatka na robi, 151 zbog nedostatka kod cijene, 118 zbog nedostatka kod usluge), 67 prigovora na ostvarivanje prava iz garancije i ostalih 65 (potrošaču nije omogućena kupovina proizvoda u tačnoj mjeri i količini, nije omogućena kupovina proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, nijesu obezbijeđeni tačni podaci o proizvodu, obustavljeno je pružanje javne usluge isključenjem sa distributivne mreže u toku postupka u kojem se račun osporava, nije predata dokumentacija koja prati robu u prometu, nije isporučena plaćena roba, uslovljavanje potrošača prilikom kupovine proizvoda, nevraćanje kusura u apoenima manjim od 5 centi, naplaćivanje kesa sa logotipom firme i dr).

U okviru 675 inicijativa prijavljeno je 690 nepravilnosti koje su se odnosile na nelegalano vršenje djelatnosti (235), neizdavanje računa (215), neisticanje cijena i obmanjujuće oglašavanje (34), neisticanje obavještenja o robi (17), ostalo se odnosilo na promet robe bez dokaza o porijeklu, neisticanje firme na prodajnom objektu, nepoštovanje radnog vremena, prodaja robe na trotoaru van objekta, zabranjena ponašanja trgovca – nepoštena poslovna praksa, neoznačavanje polovne robe u prometu i dr.).

Tržišna inspekcija je postupila po 1.102 žalbe/inicijative, koje su riješene na sljedeći način: zamjena robe za novu (33 slučaja), otklanjanje nedostatka na robi (8 slučajeva), povraćaj novca (22 slučaja), smanjenje cijene (7 slučajeva), a u 282 slučaja inicijative su riješene na drugi način (potrošaču je omogućena kupovina proizvoda u tačnoj mjeri i količini, potrošaču je omogućena kupovina proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, potrošaču su obezbijeđeni tačni podaci o proizvodu, potrošaču je omogućeno pružanje javne usluge uključenjem na distributivnu mrežu u toku postupka u kojem se račun osporava, potrošaču je predata dokumentacija koja prati robu u prometu, potrošaču je isporučena plaćena roba,

potrošaču je vraćen kusur u apoenima manjim od 5 centi, itd). U 50 slučajeva inicijativa je djelimično prihvaćena, u 35 slučajeva inspektori su uputili potrošača da svoje pravo zaštiti pred Arbitražnim odborom ili u redovnom sudskom postupku, u 554 slučaja inspektori prijave odbili kao neosnovane, dok su u 111 slučajeva inspektori dali mišljenja.

Drugom nadležnom organu proslijeđeno je na postupanje 105 inicijativa, dok je u 26 slučajeva potrošač odustao od podnesene žalbe.

Na osnovu utvrđenih nepravilnosti (402) inspektori su u 227 slučajeva rješenjem naložili otklanjanje nepravilnosti, a u 175 slučajeva izrečene su mjere ukazivanja po kojima su subjekti nadzora postupili. Inspektori su izrekli 197 prekršajnih naloga i podnijeli 30 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Od ukupnog broja žalbi potrošača, preko sistema www.potrosac.me primljeno je 114, od kojih je 100 bilo u nadležnosti Tržišne inspekcije, osam u nadležnosti Inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, dvije u nadležnosti Turističke inspekcije, dvije proslijeđene Regulatornoj agenciji za energetiku, a dvije Ministarstvu saobraćaja i pomorstva (željeznički sektor). Primljeno je i sedam pitanja potrošača koja su bila u nadležnosti Tržišne inspekcije.

Spoljnotrgovinski promet

U skladu sa Odlukom o izdavanju sertifikata o kvalitetu za robu prilikom uvoza i izvoza, rješavani su zahtjevi izvoznika za izdavanje sertifikata o kvalitetu za određene vrste proizvoda u izvozu (za čije izdavanje nije određena nadležnost drugog organa). Po primljenim zahtjevima, na osnovu analize uzorka robe izvršene od strane laboratorije, tržišni inspektor je u postupku nadzora po svim zahtjevima izdao ukupno 58 sertifikata. Radi se o izvoznim pošiljkama vina „Plantaže“ u zemlje EU i Kinu. Jedan od sertifikata izdat je po zahtjevu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja Udruženju vinara iz Podgorice, koje je ovo vino izlagalo na sajmu u Njemačkoj. Za izdavanje sertifikata naplaćeno je 5.658,80€ naknada i taksi. Količina kontrolisane robe iznosila je 415.241,59 litara, a vrijednost 1.406.925,70€.

Finansijski iskaz preduzetih mjera

Tabelarni prikaz

Iznos izrečenih novčanih kazni prekršaj. nalogima	2.065.500,00€
Iznos naplaćenih novčanih kazni po prekrš. nalogima	1.859.350,00€
Iznos izrečenih novčanih kazni u prekršajnim postupcima i troškovi postupka¹	66.455,00€
Iznos oduzete protivpravno stečene imovinske koristi	415,45€
Naplaćene naknade i takse za kontrolu u spoljnotrgovinskom prometu	5.656,80€
UKUPNO:	2.138.027,25 €

¹ Evidencija o naplati izrečenih novčanih kazni u prekršajnim postupcima i troškovima postupka vodi se kod podružnih organa za prekršaje

Ostale aktivnosti

Tržišna inspekcija u okviru Informacionog sistema TRIS vodi registar prijava trgovine, u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj trgovini i Pravilnikom o sadržini prijave trgovine i registra za vođenje evidencije trgovaca (na osnovu primljenih prijava o početku obavljanja trgovine i prijava o promjeni podataka), i to za trgovinu za koju posebnim zakonom nije propisana drugačija procedura za početak obavljanja djelatnosti. Prijave su primane i evidentirane u svim kancelarijama Tržišne inspekcije u Crnoj Gori u planiranim terminima za prijem prijava.

U izvještajnoj godini primljena je ukupno 1.931 prijava trgovine i 787 prijava o promjeni podataka koje se odnose na odjavu trgovine. Na kraju 2014. godine, broj aktivnih prijava trgovine u registru prijava je 15.050, s tim što treba istaći da su pod nadzorom Tržišne inspekcije, pored ovih, i drugi trgovci, ali i zanatlije i drugi subjekti u skladu sa propisanim nadležnostima.

Tržišna inspekcija je kontakt tačka u Sistemu za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima u kome je vršena razmjena informacija o opasnim proizvodima na nacionalnom nivou, u skladu sa Uredbom o načinu razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik. Stalne aktivnosti kontakt tačke su praćenje izvještaja o opasnim proizvodima koji se nedjeljno objavljuju u bazi podataka evropskog RAPEX sistema i organizovanje provjere eventualnog prisustva istih na tržištu, te razmjena informacija o tome sa Upravom carina i drugim nadležnim inspekcijama. O radu ovog sistema podnosi se godišnji izvještaj Vladi Crne Gore.

Ova inspekcija je kontakt tačka Centralnog informacionog sistema za praćenje žalbi potrošača, a isti omogućava upravljanje žalbama potrošača na nacionalnom nivou.

Dva navedena sistema dio su Centralnog informacionog sistema za zaštitu potrošača koji ima za cilj da omogući građanima da na što lakši i efikasniji način zaštite svoja potrošačka prava i informišu se o opasnim proizvodima nađenim na tržištu Crne Gore.

U izvještajnom periodu vršena je i razmjena informacija o opasnim proizvodima pronađenim na tržištima zemalja regiona, kao i razmjena kontrolnih (ček) listi za proizvode, preko Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima koju čine predstavnici Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Srbije, Makedonije, Kosova i Albanije. Tržišna inspekcija je kontakt tačka sistema za Crnu Goru.

Tržišna inspekcija vrši administrativno–tehničke poslove za Koordinaciono tijelo za tržišni nadzor.

Ova inspekcija je učestvovala u aktivnostima u vezi sa implementacijom direktive EU o uslugama u dijelu trgovine.

Saradnja

- Saradnja sa organima i institucijama na nacionalnom nivou

Osim saradnje u pojačanom nadzoru u turističkoj sezoni, saradnja sa organima i institucijama, prije svega Upravom policije i Komunalnom policijom, ostvarena je i u nadzoru prometa duvanskih proizvoda (zaključak radnog tima za suzbijanje sive ekonomije na tržištu duvanskih proizvoda), kao i u realizaciji akcije „Petarda“ – nadzor nad prometom

pirotehničkih sredstava u maloprodajnim objektima i na pijačnim prostorima (zaključak Koordinacionog tima za praćenje realizacije Memoranduma o saradnji zaključenog sa Ministarstvom unutrašnjih poslova). Takođe, Tržišna inspekcija je zajedno sa drugim inspekcijama Uprave, predstavnicima MUP-a i Uprave carine, učestvovala u realizaciji INTERPOL-ove operacije „White Mercury 2“ koja je bila posvećena sprječavanju distribucije i krijumčarenju nelegalne i falsifikovane robe.

Ostvarena je saradnja sa Centralnom bankom Crne Gore povodom primjene Zakona o potrošačkim kreditima.

- Saradnja sa privrednim subjektima i građanima/potrošačima

Polazeći od načela preventivnosti, Tržišna inspekcija je povodom novih zakona, kao i ostalih za koje je pokazano interesovanje od strane poslovnih subjekata, bila u čestoj komunikaciji sa asocijacijama privrednika, kao i privrednicima pojedinačno.

U tom smislu, nastavljena je intenzivna saradnja sa Privrednom komorom, u čijoj organizaciji je održano nekoliko radionica za privrednike, koje su bile posvećene: obilježavanju i označavanju proizvoda od tekstila, obuće i kristalnog stakla, uticaju Zakona o zaštiti potrošača na poslovni ambijent, primjeni Pravilnika o informisanju javnosti i krajnjih korisnika u periodu prelaska sa analognog na digitalno emitovanje programa (Zakon o digitalnoj radio-difuziji).

U saradnji sa Institutom računovođa i revizora Crne Gore održano je više seminara koji su bili posvećeni primjeni Zakona o zaštiti potrošača i Zakona o potrošačkim kreditima. Predstavnici Tržišne inspekcije su učesnicima seminara predstavili obaveze koje proizilaze iz ovih zakona, kao i drugih relevantnih propisa iz nadležnosti Tržišne inspekcije (bezbjednost proizvoda – tržišni nadzor, zaštita prava intelektualne svojine, propisi iz oblasti unutrašnje trgovine, kao i inspeksijski nadzor). Pored navedenog, saradnja je ostvarena i putem objavljivanja autorskih tekstova i odgovora na postavljena pitanja privrednih subjekata u časopisima Instituta.

Takođe, u svrhu edukacije subjekata nadzora, ostvarena je saradnja sa nekoliko većih privrednih subjekata, u okviru koje su predstavnici Tržišne inspekcije održali obuke na temu: „Primjena Zakona o unutrašnjoj trgovini, vođenje poslovne dokumentacije i zaštita potrošača“.

Dežurni inspektor je i u izvještajnoj godini bio posvećen prijemu i registraciji inicijativa, davanju savjeta i odgovora na pitanja građana/potrošača i drugih zainteresovanih subjekata. Dežurni inspektor svoje zadatke obavlja u kancelariji Tržišne inspekcije u Podgorici i ima puno radno vrijeme svakog radnog dana. Nakon završetka radnog vremena, potrošači i drugi zainteresovani subjekti imaju mogućnost da ostavljaju poruke na automatskoj telefonskoj sekretarici.

- Saradnja sa nevladinim organizacijama

Praksa dobre saradnje sa NVO za zaštitu potrošača, nastavljena je i u izvještajnoj godini. Saradnja je ostvarena kroz zajedničke obuke, rješavanje prijava potrošača i realizovanje aktivnosti iz Akcionog plana za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača

(obezbjedjivanje adekvatne zaštite potrošača, kako u dijelu ekonomskih prava, tako i u dijelu zaštite od opasnih proizvoda na tržištu, itd.).

Takođe, u toku izvještajne godine, predstavnici Tržišne inspekcije, zajedno sa predstavnicima organizacija potrošača, učestvovali su na okruglim stolovima i u informativnim emisijama, u cilju podizanja svijesti i sveobuhvatnog informisanja potrošača.

Na sva pitanja i zahtjeve NVO iz nadležnosti Tržišne inspekcije dati su odgovori.

- Saradnja na regionalnom i međunarodnom nivou

Tržišna inspekcija je ostvarivanje saradnje sa institucijama i organima na regionalnom i međunarodnom nivou prepoznala kao značajan segment u unapređivanju svog rada i razmjeni iskustava, posebno u dijelu preuzimanja i implementacije evropskih propisa.

Zavod za intelektualnu svojinu Hrvatske – U organizaciji WIPO–a, predstavnici Tržišne inspekcije su, zajedno sa predstavnicima drugih državnih organa Crne Gore zaduženim za implementaciju propisa iz oblasti zaštite prava intelektualne svojine, bili u studijskoj posjeti Zavoda za intelektualnu svojinu Hrvatske. Tokom posjete upoznati su sa nadležnostima i aktivnostima hrvatskih organa koji se bave pitanjima intelektualne svojine, oblicima saradnje između ovih organa i mehanizmima koordinacije, kao i sa aktivnostima kolektivnih organizacija u Hrvatskoj. Takođe, organizovani su i sastanci sa predstavnicima Uprave Carina, policije, tužilaštva, Ministarstva pravde, na kojima je bilo riječi o poteškoćama u implementaciji propisa, kao i njihovoj dosadašnjoj dobroj praksi u ovoj oblasti.

Tržišni inspektorat Slovenije – Predstavnici Tržišne inspekcije bili su u studijskoj posjeti Tržišnom inspektoratu Slovenije (u organizaciji TAEX–a), a u vezi sa primjenom Direktive o potrošačkim kreditima 2008/48/EZ, koju je Crna Gora transponovala Zakonom o potrošačkim kreditima. Tokom studijske posjete predstavnici Tržišne inspekcije su se upoznali sa praktičnim radom tržišnih inspektora Slovenije, u dijelu nadzora nad primjenom Zakona o potrošačkim kreditima.

Pored praktičnog dijela, predstavljena su i slovenačka iskustva – glavni izazovi u oblasti potrošačkih kredita, metodi rada, kao i obuke koje su sprovedene, a sve u cilju što bolje implementacije Direktive o potrošačkim kreditima.

Državni organ za konkurenciju i zaštitu potrošača – Odsjek za tržišni nadzor na Malti – U organizaciji TAEX–a, predstavnici Tržišne inspekcije (i predstavnik Inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost) bili su u posjeti ovom organu i učestvovali na radionicama posvećenim implementaciji i praktičnim iskustvima vezanim za nadzor primjene propisa iz oblasti elektromagnetne kompatibilnosti.

Organi tržišnog nadzora zemalja regiona – U okviru regionalnog projekta „Poboljšanje koordinacije institucija za nadzor nad tržištem u cilju povećanja efikasnosti i efektivnosti“, tokom izvještajne godine održane su tri radionice (zajednička akcija nadzora igračaka na tržištu u Podgorici, zajednička akcija nadzora niskonaponske opreme na tržištu u Skoplju i zajednička akcija nadzora dječjeg bicikla na tržištu u Banja Luci).

Predstavnici Tržišne inspekcije su, zajedno sa delegacijom organa tržišnog nadzora zemalja regiona, bili u posjeti Ministarstvu za rad, socijalna pitanja i integracije u Dizeldorfu, gdje su se upoznali sa saradnjom EU i Njemačke, kao i sa saradnjom između njemačkih saveznih država na polju tržišnog nadzora. Takođe, prezentovana je uloga i upotreba RAPEX sistema

za razmjenu informacija o opasnim proizvodima, postupak procjene rizika i način razmjene informacija između njemačkih saveznih država. Izvršen je i obilazak državne laboratorije za ispitivanje neprehrambenih proizvoda.

U okviru ovog projekta Tržišna inspekcija je učestvovala i u sljedećim aktivnostima:

PROSAFE (Product Safety forum of Europe) – Crna Gora preko Tržišne inspekcije ima status posmatrača – pravo da učestvuje u aktivnostima u vezi sa tržišnim nadzorom.

Predstavnici ove inspekcije su učestvovali na dvodnevnom sastanku foruma PROSAFE (Product Safety forum of Europe) u Briselu, na kojem su predstavnici svih zemalja učesnica prezentirali svoja iskustva u tržišnom nadzoru. Predstavnik Tržišne inspekcije je kroz prezentaciju dao osvrt na institucionalni i zakonski okvir, kao i na postignute rezultate na polju tržišnog nadzora. Takođe, iznio je dileme sa kojima se ova inspekcija susreće u kontroli jedne grupe proizvoda. Ovaj sastanak je bio posvećen i procjeni rizika u tržišnom nadzoru, kao i razmjeni primjera iz prakse u ovoj oblasti.

UNECE (Ekonomska komisija Ujedinjenih Nacija za Evropu) – MARS group (ekspertska radna grupa za tržišni nadzor) – U okviru pomenutog regionalnog projekta predstavnik Tržišne inspekcije je učestvovao na sastanku ekspertske radne grupe MARS u okviru UNECE na temu: „Bezbedan proizvod i radna mjesta, bezbednija zajednica“, na kojem su razmatrane aktivnosti zemalja u tržišnom nadzoru kroz rad koordinacionih tijela, rad regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima, održivost tržišnog nadzora, internacionalna iskustva, saradnja organa koji vrše tržišni nadzor sa carinom.

2. Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

U ovoj inspekciji je zaposlen jedan inspektor (glavni inspektor – diplomirani inženjer elektrotehnike), a aktom o sistematizaciji predviđeno je još jedno mjesto za inspektora.

Nadležnosti

Ova inspekcija sprovodi svoje nadležnosti u skladu sa: Zakonom o elektronskim komunikacijama, Zakonom o poštanskim uslugama, Zakonom o zaštiti potrošača, Zakonom o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakonom o nadzoru proizvoda na tržištu, dok su sljedeći podzakonski akti u njenoj nadležnosti: Pravilnik o radio i telekomunikacionoj terminalnoj opremi i Pravilnik o elektromagnetnoj kompatibilnosti, Uredba o sadržini plana mjera za obezbjeđenje javnih elektronskih komunikacionih mreža i korišćenje elektronskih komunikacionih usluga u vanrednim situacijama i Odluka o korišćenju prava prvenstva komunikacije za vrijeme trajanja vanrednih situacija (doneseni u izvještajnoj godini), po kojima će se nadzor vršiti u narednom periodu.

Inspekcijski nadzor

Ova inspekcija je u izvještajnoj godini izvršila ukupno 118 inspekcijskih pregleda (58 redovnih, 60 po inicijativi) i utvrdila četiri nepravilnosti. U cilju uklanjanja nepravilnosti izrečena je mjera ukazivanja. Donijela je tri rješenja u ponovnom postupku po rješenjima drugostepeng organa, a u vezi sa nepravilnostima utvrđenim u prethodnom periodu.

U oblasti poštanskih usluga izvršeno je 7 inspekcijskih pregleda kod subjekata koji se bave pružanjem poštanskih i kurirskih usluga, u cilju provjere posjedovanja obavezne licence za rad, a po inicijativi Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, odnosno prijave od drugog operatora poštanskih usluga.

U oblasti bezbjednosti proizvoda nastavljene su intenzivne aktivnosti na *tržištu* radio i telekomunikacione terminalne opreme (RTT), gdje pored različitih aparata iz oblasti telekomunikacija spadaju i igračke koje koriste RF spektar (igračke sa daljinskim upravljanjem). Izvršeno je 55 inspekcijskih pregleda (proaktivni i reaktivni) u kojima je provjeravana ispunjenost propisanih zahtjeva bezbjednosti proizvoda. Pregled proizvoda je vršen u pogledu ispunjenosti administrativnih zahtjeva (izjava o usaglašenosti, upustvo za upotrebu, obavještenje i upozorenje o rizicima, označavanje propisanim oznakama i dr.), kao i ispunjenosti zahtjeva bezbjednosti. U nadzoru RTT opreme, osim administrativnih nedostaka, nije utvrđeno neispunjavanje zahtjeva bezbjednosti, dok je kod dječjih igračaka na daljinsko upravljanje primijećeno da ne sadrže prateću dokumentaciju, pa su trgovci naknadno, shodno inspekcijskim zapisnicima, dostavljali iste od strane proizvođača/zastupnika. Treba naglasiti da je inspektor u nadzoru djelovao preventivno, upoznavajući trgovce sa zakonskim obavezama u pogledu zahtjeva koje treba da ispunjavaju proizvodi na tržištu u nadležnosti ove inspekcije. Kontrolisani subjekti pokazali su visok nivo saradnje u otklanjanju nedostataka uslovljenih nedovoljnim poznavanjem propisa koji uređuju oblast bezbjednosti i usaglašenosti proizvoda.

Inspekcija je u izvještajnoj godini od Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost prvi put dobila prijavu koja se odnosila na korišćenje elektronske komunikacione ili terminalne opreme i drugih uređaja i opreme (koja u svom radu koristi radio frekvencije), a koji ne zadovoljavaju propisane tehničke zahtjeve. S tim u vezi, izvršen je nadzor kod četiri lica koja su koristila bežične telefonske aparate takvih karakteristika i zapisnički je konstatovano otklanjanje nepravilnosti (telefonski aparati stavljeni su van upotrebe).

Pored navedenog, u oblasti zaštite potrošača, vršen je nadzor po 56 primljenih inicijativa koje su se odnosile na zahtjev za servisiranje, odnosno obavezu po osnovu garancije za proizvode koji pripadaju RTT opremi (mobilni telefonski aparati i tablet uređaji), u kome je po osnovanim žalbama potrošača pružena pomoć u ostvarivanju prava. Treba istaći očekivanje da će, utvrđivanjem liste nadležnih inspekcija za nadzor u oblasti zaštite potrošača (po osnovu Zakona o zaštiti potrošača), biti precizirane nadležnosti ove inspekcije, što će omogućiti njenu aktivniju ulogu u ovoj oblasti.

U izvještajnoj godini ova inspekcija nije imala inicijativa/zahtjeva od strane Agencije ili vlasnika infrastrukture za vršenje inspekcijskih pregleda u oblasti *elektronskih komunikacija, elektronskih komunikacionih mreža, infrastrukture* i povezane opreme.

Ova inspekcija je dala svoj puni doprinos u radu mješovite radne grupe za digitalizaciju i, zajedno sa Tržišnom inspekcijom, vršila preventivne – informativne inspekcijske nadzore u cilju informisanja trgovaca i distributera digitalne TV opreme i time dala doprinos zaštite potrošača i u ovoj oblasti.

Glavni inspektor učestvuje u radu Odbora ICT pri Privrednoj komori CG.

3. Inspekcija za informaciono društvo

U ovoj inspekciji je zaposlen jedan inspektor (glavni inspektor – diplomirani inženjer mašinstva), koliko je i predviđeno aktom o sistematizaciji.

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi ova inspekcija su: Zakon o informacionoj bezbjednosti, Zakon o elektronskom dokumentu, Zakon o elektronskom potpisu, Zakon o elektronskoj trgovini, Zakon o elektronskoj upravi, dok su sljedeći podzakonski akti u njenoj nadležnosti: Uredba o mjerama informacione bezbjednosti, Pravilnik o mjerama i postupcima zaštite sertifikata i podataka vezanih za potpisnike, Pravilnik o mjerama zaštite elektronskog potpisa i naprednog elektronskog potpisa i Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i registra davaoca usluga sertifikovanja.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini izvršeno je ukupno 39 inspekcijskih pregleda (28 redovnih, 10 po inicijativi i jedan kontrolni) u kojima je utvrđena jedna nepravilnost, za čije otklanjanje je izrečena mjera ukazivanja.

Inspekcijski pregledi su izvršeni kod subjekata koji pružaju usluge elektronske trgovine (27), kod mobilnih operatera (4), u bankarskom sektoru (4), u Ministarstvu za informaciono društvo i telekomunikacije (2) i u Pošti Crne Gore (2).

Kod subjekata koji pružaju usluge elektronske trgovine kontrolisane su: obavezne informacije (ime i prezime za fizičko lice, odnosno naziv davaoca usluga; prebivalište za fizičko lice, odnosno sjedište za pravno lice ili poslovnu jedinicu u Crnoj Gori (mjesto, ulica i broj); elektronska adresa; broj pod kojim je upisan u odgovarajući registar; poreski broj ako je davalac usluga obveznik plaćanja poreza na dodatu vrijednost; ako davalac usluga navodi cijene, one moraju biti jasno i nedvosmisleno iskazane, posebno mora naznačiti da li su u navedene cijene uključeni troškovi dostave, ostali manipulativni troškovi, porez i drugi troškovi koji na njih utiču), kao i komercijalne poruke, netražene komercijalne poruke, obavezni podaci i obavještenja prije zaključenja ugovora, dostupnost ugovora i potvrda prijema.

Kod mobilnih operatera, u bankarskom sektoru, u ministarstvu i u Pošti CG kontrolisani su „DATA“centri u pogledu ispunjavanja kriterijuma zaštite, i to: fizičke zaštite (izrada plana fizičke zaštite, kontrola lica, mjere zaštite od požara, mjere zaštite od vlage); zaštita podataka (mehanizam za zaštitu podataka, pristup bazi podataka, upravljanje sistemom korisničkog pristupa, backup podataka, dnevno, nedjeljno, mjesečno i godišnje skladištenje podataka); zaštita informacionog sistema (kontrola upotrebe informacionog sistema, evidencija, praćenje pristupa i pokušaja neovlašćenog pristupa sistemu, uspostavljanje bezbjednosnih pravila, edukacija zaposlenih, planiranje, djelovanje i postupanje u vanrednim situacijama).

U ovom nadzoru utvrđena je jedna nepravilnost, koja se odnosila na nesprovođenje mjera zaštite od vlage, hladnoće i toplote u DATA centru jednog mobilnog operatera, a za koju je izrečena mjera ukazivanja po kojoj je subjekat nadzora postupio.

Kada je u pitanju elektronska trgovina koja je u ekspanziji, treba istaći iskustvo koje ukazuje da je trgovina preko društvenih mreža (putem Facebook stranica i veb sajta) uglavnom nelegalna i predstavlja najveću poteškoću u nadzoru ove inspekcije, na šta ukazuju i podaci iz inspekcijskog nadzora po inicijativama koje su se uglavnom odnosile na te probleme (osam od ukupno 10 inicijativa). Naime, kod ovog oblika elektronske trgovine često nema nijednog podatka o tome ko je otvorio nalog preko kojeg se vrši trgovina, koja je kao takva nelegalna i predstavlja opasnost po potrošače, ali i po legalno tržište robe i usluga. Stoga je na temu Facebook prodaja organizovano više sastanaka sa predstavnicima Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, Tržišne inspekcije i glavnim inspektorom MUP-a za sajber kriminal.

4. Metrološka inspekcija

U Metrološkoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za tri inspektora, od kojih je jedno popunjeno i to mjesto glavnog inspektora (dipl. ing. metalurgije).

Nadležnosti

Ova inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom Zakona o metrologiji i Zakona o kontroli predmeta od dragocjenih metala, dok su sljedeći podzakonski akti u njenoj nadležnosti: Uredba o zakonskim mjernim jedinicama, Uredba o zakonskim mjerilima za koja je obavezno ovjeravanje odnosno odobrenje tipa mjerila, Pravilnik o rokovima redovnog ovjeravanja zakonskih mjerila, Pravilnik o prethodno upakovanim proizvodima, Pravilnik o bocama kao mjernim posudama i Pravilnik o uslovima za proizvodnju predmeta od dragocjenih metala u pogledu opreme i radnih prostorija i načinu utvrđivanja ispunjenosti tih uslova.

U nadležnosti ove inspekcije je kontrola u oblasti zakonskih mjerila, prethodno upakovanih proizvoda, boca kao mjernih posuda i predmeta od dragocjenih metala.

Inspekcijski nadzor

Inspekcijski nadzor u izvještajnoj godini vršen je kod privrednih subjekata koji se bave upotrebom, uvozom i prometom mjerila, kao i onih koji proizvode, uvoze i stavljaju u promet predmete od dragocjenih metala, a otpočet je i nadzor prethodno upakovanih proizvoda.

U izvještajnoj godini ova inspekcija je izvršila ukupno 292 inspekcijska pregleda (152 redovna, 43 po inicijativi i 97 kontrolnih), u kojima je utvrđeno 105 nepravilnosti.

Broj inspekcijskih pregleda	292
- redovni	152
- po inicijativi	43
- kontrolni	97
Broj utvrđenih nepravilnosti	105
Broj ukazivanja	5
Broj rješenja	100
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	6

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 5 mjera ukazivanja i doneseno 100 rješenja (na koja nije bilo žalbi).

Od ukupnog broja donesenih rješenja u izvještajnoj godini izvršeno je 89, kao i 15 rješenja iz prethodne godine. Nije izvršeno 11 rješenja, od kojih za jedno nije istekao rok izvršenja.

Podneseno je 6 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, i to zbog: neizvršenja rješenja (4), stavljanja u upotrebu zakonskog mjerila koje ne posjeduje važeći državni žig o ovjeravanju merila (1) i stavljanja u promet predmeta od dragocjenih metala koji ne posjeduju važeći državni žig o žigosanju predmeta (1).

Nadležni organi su po zahtjevima inspekcije za pokretanje prekršajnog postupka u tri slučaja izrekli novčane kazne (1.040€), u jednom donijeli oslobađajuću odluku, dok je postupak po dva zahtjeva u toku. U izvještajnoj godini odlučivalo se i o 8 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka iz prethodne godine, od kojih su u šest slučajeva izrečene novčane kazne (7.040€). U jednom slučaju postupak je obustavljen, dok je po jednom zahtjevu postupak u toku.

Analiza nadzora po oblastima

Kontrola mjerila

Od ukupnog broja inspekcijskih pregleda u izvještajnoj godini, 196 je bilo u oblasti kontrole mjerila i to:

- ***Mjerila koja se koriste u funkciji prometa robe i usluga i provjera prethodno upakovanih proizvoda*** – nadzor u ovoj oblasti vršen je za: *mjerila dužine* – mjerne letve na benzinskim stanicama (ovjereno 18 komada, dok je u proceduri ovjera 29 mjerila – većina po nalogu inspekcije), *mjerila zapremine* – ovjereno 16.200 komada vodomjera i 33 rezervoara za skladištenje naftnih derivata na benzinskim stanicama, *mjerila mase* – trgovačke vage – klase III do 9000 kg (ovjereno 1.536 po nalogu inspekcije), vage klase III preko 9000 kg – kamionske vage (ovjereno 66 komada) i zlatarske vage klase II (ovjeren 81 komad). U izvještajnoj godini ovjerena su 7.472 brojila električne energije i 10 osnovnih časovnika u TT centralama za mobilnu i fiksnu telefoniju.

U toku izvještajnog perioda izvršena je kontrola mjerila za mjerenje istekle količine goriva kod 53 benzinske stanice i u dva slučaja utvrđeno je da je istekao rok za redovno ovjeravanje mjerila.

Uz podršku službenika Zavoda za metrologiju, koji posjeduje odgovarajuću opremu za ispitivanje, u toku izvještajne godine počelo se sa aktivnostima kontrole prethodno upakovanih proizvoda kod proizvođača, uvoznika i pakera.

- ***Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite zdravlja ljudi*** – vršena je kontrola manometara za kontrolu krvnog pritiska, zajedno sa predstavnikom Zavoda za metrologiju i ovjereno 87 komada (domovi zdravlja u Podgorici). U proceduri je ovjeravanje manometara za kontrolu krvnog pritiska kod Zavoda za hitnu medicinsku pomoć Crne Gore.
- ***Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite imovine, životne sredine i prirodnih resursa, zaštite na radu i zaštite od nezgoda*** – vršen je nadzor nad subjektima koji *Gajger Milerovim* brojačima vrše kontrolu nivoa radioaktivnosti robe na graničnim prelazima, prije njenog ulaska u Crnu Goru. Po nalogu ove inspekcije u proceduri je vanredno ovjeravanje 13 komada ovog tipa zakonskog mjerila koji su u vlasništvu

„Instituta za crnu metalurgiju” iz Nikšića. Takođe, izvršeno je ovjeravanje 99 etilometara, od čega su 93 u vlasništvu Uprave policije.

- **Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite saobraćaja** – izvršeno je ovjeravanje ukupno 50 radara koje koristi Uprava policije, 1.610 taksimetara (pojačani nadzor tokom ljetnje turističke sezone) i 85 manometara za kontrolu nivoa pritiska u pneumaticima.

Kontrola predmeta od dragocjenih metala

Od ukupno 292 inspeksijska pregleda, u oblasti predmeta od dragocjenih metala izvršeno je 96 inspeksijskih pregleda.

Nadzor ukazuje na porast broja žigosanih predmeta od srebra (ukupno 168.96kg, što je za oko 45% više nego 2013. godine), kao i 13.780kg predmeta od zlata, što je za oko 11% više u odnosu na prethodnu godinu. Razlog povećanja količine žigosanih predmeta od srebra i zlata je, osim u pojačanom inspeksijskom nadzoru, i u povećanju broja uvoznika i proizvođača predmeta od dragocjenih metala u odnosu na prethodni izvještajni period (broj registrovanih proizvođača je 26, što je za 8 više nego u predhodnoj godini, dok je broj registrovanih uvoznika na kraju izvještavane godine 103, što je za 13 više nego u predhodnoj godini). Povećani broj izdatih rješenja o određivanju znaka uvoznika je rezultat dobre saradnje ostvarene sa Ministarstvom ekonomije i Zavodom za metrologiju, budući da ova inspekcija vrši kontrolu uvoznika na osnovu informacija dostavljenih od ovih institucija.

Najveći broj inicijativa za sprovođenje inspeksijskog nadzora odnosio se na trgovačke vage (12), vodomjere (6), po pet inicijativa na mjerila istočene količine goriva na benzinskim stanicama i taksimetre. Na zlatarske vage je bilo četiri, na manometre za kontrolu krvnog pritiska tri, po dvije na predmete od dragocjenih metala i predhodno upakovane proizvode i po jedna na električno brojilo, manometar za kontrolu pritiska u pneumaticima, uređaj za kontrolu radioaktivnosti robe na graničnim prelazima i na kamionsku vagu. U ovim kontrolama inspektor je utvrdio 27 nepravilnosti (za čije otklanjanje je preduzeo propisane mjere). U 12 slučajeva nepravilnosti nijesu utvrđene, jedna inicijativa je povučena, dok u dva slučaja predmet inicijative nije zatečen u nadzoru.

I u izvještajnoj godini ostvarena je dobra saradnja sa Zavodom za metrologiju, Upravom policije, Ministarstvom ekonomije, Agencijom za zaštitu životne sredine i organima lokalne samouprave (Sekreterijatom za saobraćaj i Komunalnom policijom).

Na regionalnom nivou ostvarena je saradnja sa Zavodom za metrologiju Slovenije i Metrološkom inspekcijom (u oblasti kontrole prethodno upakovanih proizvoda), Državnim zavodom za mjeriteljstvo Republike Hrvatske (u vezi sa implementacijom MID–direktiva), Czech Mininig Office u Pragu – Republika Češka (u oblasti kontrolisanja i žigosanja predmeta od dragocjenih metala).

5. Inspekcija rada

Broj sistematizovanih radnih mjesta za inspektore rada je 39 (26 za oblast radnih odnosa, uključujući i glavnu inspektorku i 13 za oblast zaštite i zdravlja na radu). Zaposlena su ukupno 33 inspektora, od čega 24 za oblast radnih odnosa, uključujući i glavnu inspektorku (svi dipl. pravnici) i 9 za oblast zaštite i zdravlja na radu (dipl. ing. različitih tehničkih struka).

Nadležnosti

Inspekcija rada sprovodi nadzor nad primjenom: Zakona o radu, Zakona o zapošljavanju i radu stranaca, Zakona o štrajku, Zakona o reprezentativnosti sindikata, Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, Zakona o volonterskom radu, Zakona o zabrani zlostavljanja na radnom mjestu, Zakona o rodnoj ravnopravnosti, Zakona o zabrani diskriminacije, Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem, Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti i Zakona o zaštiti i zdravlju na radu. Ova inspekcija vrši i nadzor nad primjenom Opšteg kolektivnog ugovora, granskih kolektivnih ugovora, kolektivnih ugovora kod poslodavca i drugih podzakonskih akata kojima se uređuje oblast radnih odnosa, zapošljavanja i zaštite i zdravlja na radu.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini inspekcijski nadzor u oblasti radnih odnosa vršen je posebno u dijelu sprovođenja mjera za ostvarivanje prava zaposlenih na rad i po osnovu rada: redovna isplata zarada, naknada zarada i drugih primanja; odmori i odsustva, radno vrijeme; posebna zaštita žena, omladine i lica sa invaliditetom i zaštita u slučaju prestanka radnog odnosa.

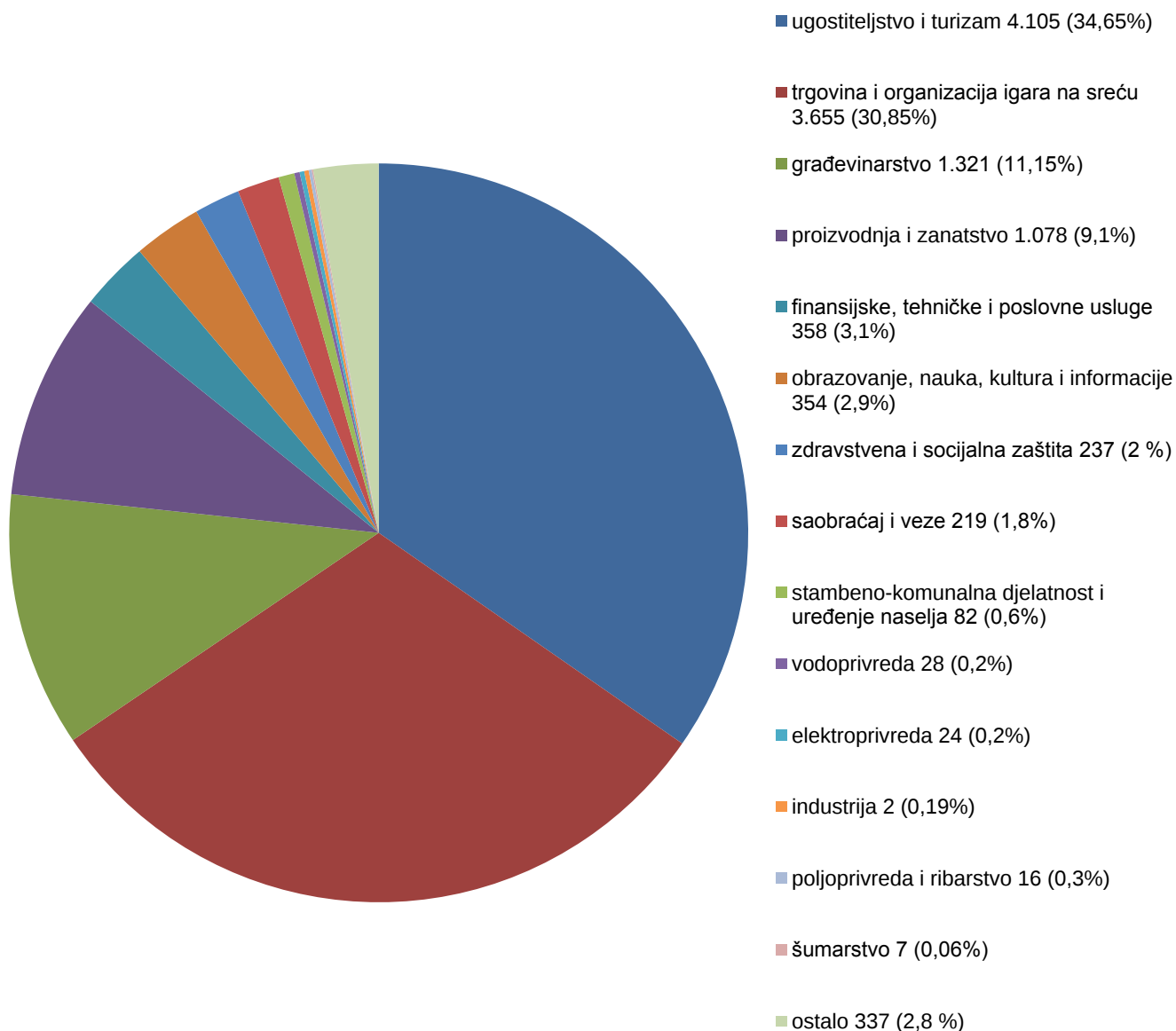
U dijelu zaštite i zdravlja na radu pažnja je posvećena kontroli obezbjeđivanja uslova na radu koji ne dovode do povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom, osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad, obezbjeđivanja specijalističkih zdravstvenih pregleda zaposlenih koji rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, odnosno sa povećanim rizikom, organizovanja poslova zaštite i zdravlja na radu kod poslodavca, kolektivnog osiguranja zaposlenih, potom obezbjeđivanja pregleda i ispitivanja sredstava za rad i ispitivanja uslova radne sredine u propisanim rokovima i donošenja akta o procjeni rizika.

Prioritetan zadatak ove inspekcije u izvještajnoj godini bio je suzbijanje sive ekonomije na tržištu rada (neformalno zapošljavanje i neplaćeni rad kod formalno zaposlenih), i obezbjeđivanje sigurnog radnog mjesta sa aspekta zaštite i zdravlja na radu, iako treba istaći da su nedovoljan broj inspektora i nedostatak informacionog sistema u izvještajnoj godini uticali na bolje planiranje i efektivnije rezultate, pa i samo izvještavanje, što je u osnovi dobrog planiranja rada. U tom cilju vršen je pojačani nadzor u pojedinim sektorima rada, kao i za vrijeme državnih i vjerskih praznika, te u periodu ljetnje i zimske turističke sezone. Ova inspekcija je u izvještajnoj godini nastavila kontrole započete krajem 2013. godine, u segmentu transformacije radnog odnosa sa određenog na neodređeno vrijeme u smislu člana 25 i 26 Zakona o radu.

U izvještajnom periodu Inspekcija rada izvršila je ukupno 11.844 inspekcijska pregleda (u oblasti radnih oblasti i zapošljavanja 9.915 i u oblasti zaštite i zdravlja na radu 2.829) i to redovnih 7.596, po inicijativi 1.675 i kontrolnih 2.573, u kojima su utvrđene 7.094 nepravilnosti.

	Za oblast radnih odnosa i zapošljavanja	Za oblast zaštite i zdravlja na radu	UKUPNO
Broj inspekcijskih pregleda	9.015	2.829	11.844
- redovni	5.946	1.650	7.596
- po inicijativi	1.636	39	1.675
- kontrolni	1.433	1.140	2.573
Broj utvrđenih nepravilnosti	4.605	2.489	7.094
Broj ukazivanja	2.343	1.061	3.404
Broj rješenja	123	297	420
Broj donijetih zaključaka	167	582	749
Broj prekršajnih naloga	3.005	651	3.656
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	897.285,00	181.770,00	1.079.055,00
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	18	12	30

Broj inspekcijskih pregleda po djelatnostima

Od 11.844 inspekcijska pregleda nepravilnosti nijesu utvrđene u 3.763 slučaja.

Donesena rješenja su se odnosila na otklanjanje nepravilnosti (307) i na zabranu rada (113). Od 749 zaključaka, 39 se odnosi na izricanje novčanih kazni (40.300,00€), a preko 700 na obustavu postupka.

Najčešće nepravilnosti utvrđene u oblasti radnih odnosa i zapošljavanja su: angažovanje lica za obavljanje određenih poslova kod poslodavca bez prethodno zaključenog ugovora o radu i neprijavlivanje na obavezno socijalno osiguranje (kako za crnogorske državljane, tako i za strance); radno angažovanje stranaca bez prethodno pribavljene radne i boravišne dozvole; kašnjenje u isplati zarada i uplati doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (u slučajevima kad je isplaćena zarada, ali ne i doprinosi, o čemu je obavještavana Poreska uprava); neuručivanje obračuna zarada zaposlenima (koje je poslodavac dužan uručiti odmah po dospjeću isplate zarade, bez obzira da li je zarada isplaćena); nedonošenje pisane odluke o rasporedu radnog vremena zaposlenih, o rasporedu zaposlenih po smjenama, kao i neutvrđivanje rasporeda sedmičnog odmora (na osnovu čega inspektori utvrđuju da li se zaposlenima uskraćuje pravo na korišćenje sedmičnog i godišnjeg odmora).

Najčešće nepravilnosti koje je utvrdila Inspekcija rada u oblasti zaštite i zdravlja na radu su: rad zaposlenih bez uvjerenja o osposobljenosti za bezbjedan rad i bez ljekarskih uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti za određena radna mjesta, kao i neobezbjedjivanje adekvatnih sredstava i opreme lične zaštite na radu od strane poslodavca za zaposlene, odnosno nekorišćenje istih od strane zaposlenih.

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti donijeto je 420 rješenja od kojih: 113 o privremenoj zabrani rada (48 zbog neposredne opasnosti po život, 46 zbog neprimjenjivanja mjera zaštite i zdravlja na radu i 19 zbog angažovanja zaposlenih „na crno“ i drugih nepravilnosti iz oblasti radnih odnosa i iz oblasti zaštite i zdravlja na radu.

Efekti nadzora

Povećanje broja zakonito zaposlenih lica (regulisan radno–pravni status) po nalogu inspektora rada, što istovremeno utiče na smanjenje stope nezaposlenosti, i priliv sredstava u državni budžet po osnovu uplaćenih doprinosa za obavezno penzijsko–invalidsko osiguranje, neposredni su efekti nadzora inspekcije rada u dijelu *radnih odnosa i zapošljavanja*. Pored toga, inspeksijski nadzor je uticao na ostvarivanje prava zaposlenih iz rada i po osnovu rada, kao i poboljšanje bezbjednosti i očuvanje zdravlja na radu.

U izvještajnoj godini zatečeno je 3.847 lica u nezakonitom radu, a nakon preduzetih mjera od strane Inspekcije rada njih 3.302 (1.528 stranaca i 1.774 crnogorska državljana) zasnovali su radni odnos u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca.

Uplata doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u iznosu od 312.849,46€, po nalogu inspektora rada, a u vezi sa kontrolama o redovnosti isplata zarada, pored uvećanja budžetskih sredstava, odrazila se i na regulisanje radnog staža zaposlenih.

Po osnovu člana 25 i 26 Zakona o radu izvršen je inspeksijski nadzor kod 181 poslodavca i, po nalogu inspektora rada, transformisan je radni odnos sa određenog na neodređeno vrijeme za 1.482 zaposlena. Treba napomenuti da je najveći broj slučajeva transformacije radnog odnosa na neodređeno vrijeme zabilježen u prvoj polovini izvještajne godine (dok su još tekli ranije zaključeni ugovori na određeno vrijeme). Kasnije broj lica sa transformisanim radnim odnosom na neodređeno vrijeme naglo pada (u drugoj polovini godine ova inspekcija je naložila taj postupak za samo 35 lica). Zapaženo je da poslodavci sve više radno angažuju lica preko Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih, pri čemu je Agencija

matični poslodavac, što upućuje na zaključak da se tako izbjegavaju situacije transformisanja radnog odnosa sa određenog na neodređeno vrijeme po isteku perioda od 24 mjeseca rada istog lica kod istog poslodavca. Naravno, ustupanje zaposlenih od strane Agencije je legalan institut i to Inspekcija rada ne može spriječiti.

U okviru svojih redovnih aktivnosti Inspekcija rada je tokom izvještajne godine, evidentirala 11 slučajeva radnog angažovanja djece u neformalnom radu i to, uglavnom, tokom sezone na primorju, od kojih pet muškog i šest ženskog pola, starosti od 15 do 18 godina. U ovim slučajevima inspektori su preduzeli mjere iz svoje nadležnosti na način što su poslodavci novčano kažnjeni uz nalažanje mjere pribavljanja potrebne dokumentacije (ljekarsko uvjerenje i saglasnost roditelja), kako bi se ispunili zakonski uslovi za rad tih lica. Treba napomenuti da djeca nijesu zatečena na teškim i opasnim poslovima, već su to bili poslovi prodavca ili pomoćnog radnika u trgovinskim objektima i drugim prodajnim mjestima za promet voća, igračaka i bižuterije.

Dakle, Inspekcija rada nije evidentirala slučajeve koji bi se mogli tretirati kao najgori oblik radnog angažovanja djece u bilo kojoj djelatnosti, o čemu je, po zahtjevu, izvijestila Američku Privrednu komoru, koja je za Stejt Dipartment i Ministarstvo rada SAD-a prikupljala podatke i informacije potrebne za izradu Redovnog godišnjeg izvještaja o najgorim oblicima radnog angažovanja djece za 2014. godinu.

U oblasti zaštite i zdravlja na radu inspektori su izvršili 53 uviđaja povodom povreda na radu od čega: šest sa smrtnim ishodom, dvije kolektivne nesreće i 45 teških povreda na radu.

Nadzorom je konstatovano da je najčešći uzrok povreda na radu: angažovanje lica koja nijesu osposobljena za bezbjedan rad na poslovima koje obavljaju i kod kojih nije izvršena prethodna provjera zdravstvene sposobnosti, dotrajalost sredstava za rad, kao i upotreba istih bez prethodnog pregleda i ispitivanja, odnosno bez pribavljenih stručnih nalaza od ovlašćenih organizacija za poslove zaštite i zdravlja na radu. Ukoliko je utvrđena neposredna opasnost po život ili je ugroženo zdravlje zaposlenih, Inspekcija rada je reagovala podnošenjem zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka protiv poslodavca, uz zabranu rada ili zabranu upotrebe sredstava za rad na kojima se desila povreda.

Postupanje po inicijativama

U ukupnim aktivnostima ove inspekcije, pored planiranog inspekcijskog nadzora, značajan dio se odnosio na postupanje po inicijativama, kojih je u izvještajnoj godini bilo 1.675 (1.636 iz oblasti radnih odnosa i 39 iz oblasti zaštite i zdravlja na radu). Najveći broj inicijativa iz oblasti radnih odnosa odnosio se na: nezaključivanje ugovora o radu, neprijavljivanje zaposlenih na obavezno socijalno osiguranje, neredovnu isplatu zarada i uplatu doprinosa, uskraćivanje prava na odmore (u toku dnevnog rada, sedmični i godišnji), dok su se u dijelu zaštite i zdravlja na radu odnosile na: nedostatak adekvatnih sredstava i opreme lične zaštite na radu, nedostatak akta o procjeni rizika i nehumane uslove rada. Od ukupnog broja inicijativa, 12 se odnosilo na mobing (8 muškaraca i 4 žene), pa s obzirom da se radilo o žalbi na mobing, ali bez ugroženog ili uskraćenog konkretnog prava iz rada i po osnovu rada isti su upućivani na sudsku zaštitu ili zaštitu pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, kao i na Zaštitnika ljudskih prava i sloboda. Jedna inicijativa se odnosila na prijavu diskriminacije po kojoj je u inspekcijskom nadzoru utvrđeno da je ista djelimično osnovana (poslodavac nije donio pisanu odluku o rasporedu radnog vremena zaposlenih i njihov

raspored po smjenama, nije upoznao o zabrani zlostavljanja na radu, načinom prepoznavanja i mogućnostima zaštite i nije odredio posrednika za mobing), zbog čega je poslodavcu izrečena mjera ukazivanja po kojoj je ovaj postupio u ostavljenom roku. Od ukupnog broja inicijativa, inspekcijski pregledi su završeni po 1.630, dok su postupci po ostalima (45) u toku.

Pojačani inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini vršen je pojačani nadzor u sektoru građevinarstva, zbog toga što se tu radno angažuje veliki broj lica (domaćih i stranih), često bez regulisanog radno–pravnog statusa, a i iz razloga što se najčešće povrede na radu dešavaju upravo na gradilištima.

Takođe, inspekcijski nadzor je bio intenzivniji za vrijeme državnih i vjerskih praznika u cilju provjere poštovanja obaveza iz Zakona o radu, Opšteg kolektivnog ugovora i granskih kolektivnih ugovora, a u vezi sa uvećanjem zarade zaposlenima koji su angažovani da rade u tim danima. Praksa Inspekcije rada pokazala je da poslodavci postupaju po nalogima inspektora i zaposlenima isplaćuju uvećanu zaradu za rad u dane državnih i vjerskih praznika, što se iskazuje na obračunskim listama zarada zaposlenih za odnosne mjesece u koje padaju praznici.

Inspekcija je sprovodila pojačani nadzor u vrijeme turističke sezone u cilju suzbijanja rada „na crno“, koji je tada prisutniji zbog povećanog broja poslodavaca sa sezonskim odobrenjem za rad i angažovanja lica (naročito iz regiona) za obavljanje sezonskih poslova. Kontrola zapošljavanja stranaca vršena je u saradnji sa inspektorima za strance Uprave policije (izvršeno je preko 70 zajedničkih kontrola). U ovom periodu evidentirano je 2.837 radno angažovanih lica, sa kojima poslodavci nijesu bili zaključili ugovore o radu i prijavili ih na obavezno socijalno osiguranje, što je 73% od ukupnog broja na nivou godine. Nakon preduzetih mjera od strane inspektora, ugovori o radu zaključeni su sa 2.561 licem i isti su prijavljeni na osiguranje (na taj način im je regulisan radno–pravni status u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o zapošljavanju i radu stranaca, što je 77,5% od ukupnog broja na nivou godine).

Ostale aktivnosti

Inspekcija rada je u izvještajnoj godini Međunarodnoj organizaciji rada – Komitetu eksperata za primjenu konvencija i preporuka dostavila izvještaje o primjeni ratifikovanih konvencija (Konvencija o raskidu radnog odnosa, Konvencija o Inspekciji rada u industriji i trgovini i Konvencija o Inspekciji rada u poljoprivredi). Takođe, Komitetu za slobodu udruživanja MOR–a dostavljen je izvještaj o posebnim slučajevima obraćanja Novog sindikata RTCG.

U izvještajnoj godini sačinjena je i Analiza kapaciteta Uprave za inspekcijske poslove u dijelu Inspekcije rada – oblast radnih odnosa kojom je predloženo povećanje broja inspektora rada za šest (usvojena zaključkom Vlade Crne Gore br. 08–1204/2, od 29.05.2014. godine).

Na XII Forumu za dijalog sa civilnim društvom u oblasti rodne ravnopravnosti na temu „Uloga i nadležnost inspekcijskih službi u implementaciji Zakona o rodnoj ravnopravnosti“ 20. novembra 2014. godine, predstavnici Inspekcije rada su prezentirali zakonski okvir i primjere iz prakse.

Predstavnik inspekcije rada je član Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima. Takođe, ova inspekcija je uključena u realizaciju Plana za postizanje rodne ravnopravnosti 2013–2017, pa je aktivno i kontinuirano sprovodila mjere za suzbijanje sive ekonomije i rada “na crno” uz rodno osjetljivu statistiku, o čemu je na polugodišnjem nivou izvještavano Ministarstvo za ljudska i manjinska prava.

Inspekcija rada je, u okviru svojih aktivnosti, djelovala i preventivno, kroz davanje savjeta poslodavcima i zaposlenima o tome koji su to najdjelotvorniji mehanizmi kada je u pitanju primjena zakonskih propisa i način ostvarivanja prava iz rada i po osnovu rada.

U izvještajnoj godini nastavljena je dobra saradnja sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, (koji je Inspekciji rada dostavljao podatke o izdatim radnim dozvolama za strance, radi praćenja daljih aktivnosti i preduzimanja mjera za regulisanje radno–pravnog statusa stranih državljana na radu u Crnoj Gori), sa Ministarstvom unutrašnjih poslova – Upravom policije (u dijelu pružanja asistencije i učestvovanja u inspekcijskim nadzorima inspektora za strance, sa kojima je izvršeno 355 zajedničkih kontrola), kao i sa Komunalnom policijom primorskih opština (naročito za vrijeme ljetnje turističke sezone).

6. Turistička inspekcija

U Turističkoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za 20 inspektora, od kojih je, zajedno sa mjestom glavnog inspektora, popunjeno 20 (sa završenim pravnim fakultetom 8, ekonomskim 5, prirodno–matematičkim 3, turističkim 2, tehnološkim 1 i antropološkim 1). Polovinom izvještajne godine jedno mjesto je upražnjeno.

Nadležnosti

Turistička inspekcija sprovodi nadzor u oblasti ugostiteljstva i turizma kontrolom primjene sljedećih zakona: Zakona o turizmu, Zakona o skijalištima, Zakona o raftingu, Zakona o turističkim organizacijama, Zakona o autorskom i srodnim pravima, Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakona o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine, Zakona o boravišnoj taksi, Zakona o zabrani diskriminacije, Zakona o kretanju lica sa invaliditetom uz pomoć psa pomagača, kao i primjene podzakonskih akata za sprovođenje ovih zakona, među kojima je više od 20 pravilnika u funkciji primjene Zakona o turizmu.

Inspekcijski nadzor

Aktivnosti Turističke inspekcije u izvještajnoj godini posebno su usmjerene na suzbijanje “sive ekonomije” u ugostiteljstvu i turizmu, a u cilju: stvaranja uređenog tržišta proizvoda i usluga, zaštite korisnika proizvoda i usluga, kao i podizanja kvaliteta ukupne turističke ponude naše zemlje.

U različitim periodima izvještajne godine dinamika i oblasti nadzora su diferencirane u zavisnosti od potreba na terenu i postavljenih zadataka. Pojačane radne aktivnosti ove

inspekcije vežu se za vrijeme trajanja ljetnje i zimske turističke sezone. Ovi vremenski intervali, praćeni većim prilivom domaćih i stranih gostiju, a samim tim i većim brojem problema koji prate turističke sezone, zahtijevaju maksimalnu angažovanost turističkih inspektora na terenu.

U izvještajnoj godini ova inspekcija je izvršila ukupno 7.101 inspekcijski pregled, od kojih je bilo: redovnih 4.441, po nalogu glavnog inspektora 680, po inicijativama/žalbama 710 i kontrolnih 1.270, u kojima je utvrđeno 4.340 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	7.101
- redovni	4.441
- po inicijativi	710
- po nalogu	680
- kontrolni	1.270
Broj utvrđenih nepravilnosti	4.340
Broj ukazivanja	2.251
Broj rješenja	456
Broj prekršajnih naloga	1.952
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	559.730,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	22
Broj krivičnih prijava	4

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su donijeli 2.251 mjeru ukazivanja i 454 rješenja, među kojima se 273 rješenja odnose na zabranu obavljanja djelatnosti, uz pečaćenje objekta u 106 slučajeva. Pošto nelegalan rad kupališta, plažnih barova i tzv. „diler a soba“, ne podrazumijeva mjeru pečaćenja, inspektori su izdavali samo rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti i prekršajno ih sankcionisali.

Inspektori su, u skladu sa Zakonom o inspekcijskom nadzoru, u 584 slučaja naredili uništenje proizvoda tj. pića sa isteklim rokom trajanja, koji su bili predmet usluživanja gostiju u ugostiteljskim objektima, dok su u tri slučaja oduzeta 4 reklamna panoa zbog nelegalnog pružanja usluga turističkih agencija, o čemu su izdate potvrde.

Za utvrđene nepravilnosti Turistička inspekcija je izdala 1.952 prekršajna naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 559.730,00€, od čega se 584 naloga (sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 114.700€) odnose na prekršaje kod kojih je izvršeno oduzimanje robe i predmeta.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su nadležnim područnim organima podnijeli i 22 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (zbog rada bez odobrenja, neizdavanja fiskalnih računa gostima, isteklih licenci, propusta u vezi cjenovnika usluga, proširenja djelatnosti i nepostupanja po nalogu inspektora), od kojih je u izvještajnoj godini riješeno četiri, izricanjem novčane kazne u ukupnom iznosu od 1.500€. Područni organi su riješili i 15 zahtjeva za sudsko odlučivanje, po kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 13.590€, što je, zajedno sa kaznama izrečenim po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka, 15.090€.

U izvještajnoj godini riješen je i 61 zahtjev iz prethodne dvije godine, i to iz 2012. godine 32 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (13 novčanih kazni u iznosu od 4.320€, 16 rješenja o obustavljanju postupka, u tri slučaja po tri zahtjeva je donešena oslobađajuća odluka) i jedan zahtjev za sudsko odlučivanje (izrečena opomena). Takođe, odlučeno je i po 20 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka iz 2013. godine (13 novčanih kazni u iznosu od 10.600€, 4 rješenja o obustavljanju postupka, po tri zahtjeva donesena je oslobađajuća odluka), kao i po 8 zahtjeva za sudsko odlučivanje (izrečene novčane kazne u iznosu od 8.850€).

Ukupan iznos izrečenih novčanih kazni po zahtjevima iz izvještajne i prethodnih godina je 38.860€ (15.090€ + 23.770,00€).

Podnijete su četiri krivične prijave za povredu službenog pečata od strane odgovornog lica ugostiteljskih objekata iz Podgorice, Nikšića, Budve i Ulcinja.

Analiza nadzora po oblastima

Ugostiteljstvo

Kada je u pitanju ugostiteljska djelatnost, posebna pažnja u izvještajnoj godini se poklanjala nadzoru u dijelu: posjedovanja odobrenja za rad za odgovarajuću vrstu ugostiteljske djelatnosti, izdavanja fiskalnih računa gostima, normativa namirnica za usluge hrane koje su navedene u cjenovniku, evidencije gostiju kod ugostiteljskih objekata koji pružaju usluge smještaja, kontrole točenja alkoholnih pića maloljetnicima i dr.

Nadzor ugostiteljskih objekata vršen je kontinuirano, ali su aktivnosti inspekcije u ovoj oblasti pojačane tokom ljetnje turističke sezone, kada je organizovan i zajednički inspekcijski nadzor od strane više inspekcija (Turističke, Sanitarne, Inspekcije rada). U primorskim opštinama na početku sezone evidentiran je veći broj subjekata koji je otpočeo djelatnost bez propisanog odobrenja zbog kašnjenja raspisivanja tendera za rad privremenih objekata u zoni morskog dobra. Polazeći od toga, kao i povećanog broja gostiju, inspekcija je djelovala preventivno u svim slučajevima kada su ovi subjekti bili regularni u pogledu poreskih obaveza, zapošljavanja radnika i sanitarno higijenskih uslova za rad.

Pored drugih mjera preduzetih zbog utvrđenih nepravilnosti, inspektori su u izvještajnoj godini zabranili rad, tj. zatvorili ukupno 106 ugostiteljskih objekata, od čega 49 u toku turističke sezone. U kontrolnom nadzoru kod 4 ugostiteljska objekta utvrđena je povreda službenog pečata, pa su podnijete 4 krivične prijave protiv odgovornih lica.

Problem tzv. "diler soba" nadovezuje se na probleme koji prate privatni smještaj, egzistira već duži vremenski period i narušava turističku ponudu Crne Gore. Iako je propisano da se

usluge izvan domaćinstva mogu prodavati “pod uslovima i na način utvrđen propisom nadležnog organa jedinica lokalne samouprave”, nedostaju opštinski propisi o načinu i uslovima posredovanja pri izdavanju soba i drugih kapaciteta turistima, koji bi legalnim izdavaocima omogućili nuđenje usluga na određenim lokacijama (osim kod opštine Budva).

Turistička inspekcija je, zajedno sa Upravom policije, u toku sezone izvršila ukupno 37 kontrola, u kojima je utvrđeno da 28 fizičkih lica obavlja djelatnost bez odobrenja. Pomenutim licima izdata su rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti i izrečene novčane kazne prekršajnim nalogom.

Za razliku od prethodnih godina, kampovi su posjedovali odobrenje za rad, a utvrđene nepravilnosti su se odnosile na neprijavljenu radnu snagu.

Utvrđene nepravilnosti u oblasti ugostiteljstva su se odnosile na: otpočinjanje rada bez odobrenja nadležnog organa, neisticanje obavještenja o svojstvu, kvalitetu i deklaraciji proizvoda, neevidentiranje i neažurno vođenje knjiga domaćih i stranih gostiju, neisticanje propisane kategorije objekta, neizdavanje fiskalnih računa, nepridržavanje propisanih cijena usluga, neosiguravanje gostiju i dr.

Turističke usluge

Kod turističke djelatnosti nadzor je bio usmjeren na: posjedovanje licence za rad za poslove turističkih agencija, turističkih vodiča, turističkih pratilaca i animatora, na obezbjeđivanje garancije banke ili osiguravajuće kuće za slučaj nastanka i nadoknade štete putniku, zaključivanje ugovora između turističkih agencija i putnika, pružanje usluga prema utvrđenom programu putovanja i dr. Predmet nadzora su bili i turistički vodiči koji su posebno kontrolisani u Budvi, Kotoru i Cetinju, jer strani vodiči koji dovode turističke grupe predstavljaju nelojalnu konkurenciju domaćim (važan aspekt ovog problema je i nedovoljna kompetentnost stranih vodiča da pruže prave informacije o Crnoj Gori kao turističkoj destinaciji).

Postavljanje reklamnih panoa i privremenih objekata za prodaju izletničkih programa na šetalištima (posebno u Budvi) bio je problem kojem je inspekcija posvetila posebnu pažnju. Pojedini subjekti su svoju djelatnost obavljali van svojih poslovnih prostorija (najčešće na šetalištu), posebno pružanjem reklamnog materijala, iza čega se često sakrivala prodaja izleta.

Nadzor se vršio i kod subjekata koji su pružali turističke usluge na kupalištima. U saradnji sa Inspekcijom zaštite prostora i predstavnicima Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom kontrolisano je oko 350 kupališta. Posebna pažnja bila je posvećena odobrenjima za rad, spasilačkoj službi, bezbjednosti korisnika usluga, organizovanju rada kupališta u skladu sa uslovima koji su propisani zakonom. U jednom slučaju, po nalogu inspektora, uklonjen je nelegalno postavljeni plažni mobilijar. U kontroli poštovanja obaveze organizovanja spasilačke službe na plažama, izdato je 50 prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 7.500,00€.

U cilju zaštite kupališnog gosta, Turistička inspekcija je u saradnji sa predstavnicima Lučke kapetanije i pomorske policije izvršila 23 kontrole u pogledu načina korišćenja plovniha objekata, od kojih se 13 odnosilo na iznajmljivanje skutera. Shodno utvrđenom činjeničnom stanju, donijeto je 9 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti, izrečeno 9 prekršajnih naloga

sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 1.350€ i 4 zaključka o kažnjavanju u ukupnom iznosu od 1.350€.

Nadzor subjekata koji pružaju usluge raftinga i splavarenja vršen je na mjestu otpočinjanja ove djelatnosti (Šćepan polje – lokacija Brštanovica i Djurđevića Tara – lokacija Splavište). Utvrđeni su slučajevi otpočinjanja djelatnosti sa teritorije Crne Gore od strane subjekata iz Bosne, koji nemaju odobrenje nadležnog organa. Takođe, jedan broj domaćih subjekata, koji obavljaju navedenu djelatnost, nije posjedovao odobrenje za rad. Razlog je kašnjenje u dobijanju Sigurnosnog plana za plovidbu od Uprave za pomorstvo – Inspektorata za tehnički pregled iz Tivta. Inspekcija je u ovim slučajevima izdala 41 rješenje o zabrani rada i isto toliko prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 4.100€. Treba naglasiti da je prisutan problem naplate novčanih kazni zbog nedostatka naplatnog mjesta na ovim lokacijama, jer su strani državljani u obavezi da odmah plate kaznu.

Kada je u pitanju turistička djelatnost, utvrđene nepravilnosti su se odnosile na: pružanje turističkih usluga bez odgovarajućeg odobrenja za rad (turističke agencije, kupališta, rafting, skijališta, iznajmljivanje skutera, plovni objekti), nezaključivanje ugovora s putnicima, propuste u organizaciji kupališta, nepropisno postavljanje reklamnih panoa, propuste u organizaciji skijališta i dr.

Žalbe gostiju

Prioritet u radu ove inspekcije bile su žalbe gostiju, kojih je u izvještajnoj godini bilo 710, od čega u oblasti ugostiteljstva 540, a u oblasti turističkih usluga 170. Inspektori su po žalbama postupali bez odlaganja i preduzimali odgovarajuće mjere i radnje u skladu sa zakonom.

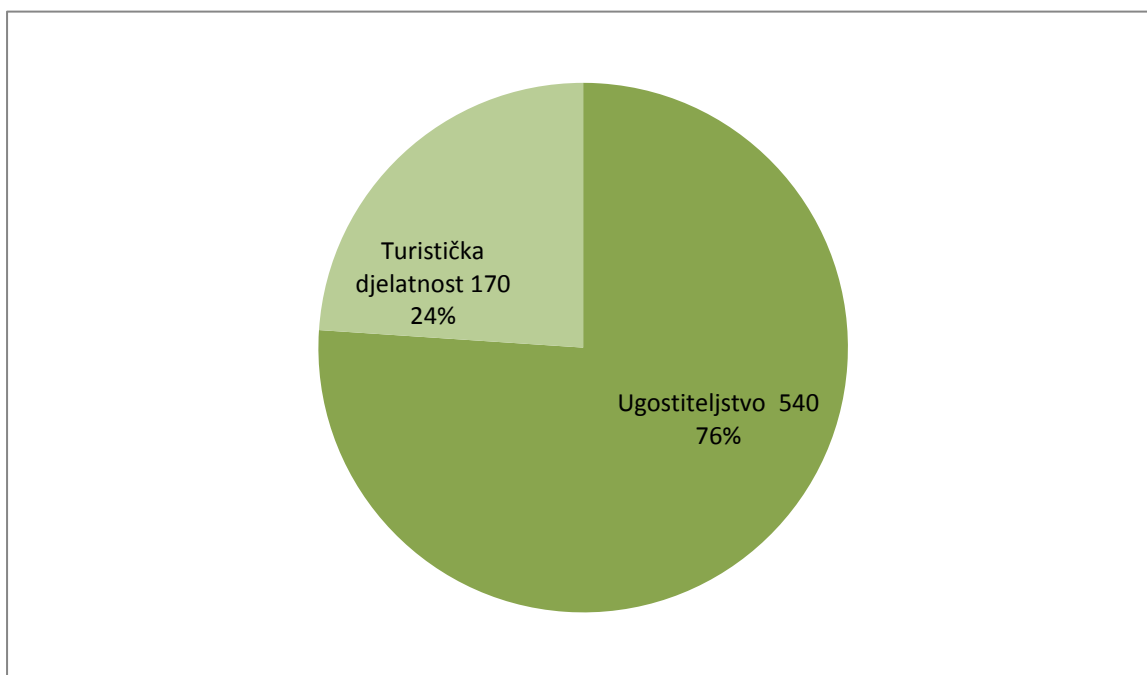
U oblasti ugostiteljstva žalbe su se odnosile na: nelegalan rad objekata, privatni smještaj, neizdavanje fiskalnih računa, neisticanje i nepridržavanje istaknutih cijena usluga, točenje alkohola maloljetnim licima, neisticanje obavještenja o svojstvu i kvalitetu proizvoda. Kod ugostiteljskih objekata bio je prisutan i problem buke, pa su žalbe na te probleme prosleđivane Komunalnoj policiji, kao nadležnom organu.

U dijelu privatnog smještaja gosti su iskazali nezadovoljstvo kvalitetom i cijenom ugovorene usluge. Osjećali su se prevarenima i tražili su zaštitu inspekcije, kao i povraćaj novčanih sredstava. U ovim slučajevima inspektori su pomagali u sporazumnom rješavanju problema između vlasnika smještajnih jedinica i nezadovoljnih gostiju, a u određenom broju slučajeva donijeli su i rješenja o otklanjanju nepravilnosti i povraćaju novčanih sredstava. Izvršeno je 245 pregleda u kojima je donijeto 9 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, 54 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti, izrečeno 116 prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 17.000€ i podniet jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Žalbe koje su se odnosile na rad zakupaca kupališta su na četvrtom mjestu po broju (89 – 13% od ukupnog broja žalbi), i odnose se na: prenatrpanost plaže plažnim mobilijarom (52), neizdavanje fiskalnih računa za usluge plažnog mobilijara (16), nečistoću (11), rad bez odobrenja (9) i nepostojanje spasioca (1). Za nepravilnosti ove vrste izdato je 40 prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 6.000€.

Ove godine bio je zapažen broj prijava i na ostale oblike turističkih djelatnosti i tzv. avanturističke aktivnosti: rafting (10), vožnja skutera (7), paraglajding (2), ziplajn (2) i kanjoning (1).

Struktura primljenih žalbi po djelatnostima

Polazeći od potrebe podizanja kvaliteta ugostiteljsko–turističkih usluga, a samim tim i zadovoljstva gosta, Turistička inspekcija je, osim postupanja po žalbama, ostvarivala komunikaciju sa korisnicima usluga i davala informacije o pravilima poslovanja.

Ostale aktivnosti

Turistička inspekcija je učestvovala na Konferenciji „Bezbjednost u turizmu – izazovi i perspektive“ (održanoj u Kotoru), na kojoj su razmatrana pitanja vezana za bezbjednost potrošača turističkih usluga, posebno u dijelu pružanja usluga raftinga, usluga na kupalištima i u oblasti avanturističkih usluga. Takođe, predstavnik ove inspekcije učestvovao je u aktivnostima u vezi sa implementacijom direktive EU o uslugama u dijelu turističkih i ugostiteljskih usluga.

U izvještajnoj godini Turistička inspekcija je nastavila dobru saradnju sa: Upravom policije (asistencija u nadzoru objekata koji posluju bez odobrenja za rad, noćnih klubova, u kontrolama točenja alkoholnih pića maloljetnim licima, u kontrolama privatnog smještaja, suzbijanju nelegalnog rada tzv. „ditera soba“, kao i u toku nadzora primjene Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda u dijelu legitimisanja fizičkih lica koja konzumiraju duvanske proizvode); Komunalnom policijom (kontrola turističkih punktova i panoa koji se nalaze duž šetališta u primorskim gradovima, kao i u dijelu postavljanja ugostiteljskih terasa, odnosno ugostiteljske opreme na plažnom dijelu kupališta); Plovnom jedinicom MUP–a i Lučkom kapetanijom (kontrola nautičkog turizma i bezbjednosti kupaca); Lokalnom finansijskom inspekcijom (kontrola privatnog smještaja gdje zajednička saradnja doprinosi većoj registraciji izdavaoca smještaja, a samim tim i boljim efektima naplate

boravišne takse, turističke takse i poreza na imovinu; Javnim preduzećem za upravljanje morskim dobrom (informisanost korisnika usluga na kupalištima i zajedničko suzbijanje nepravilnosti u radu zakupaca plaža); Crnogorskim turističkim udruženjem (informisanost i sagledavanje aktuelnih problema u radu turističko–ugostiteljskih subjekata).

7. Elektroenergetska inspekcija

U Elektroenergetskoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za 3 inspektora, od kojih su, zajedno sa mjestom glavnog inspektora, popunjena dva (dipl. ing. elektrotehnike, smjer energetika).

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o energetici, Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakon o zaštiti na radu, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, kao i pravilnici o tehničkim normativima, i to: za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1kV do 400kV, za projektovanje i izvođenje električnih postrojenja u kojima se radi sa eksplozivom, za elektroenergetska postrojenja nazivnog napona iznad 1000V, za uzemljenje elektroenergetskih postrojenja nazivnog napona iznad 1000V, za elektroenergetska postrojenja nazivnog napona 10kV za rad pod naponom 20kV, za električna postrojenja i uređaje u rudnicima sa površinskom eksploatacijom mineralnih sirovina, za električna postrojenja i uređaje u rudnicima sa podzemnom eksploatacijom, za izgradnju sredjenaponskih nadzemnih vodova samonosećim kablovskim snopom, za zaštitu elektroenergetskih postrojenja i uređaja od požara, za električne instalacije niskog napona, za zaštitu niskonaponskih mreža i pripadajućih transformatorskih stanica, za izgradnju niskonaponskih nadzemnih vodova, za zaštitu objekta od atmosferskog pražnjenja, za zaštitu elektroenergetskih postrojenja od statičkog elektriciteta, za zaštitu elektroenergetskih postrojenja od prenapona, kao i pravilnici: o jugoslovenskim standardima za gromobranske instalacije, o tehničkim mjerama za pogon i održavanje elektroenergetskih postrojenja i vodova, o tehničkim mjerama za izgradnju, pogon i održavanje električnih generatora i sinhronih kompenzatora hlađenih vodonikom, te Pravila o snabdijevanju električnom energijom, Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije, Pravila za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije, Propisi o tehničkim mjerama za pogon i održavanje elektroenergetskih postrojenja, Tehnička preporuka Elektroprivrede Crne Gore (2007. godina) za priključak potrošača na niskonaponsku mrežu TP–2, itd.

Kada je u pitanju pravni okvir za ovu oblast nadzora, treba istaći da su tehnički propisi o izgradnji, zaštiti, eksploataciji, odnosno održavanju elektroenergetskih objekata u cjelosti naslijeđeni iz bivše savezne države, a u međuvremenu su standardi u ovoj oblasti izmijenjeni. Činjenica da Crna Gora nije donijela nove propise u ovoj oblasti, značajno otežava rad ove inspekcije.

Po Zakonu o energetici, ova inspekcija vrši nadzor u oblastima: projektovanja, izgradnje, održavanja, funkcionalnog ispitivanja i probnog rada energetskih objekata, postrojenja,

vodova, instalacija i uređaja; mjerne, zaštitne i druge opreme namijenjene za proizvodnju, prenos, distribuciju i korišćenje električne energije; primjene tehničkih propisa i normi kvaliteta za proizvode i usluge u isporuci energije, trajanja prekida i uvođenja restrikcija, racionalnog i ekonomičnog korišćenja energije, kao i stručne i radne osposobljenosti zaposlenih u energetskom sektoru.

Inspekcijski nadzor

U toku izvještajnog perioda, vršena je kontrola rada energetskih subjekata u pogledu održavanja elektroenergetskih objekata, eksploatacije, kao i realizacije investicione izgradnje, odnosno rekonstrukcije objekata u elektroenergetskom sektoru i praćen je rad na izgradnji više objekata mHE (male hidroelektrane). Objekti nadzora su iz oblasti proizvodnje, prenosa i distribucije električne energije, i to: vodovi svih naponskih nivoa 400 kV, 220 kV, 110 kV, 35 kV, 10 kV i 0,4 kV, transformatorske stanice, mHE i rasklopna postrojenja svih nivoa transformacije, elektroenergetski objekti potrošača priključenih na sve naponske nivoe elektroenergetskog sistema Crne Gore.

Elektroenergetska inspekcija je, postupajući po zahtjevima, obavila značajan broj inspekcijskih pregleda kod nosilaca licenci za obavljanje energetske djelatnosti, tj. objekata benzinskih stanica, radi utvrđivanja usklađenosti postupanja ovih subjekata sa zakonom (propisana obaveza dostavljanja inspekcijskog izvještaja).

Takođe, ova inspekcija je prisustvovala tehničkim pregledima svih elektroenergetskih objekata, kontrolisala usklađenost novoizgrađenih objekata sa projektnom dokumentacijom, zakonom, propisima i procedurama. Inspekcija je donosila rješenja, odnosno saglasnosti za pogon objekata koji su fazno rekonstruisani, kao i rješenja o zabrani gradnje objekata koji, zbog blizine, ugrožavaju pogon elektroenergetskih objekata.

Podaci iz nadzora

U izvještajnom periodu je izvršeno 680 inspekcijskih pregleda (294 redovna, 228 po zahtjevima/inicijativama i 158 kontrolnih), u kojima je utvrđeno 357 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora dati su u sljedećoj tabeli

Broj inspekcijskih pregleda	680
- redovni	294
- po zahtjevima/inicijativama	228
- kontrolni	158
Broj utvrđenih nepravilnosti	357
Broj ukazivanja	202
Broj rješenja	120
Broj prekršajnih naloga	2
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	2.750,00€

Za otklanjanje nepravilnosti u dijelu održavanja i eksploatacije distributivne i prenosne mreže, odnosno tehničke ispravnosti objekata, kao i za otklanjanje nepravilnosti u pogonu pojedinih trafostanica prenosnog sistema, ova inspekcija je nalagala mjere rješenjima (120), dok je za nepravilnosti manjeg obima, koje ne predstavljaju opasnost za ljude i imovinu, izricala mjere ukazivanja (202). Od ukupno 120 donesenih rješenja, u izvještajnom periodu je izvršeno 106. Ostalo je 14 neizvršenih rješenja koja se odnose na tretiranje usaglašavanja nelegalnih objekata u zoni elektroenergetskih objekata sa propisima, uključujući i jedan broj rješenja donesenih na kraju godine. Za rješenja koja se odnose na 35 kV dalekovode su, po zahtjevu stranke – FC Distribucija, određeni duži rokovi za postupanje, zbog toga što su istim naložene mjere koje podrazumijevaju obimne poslove, kao i značajna sredstva za izvršenje rješenja, odnosno otklanjanje nepravilnosti (veliki zahvati po obimu i novčanim sredstvima, nedovoljna raspoloživa sredstva, zaostajanje u ulaganjima i za nove objekte i za održavanje postojećih duži niz godina, dosta komplikovane procedure za obezbjeđenje potrebnih dozvola i saglasnosti, subjektivni problemi subjekata nadzora, i dr.). Poseban problem u ovom slučaju je što se nalog za usaglašavanje ne može donositi vlasniku elektroenergetskog objekta, već vlasnicima nelegalno izgrađenih objekata u zoni elektroenergetskih objekata, što nije u nadležnosti ove inspekcije.

Mjere koje su po nalogu elektroenergetske inspekcije preduzimane od strane kontrolisanih subjekata značajno su doprinijele sigurnijem i pouzdanijem pogonu u izvještajnom periodu.

Takođe, mjerama preduzetim u inspekcijskom nadzoru, uključujući i zabranu izvođenja radova, uticalo se da u izvještajnoj godini ne bude građenja elektroenergetskih objekata bez građevinske dozvole, tako da se može konstatovati da je ostvaren napredak kod elektroenergetskih subjekata u poštovanju propisanih procedura za izgradnju novih elektroenergetskih objekata.

Analiza nadzora po oblastima

Problem nelegalne gradnje u zoni dalekovoda

Sveobuhvatan inspekcijski pregled je posebno vršen kod elektroenergetskih objekata – dalekovoda naponskog nivoa 35 kV, sa posebnim osvrtom na ugroženost pogona elektroenergetskih objekata nelegalnom gradnjom stambenih i drugih objekata u zoni dalekovoda (objekti nelegalno izgrađeni u zonama elektroenergetskih objekata, najčešće bez građevinskih dozvola, a uz to i bez dozvole energetskeg subjekta za građenje u zoni energetskeg objekta, kako to propisuje Zakon o energetici). Izgrađeni objekti ugrožavaju pogon elektroenergetskih objekata (koji posjeduju propisane dozvole) sa aspekta sigurnosnih visina i udaljenosti, ali su ugroženi i ljudi i imovina. Ovaj problem je izražen uglavnom u prigradskim naseljima na teritoriji cijele Crne Gore. Usklađivanje objekata saglasno zakonu i propisima je gotovo nemoguće, jer je Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata utvrđena norma da se objekti izgrađeni do 2008. godine ne mogu rušiti, već se treba, saglasno urbanističkim planovima, pristupiti legalizaciji. Kada inspekcija utvrdi da je ugrožen pogon energetskeg objekta, donosi rješenje o zabrani dalje gradnje i nalaže pribavljanje dozvole od energetskeg subjekta. Kako nema planova, ne može se definisati način usaglašavanja objekata. Takođe, Elektroenergetska inspekcija ne može da nalaže

rušenje objekata², a kad je u pitanju utvrđena nepravilnost i postojanje opasnosti za ljude i imovinu morale bi se nalagati mjere za otklanjanje nepravilnosti u neodložnom roku. Kako je nemoguće rušiti objekte, sljedeća mjera koja bi bila moguća je isključenje elektroenergetskih objekata iz pogona (da bi se spriječile štetne posljedice). Međutim, postavlja se pitanje kako isključiti iz pogona objekat koji je legalan i tehnički ispravan i ostaviti bez napajanja električnom energijom veliki broj potrošača na neograničeno vrijeme, a sve zbog nezakonitog postupanja subjekata koji grade objekte u zoni elektroenergetskih objekata. S tim u vezi, neophodno je inicirati odgovarajuće izmjene i dopune Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata.

EPCG – FC Distribucija

Inspekcija je vršila pregled objekata, projektne i pogonske dokumentacije, kojom se dokazuje propisano postupanje pri izgradnji, rekonstrukcijama, remontima, održavanju i eksploataciji objekta, kao i pribavljenih dokumenata o periodičnim mjerenjima, ispitivanjima i kontroli tehničke ispravnosti uređaja opreme i instalacija.

Redovno održavanje objekata, uređaja i postrojenja odvija se saglasno godišnjim planovima koji se zasnivaju na raspoloživim sredstvima, a ne na starosti objekata, njihovim pregledima i drugim relevantnim parametrima. To za posljedicu ima da se planovi održavanja, remonta i zamjene amortizovanih elemenata realizuju u smanjenom obimu. Takođe, planovi održavanja realizuju se sa značajnim kašnjenjem zbog problema vezanih za nabavku potrebne opreme i obezbjeđivanja licenciranih izvođača radova.

Radi planiranja energetskog razvoja, a time i razvoja distributivne mreže, kao i radi obezbjeđenja pouzdanog pogona, sigurne i kvalitetne isporuke električne energije za sve potrošače, neophodno je hitno donošenje akata o kriterijumima kvaliteta električne energije i kvalitetu isporuke, na šta je u kazano i u toku pripreme Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici.

Crnogorski elektroprenosni sistem

U periodu od 2005–2014. godine CGES je izvršio rekonstrukciju u skoro svim trafostanicama i postrojenjima i objekti su uglavnom visoke pouzdanosti i sigurnosti pogona. Treba istaći da je u CGES-u u toku velika investiciona aktivnost u vezi sa realizacijom projekta izgradnje podmorskog kabla i dalekovoda 400 kV Lastva – Čevo, odnosno DV 400 kV Lastva – Pljevlja, kao jedne od najvećih i najznačajnijih interkonektivnih veza na prostoru ne samo Crne Gore, nego i cijelog Balkana.

Problemi istaknuti kod FC Distribucije važe i za CGS i imaju bitan uticaj na kvalitet isporuke električne energije.

EPCG – FC Proizvodnja

Proizvodni objekti su u pogonu dugi niz godina i za njih je propisima i godišnjim bilansom utvrđen period kad se vrše remont i zimske njege. Rokovi su u izvještajnoj godini dosljedno

² Uprava je u pripremi izmjena i dopuna Zakona o energetici inicirala preciziranje obaveze elektroenergetskog inspektora da u slučaju utvrđivanja činjenice da se u zoni dalekovoda gradi objekat bez građevinske dozvole, o istom obavijesti nadležnu inspekciju.

ispoštovani, ali se stalno pojavljuju značajni problemi u obezbjeđenju opreme i izvođača radova prema propisanim procedurama u ostavljenim rokovima.

Male hidroelektrane

U izvještajnom periodu je značajna aktivnost inspekcije usmjerena na kontrolu i praćenje aktivnosti na realizaciji projekata izgradnje malih hidroelektrana. Na kraju perioda data je saglasnost Elektroenergetske inspekcije za stavljanje u pogon tri elektrane radi funkcionalnih ispitivanja, a početkom naredne godine to će biti učinjeno još za tri, od čega su četiri elektrane jednog pravnog subjekta, a dvije drugih subjekata.

Veliki potrošači

Pogoni elektroenergetskog razvoda kod "velikih potrošača" (Kombinat aluminijuma Podgorica i Željezara Nikšić) su tehnološki stari, amortizovani nedovoljnim ulaganjem u održavanje, a dodatni problemi leže i u čestim promjenama vlasništva ovih subjekata i nepotpunoj primjeni propisa.

U pogledu rada elektroenergetskih objekata i postrojenja Željezare, treba istaći poseban problem vezan za nedostatak kompenzacije reaktivne snage na 35 kV mreži i "prljanje mreže", odnosno veoma nekvalitetne isporuke ostalim potrošačima u Nikšiću zbog aktuelnog režima rada Željezare.

Na strani velikih potrošača nedostaje interesovanje da se na propisani način obezbijede uslovi i kroz ulaganja pristupi tehničkom i tehnološkom unapređenju pogona i rješavanju značajnih problema u vezi sa isporukom električne energije.

Glavni elektroenergetski inspektor je, kao stručno lice (za pitanja napajanja), sarađivao sa odgovornim projektantima na izradi Idejnog projekta napajanja električnom energijom auto puta Smokovac – Mateševo, što svakako doprinosi doslednoj primjeni i ostvarenju ciljeva iz Zakona o energetici. Takođe, glavni inspektor je učestvovao u radu tehničkog komiteta Instituta za standardizaciju Crne Gore (ISME/TK E 006), kao i na savjetovanju „CIGRA“ Crne Gore (Crnogorskog komiteta za velike mreže) na kojem je prezentovao svoj rad.

8. Termoenergetska inspekcija

U Termoenergetskoj inspekciji sistematizovana su tri radna mjesta, od kojih nijedno nije popunjeno, pa je poslove nadzora u oblastima termoenergetike, po ovčlašćenju, vršio glavni elektroenergetski inspektor. Na kraju izvještajne godine završena je procedura javnog oglasa za izbor jednog termoenergetskog inspektora.

Nadležnosti

Termoenergetska inspekcija vrši nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa iz oblasti energetskog mašinstva: termoenergetike, termotehnike, gasne i procesne tehnike.

Ova inspekcija vrši nadzor nad: Zakonom o energetici, Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakonom o zaštiti na radu, Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakonom o standardizaciji, Zakonom o cjevovodnom transportu gasovitih i tečnih ugljovodonika, Zakonom o eksplozivnim materijama, Zakonom o zapaljivim tečnostima i gasovima, kao i nad 39 pravilnika.

Inspekcijskim nadzorom iz nadležnosti ove inspekcije obuhvaćena su sva termoenergetska, termotehnička, gasna i procesna postrojenja i instalacije. Nadzor se obavlja kod objekata za proizvodnju električne energije (termoelektrana i hidroelektrana), termoenergetskih i drugih postrojenja kod industrijskih subjekata, termotehničkih i drugih postrojenja kod javnih objekata (bolnice, škole, hoteli i dr.), gasnih instalacija u širokoj potrošnji (domaćinstava, manjih ugostiteljskih objekata i dr.).

Inspekcijski nadzor

U ovoj upravnoj oblasti ovlašćeni inspektor je sprovodio nadzor u saradnji sa stručnim licem – specijalistom za poslove termotehničkih instalacija.

Najveći broj inspekcijskih pregleda izvršen je na objektima benzinskih stanica, radi utvrđivanja postupanja nosilaca licence za obavljanje energetske djelatnosti u skladu sa zakonom, a kojim je utvrđena obaveza dostavljanja inspekcijskog izvještaja u postupku dobijanja licence energetskog subjekta.

U izvještajnoj godini ova inspekcija je izvršila ukupno 87 inspekcijskih pregleda (redovnih 7, kontrolnih 7 i po zahtjevima/inicijativama 73), u kojima su utvrđene 24 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora dati su u sljedećoj tabeli

Broj inspekcijskih pregleda	87
- redovni	7
- po zahtjevima/inicijativi	73
- kontrolni	7
Broj utvrđenih nepravilnosti	24
Broj ukazivanja	17
Broj rješenja	1

Po zahtjevima subjekata koji koriste termoenergetska postrojenja i instalacije vršeni su inspekcijski pregledi radi: davanja saglasnosti za funkcionalna ispitivanja gasnih instalacija, davanja saglasnosti za puštanje u rad gasnih instalacija, davanja saglasnosti za dalju montažu instalacija za snabdijevanje motornih vozila tečnim naftnim gasom, pregleda tehničke dokumentacije koja se odnosi na periodične preglede i ispitivanja posuda pod pritiskom, radi utvrđivanja ispunjenosti uslova za produženje licenci. U slučaju utvrđivanja nepravilnosti prilikom ovih kontrola dati su nalozi za otklanjanje istih, uputstva za dalju proceduru radi dobijanja saglasnosti za puštanje u rad instalacija u skladu sa važećim propisima.

Kontrolni pregledi vršeni su po primjedbama koje su date prilikom pregleda po zahtjevu stranaka i nakon tih pregleda i dokaza da su sve primjedbe otklonjene i instalacije dovedene u tehnički ispravno stanje, data je ocjena o ispunjenosti uslova o stanju pogona za obavljanje djelatnosti.

Neophodno je naglasiti da inspekcijski nadzor iz nadležnosti termoeenergetske inspekcije nije vršen u potpunom obimu prema propisanim obavezama inspekcije, već su inspekcijski pregledi uglavnom vršeni po zahtjevima/inicijativama.

9. Rudarska inspekcija

Nadležnosti Rudarske inspekcije vrši jedan inspektor (dipl. ing. rudarstva), što je ujedno i jedino sistematizovano mjesto za rudarskog inspektora.

Nadležnosti

Zakoni nad kojima ova inspekcija vrši nadzor su: Zakon o rudarstvu, Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakon o životnoj sredini, Zakon o zaštiti na radu i Zakon o eksplozivnim materijama, kao i nad brojnim podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona, uključujući i tehničke normative i standarde.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini ova inspekcija je izvršila ukupno 148 inspekcijskih pregleda, od kojih je bilo: redovnih 105, po inicijativama 23 i kontrolnih 20, u kojima su utvrđene 82 nepravilnosti.

Predmet inspekcijskog nadzora bili su: održavanje rudarskih objekata i postrojenja, bezbjednost kretanja lica na eksploatacionim poljima, kontrola magacina eksploziva i sprovođenje mjera zaštite na radu, uključujući i uviđaje u slučaju smrti i povreda na radu.

Podaci iz nadzora dati su u sljedećoj tabeli:

Broj inspekcijskih pregleda	148
- redovni	105
- po inicijativi	23
- kontrolni	20
Broj utvrđenih nepravilnosti	82
Broj ukazivanja	46
Broj rješenja	3
Broj prekršajnih naloga	5
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	31.380
Broj krivičnih prijava	2

Inspekcijskim pregledima su obuhvaćeni koncesionari koji su zaključili ugovore o pravu na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojedinih nemetaličnih i metaličnih mineralnih sirovina. Izvršeno je 78 inspekcijska pregleda, u kojima su donesena tri rješenja (dva o zabrani izvođenja radova i jedno o uklanjanju rudarskih objekata sa eksploatacionog polja). Za manje nepravilnosti izricana je mjera ukazivanja.

Vršena je kontrola ležišta pojedinih mineralnih sirovina (po Registru ležišta mineralnih sirovina JU Zavod za geološka istraživanja), u skladu sa Akcionim planom za suzbijanje sive ekonomije (sprječavanje moguće nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina). Na kontrolu ležišta odnosilo se 70 pregleda, (13 ležišta tehničko–građevinskog kamena, 5 ležišta šljunka i pijeska, 15 ležišta ukrasnog kamena, 2 ležišta betonita, 3 ležišta opekarske gline, 5 ležišta bijelog boksita, 3 ležišta dolomita, 15 ležišta crvenog boksita, 5 tehnogenih ležišta, 3 ležišta uglja i 1 ležište soli).

Na ležištima je kontrolisano prisustvo mehanizacije i ljudstva u vršenju nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina, eventualni stepen oštećenosti ležišta, a u dva slučaja utvrđene su nepravilnosti (o jednoj je obaviješteno Ministarstvo ekonomije, a povodom druge nepravilnosti podnijeta je krivična prijava protiv NN lica). Takođe, podnesena je i krivična prijava protiv jedne opštine i odgovornih lica zbog nedonošenja prostornih planova i usaglašavanja istih sa DUP–om Crne Gore, što je bilo od uticaja na mogućnost izrade projektne dokumentacije i dobijanje odobrenja za izvođenje rudarskih radova.

Za utvrđene prekršaje izdato je pet prekršajnih naloga, od čega četiri zbog nepoštovanja odredbi Zakona o rudarstvu (pravnom licu i odgovornom licu), a jedan zbog nepoštovanja odredbi Zakona o zaštiti na radu (fizičkom licu).

Inicijative su se odnosile na: ispitivanje ispravnosti dokumentacije kod koncesionara, probleme sanacije ležišta i obučenosti budućih radnika, smrtnu slučajevu kod koncesionara i povrede na radu, povećano odronjavanje slojevitih laporovitih masa u dno kopa, upoznavanje rudarske inspekcije sa mogućim pokretanjem klizišta u okviru kopa, upoznavanje rudarske inspekcije sa povećanim osiromašenjem – povećanjem jalovog materijala u mineralnoj sirovini (kao i traženje načina da se problem otkloni) i prisustvo inspekcije tokom vršenja tehničkog pregleda i prijema rudarskih objekata i postrojenja.

Rudarski inspektor je učestvovao u Komisiji za polaganje stručnog ispita iz oblasti rudarstva, koju je obrazovalo Ministarstvo ekonomije.

10. Geološka inspekcija

Nadležnosti ove inspekcije vrši glavni geološki inspektor (dipl. ing. geologije), što je ujedno i jedino sistematizovano mjesto za inspektora u ovoj oblasti.

Nadležnosti

Geološka inspekcija vrši nadzor nad primjenom Zakona o geološkim istraživanjima (geološka istraživanja od interesa za Crnu Goru, detaljna geološka istraživanja tla za potrebe izgradnje objekata, detaljna hidrogeološka istraživanja terena i detaljna geološka istraživanja mineralnih sirovina) i propisa donesenih na osnovu njega, kao i propisa o tehničkim normativima i standardima, o zaštiti na radu i zaštiti od požara pri izvođenju istražnih radova.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini ova inspekcija je izvršila ukupno 158 inspekcijskih pregleda, od kojih je 20 bilo redovnih, 129 po inicijativi i 9 kontrolnih.

Inspekcijski nadzor je vršen kod:

- koncesionara koji imaju zaključene ugovore o pravu na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina (18 pregleda). U ovim pregledima inspektor je donio pet rješenja za izradu elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi mineralnih sirovina, po kojima su koncesionari postupili u ostavljenom roku i u ostavljenom roku uradili predmetne elaborate;
- JU Zavod za geološka istraživanja – Podgorica, koja vrši poslove geoloških istraživanja od interesa za Crnu Goru (25 pregleda – 19 pregleda realizacije terenskih i kabinetskih radova po projektima osnovnih geoloških istraživanja, a koji su realizovani po Programu geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2013. godinu, od čega je jedan bio detaljni, kao i 6 inspekcijskih pregleda realizacije terenskih radova po projektima osnovnih geoloških istraživanja, koji su se realizovali po Programu geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2014. godinu);
- investitora i izvođača detaljnih geoloških istraživanja tla koja su se izvodila za potrebe izgradnje objekata (115 pregleda terenskih radova).

Prilikom obavljanja inspekcijskih pregleda radova koji se izvode za potrebe izgradnje objekata i radova koji se izvode po programima geoloških istraživanja nijesu utvrđene nepravilnosti većeg obima, a za nepravilnosti manjeg obima izricane su mjere ukazivanja za njihovo otklanjanje.

Inspekcijski pregledi po inicijativama su izvršeni: po prijavama izvođača radova o početku i završetku izvođenja detaljnih geoloških istraživanja tla za potrebe izgradnje objekata, koje je izvođač radova dužan da prijavi Geološkoj inspekciji (objekti iz člana 7 Zakona o geološkim istraživanjima, za koje su prije izrade tehničke dokumentacije obavezna detaljna geološka istraživanja); po prijavama JU Zavod za geološka istraživanja – Podgorica o početku izvođenja terenskih radova po pojedinim projektima, koji se odnose na geološka istraživanja od interesa za državu, a koji se realizuju po programima geoloških istraživanja; te po prijavama izvođača radova o početku izvođenja detaljnih geoloških istraživanja mineralnih sirovina, koja se izvode za potrebe koncesionara.

Glavni geološki inspektor, kao član Stručnog tima za kontrolu otkopanih količina mineralnih sirovina koji je obrazovalo Ministarstvo ekonomije, učestvovao je u pregledu radova i kontroli

otkopanih količina mineralnih sirovina na 38 ležišta mineralnih sirovina. Utvrđeno je da na 10 ležišta koncesionari, poslije završetka detaljnih geoloških istraživanja, nijesu izvodili eksploatacione radove. O pregledu radova na ovim ležištima i pregledu dokumentacije koja se odnosi na ista, stručni tim je sačinio detaljne izvještaje. Na ostalim ležištima koja su bila predmet kontrole izvršen je pregled radova, geodetsko snimanje površinskih kopova, detaljan pregled dokumentacije (ugovori, geološka dokumentacija – elaborati o rezervama, rudarska dokumentacija, razna odobrenja i saglasnosti za izvođenje radova) i izrade grafičke dokumentacije. Izvršen je i proračun otkopanih količina mineralnih sirovina i urađeni izvještaji o kontroli otkopanih količina mineralnih sirovina na ovim ležištima. Izvještaji o ovim pregledima dostavljeni su Ministarstvu ekonomije i koncesionarima.

Glavni geološki inspektor je učestvovao i u radu Komisije za elementarne nepogode, kao i u pripremi Programa geoloških istraživanja u Crnoj Gori za 2014. godinu, odobrenja za istraživanje tla za izgradnju objekata, saglasnosti na elaborate o izvršenim geološkim istraživanjima tla za potrebe izgradnje objekata, licenci za geološka istraživanja, pripremi tenderske dokumentacije za davanje koncesija za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, a kao predsjednik Komisije za polaganje stručnog ispita iz oblasti geoloških istraživanja organizovao je polaganje stručnog ispita za radnike koji rade na poslovima geoloških istraživanja.

11. Inspekcija za igre na sreću

U Inspekciji za igre na sreću sistematizovano je sedam radnih mjesta za inspektore, od kojih je, uključujući glavnog inspektora, popunjeno šest (četiri dipl. pravnika i dvoje dipl. ekonomista), s tim što je jedan od njih počeo sa radom krajem izvještajne godine.

Nadležnosti

Inspekcija za igre na sreću vrši nadzor nad sprovođenjem Zakona o igrama na sreću i Zakona o poreskoj administraciji u pogledu utvrđivanja varijabilnog dijela koncesione naknade, kao i podzakonskih akata za primjenu ovih zakona. Takođe, ova inspekcija u finansijskom nadzoru kontroliše sprovođenje odredbi Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji.

Inspekcijski nadzor

Ukupan broj objekata u kojima se priređuju igre na sreću je 724, od čega se 118 odnosi na terminale za priređivanje kladioničkih igara. Takođe, vrši se nadzor i nad svim slučajevima nelegalnog priređivanja igara na sreću (u ugostiteljskim objektima, podrumima, privremenim objektima i slično).

U izvještajnom periodu izvršena su 402 inspekcijska pregleda, od čega 289 redovnih, 92 po inicijativi i 21 kontrolni. Takođe, inspekcija je postupala i po 19 obavještenja Uprave za igre na sreću o slučajevima kada su pojedini objekti priređivača igara na sreću prestali sa radom.

U tim slučajevima vrši se provjera da li je objekat stvarno prestao sa radom, kao i da li je priređivač postupio u skladu sa postupkom predviđenim u takvim slučajevima.

Podaci iz nadzora dati su u sledećoj tabeli

Broj inspekcijskih pregleda	402
- redovni	289
- po inicijativi	92
- kontrolni	21
Broj utvrđenih nepravilnosti	55
Broj ukazivanja	10
Broj rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti	29
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	42
Broj krivičnih prijava	3

Utvrđeno je 55 nepravilnosti, koje su se uglavnom odnosile na rad bez odobrenja. U cilju otklanjanja nepravilnosti u 10 slučajeva izrečena je mjera ukazivanja i donijeto 29 rješenja kojima su izrečene mjere privremene zabrane obavljanja djelatnosti.

Po osnovu manje obračunatog varijabilnog dijela koncesione naknade obračunato je i naplaćeno 11.544,78€.

U izvještajnom periodu podnijeta su i 42 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka od kojih su nadležni organi riješili 18 iz izvještajne godine, kao i 14 iz 2013. godine (izrečene su novčane kazne u ukupnom iznosu od 78.150,00€)

Inspektori su podnijeli i tri krivične prijave za nelegalno priređivanje igara na sreću.

Neposredni efekti inspekcijskog nadzora u izvještajnom periodu mogu se sagledati u tome što je stalnim radom na terenu više od stotinu objekata iz sive zone uvedeno u regularne tokove, dok kao vrlo ilustrativan podatak posrednih efekata inspekcijskog nadzora u ovoj oblasti može poslužiti činjenica da je Uprava za igre na sreću u 2014. godini naplatila 49,30% više koncesionih naknada u odnosu na 2013. godinu, što je bilo moguće samo uz punu koordinaciju rada sa ovom inspekcijom.

Pored navedenog, ova inspekcija je postupila po inicijativama koje su se odnosile na: nezakonit rad, utvrđivanje tačnosti obračuna varijabilnog dijela koncesione naknade, kao i neisplaćivanje dobitaka (nema pravnog osnova za postupanje u ovom slučaju).

Nedostaci zakonodavnog okvira u ovoj oblasti i u izvještajnoj godini predstavljali su limitirajući faktor uspješnijeg inspekcijskog nadzora.

12. Inspekcija za javne nabavke

U Inspekciji za javne nabavke sistematizovana su radna mjesta za 3 inspektora, a popunjena su dva, i to mjesto glavnog inspektora i inspektora koji je počeo da radi u oktobru 2014. godine (oba inspektora su dipl. ekonomisti).

Nadležnosti

Inspekcija za javne nabavke vrši nadzor nad sprovođenjem Zakona o javnim nabavkama kao i nad podzakonskim aktima za primjenu ovog zakona (Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja ponuda, Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki, Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki, Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencija o kršenju antikorupcijskih pravila, itd.). Treba naglasiti da je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o javnim nabavkama, koji će biti u primjeni od početka maja 2015. godine, proširio nadležnosti ove inspekcije, između ostalog, i na kontrolu realizacije dodijeljenih ugovora.

Inspekcijski nadzor

U izvjestajnom periodu Inspekcija za javne nabavke izvršila je ukupno 148 inspekcijskih pregleda (134 redovna, 12 po inicijativama i 2 kontrolna) i utvrdila 321 nepravilnost.

Podaci iz nadzora dati su u sljedećoj tabeli

Broj inspekcijskih pregleda	148
- redovni	134
- po inicijativi	12
- kontrolni	2
Broj utvrđenih nepravilnosti	321
Broj ukazivanja	57
Broj rješenja	65
Broj prekršajnih naloga	14
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	22.000,00

Inspekcijski nadzor za izvještajni period vršen je kod subjekata koji se bave nabavkom robe, radova i usluga, i to kod: državnih organa (21), javnih ustanova i agencija (72), privrednih društava i pravnih lica koja vrše poslove od javnog interesa (24) i javnih službi i budžetskih jedinica lokalne samouprave (31).

Predmet inspekcijskih pregleda

Inspekcijski nadzor je vršen u pogledu pravilnosti sprovedenih postupaka javnih nabavki u vrijednosti od 3.000,00 do 500.000,00€ (16), blagovremenosti dostavljanja i objavljivanja planova, odluka u postupcima javnih nabavki i ugovora o javnim nabavkama (142), blagovremenosti i pravilnosti sačinjavanja i dostavljanja izvještaja o izvršenim javnim nabavkama nadležnom organu (94), pravilnosti sačinjavanja i vođenja evidencija o javnim nabavkama (78) i ispunjenosti uslova za vršenje poslova službenika za javne nabavke (128).

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 57 mjera ukazivanja i donijeto 65 rješenja, a u slučaju kada su konstatovane nepravilnosti otklonjene tokom pregleda, sačinjavane su službene zabilješke.

U izvještajnom periodu izdato je 14 prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 22.500,00€.

Inspekcija za javne nabavke je po primljenim zahtjevima i inicijativama izvršila 12 inspekcijskih pregleda, od kojih su u četiri slučaja utvrđene nepravilnosti i preduzete propisane mjere.

U dva slučaja postupak inspekcijskog pregleda je obustavljen u skladu sa zakonom, budući da su ponuđači podnijeli tužbu Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javnih nabavki.

Glavni inspektor je član Radne grupe za utvrđivanje metodologije analize rizika u vršenju kontrole u javnim nabavkama, sa ciljem proaktivnog djelovanja u prevenciji i ranom otkrivanju koruptivnih radnji i drugih djela sa obilježjima korupcije i vršenju kontrole u skladu sa utvrđenom metodologijom, koju je formirala Uprava za javne nabavke.

Inspekcija za javne nabavke je ostvarivala saradnju sa Upravom za javne nabavke, Državnom komisijom za kontrolu postupaka javnih nabavki i Upravom za antikorupcijsku inicijativu.

B. Sektor za zaštitu i bezbjednost zdravlja ljudi, životinja, bilja i šuma

U okviru ovog sektora svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Zdravstveno–sanitarna inspekcija, Veterinarska inspekcija, Fitosanitarna inspekcija, Poljoprivredna inspekcija, Inspekcija morskog ribarstva i Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja.

1. Zdravstveno–sanitarna inspekcija

Odsjek za zdravstveno–sanitarnu inspekciju čine **Sanitarna** i **Zdravstvena** inspekcija.

Broj sistematizovanih radnih mjesta za inspektore u ovom odsjeku je 38, koliko je i popunjeno, i to: mjesto glavnog inspektora, 34 sanitarna i 3 zdravstvena inspektora (dr. med, veterinari, dr. stomatologije, dr. veterine). Svi inspektori su sa visokom školskom spremom raznih profila zanimanja, a pojedini i sa specijalizacijama iz raznih oblasti.

Sanitarna inspekcija

U izvještajnom periodu, od ukupno 34 sanitarna inspektora, 17 je vršilo nadzor u unutrašnjem prometu, pet u spoljno–trgovinskom prometu, dok je 12 inspektora bilo posvećeno i jednom i drugom nadzoru.

Nadležnosti

Sanitarna inspekcija vrši nadzor nad sprovođenjem: Zakona o bezbjednosti hrane, Zakona o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, Zakona o zdravstvenom nadzoru nad životnim namirnicama i predmetima opšte upotrebe, Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakona o duvanu, Zakona o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci, Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakona o duvanu, Zakona o vodama, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakona o zaštiti potrošača, Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata.

Oblasti koje su u nadležnosti sanitarnih inspektora su: zaštita stanovništva od zaraznih bolesti, bezbjednost hrane i predmeta opšte upotrebe u proizvodnji, prometu i uvozu, javno snabdijevanje stanovništva vodom za piće, ograničenje upotrebe duvanskih proizvoda, proizvodnja i stavljanje u promet prekursora i dr.

Inspekcijski nadzor

Ova inspekcija je u izvještajnoj godini vršila nadzor na unutrašnjem tržištu i u spoljnotrgovinskom prometu.

Unutrašnje tržište

Sanitarni inspektori su u nadzoru na unutrašnjem tržištu izvršili ukupno 11.633 pregleda (7.867 redovnih, po nalogu i inicijativama 1.167, po zahtjevu stranke 463 i kontrolnih 2.136) u cilju provjere ispunjenosti propisanih higijenskih zahtjeva za obavljanje proizvodnje i prometa hrane, preduzimanja mjera radi sprječavanja i suzbijanja zaraznih bolesti, zaštite potrošača, bezbjednosti proizvoda na tržištu, kao i izdavanja sanitarnih saglasnosti i izdavanja odobrenja za prenos posmrtnih ostataka.

Statistički podaci iz nadzora na unutrašnjem tržištu su:

Broj inspekcijskih pregleda	11.633
- redovni	7.867
- po nalogu i inicijativama	1.167
- po zahtjevu stranke	463
- kontrolni	2.136
Broj kontrola po djelatnostima:	11.633
- trgovina	3.863
- ugostiteljstvo	5.192
- proizvodnja hrane	880
- vodosnabdijevanje	442
- zanatstvo	292
- socijalne i vaspitno–obrazovne ustanove	188
- zdravstvene ustanove	176
- promet lijekova	48
- objekti javnog saobraćaja	4
- zdravstvene ustanove	176
- ostalo	548
Broj utvrđenih nepravilnosti	3.237
Broj donijetih rješenja	1.451
Broj ukazivanja	2.081
Broj zaključaka	10
Broj prekršajnih naloga	2.298
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	613.850,00

Utvrđene nepravilnosti (3.237) odnose se na: bezbjednost hrane (913), ispunjenost opštih i posebnih higijenskih zahtjeva za proizvodnju i promet hrane (395), vršenje obaveznog zdravstvenog pregleda (1.063), neposjedovanje rješenja za obavljanje djelatnosti (421), kao i bezbjednost vode za piće, kozmetičkih proizvoda, igraćaka i dr.

Za otklanjanje nepravilnosti izrečena je 2.081 mjera ukazivanja. Ukupan broj donesenih rješenja je 1.451, od čega se 988 odnosi na uklanjanje utvrđenih nepravilnosti (u izvještajnoj godini je izvršeno 959, kao i 39 iz prethodne godine), a 463 su donesena po zahtjevima stranaka (182 o davanju sanitarne saglasnosti i 281 rješenje o odobrenju prenosa posmrtnih ostataka).

Drugostepenom organu su podnijete tri žalbe na rješenja sanitarnog inspektora koje su odbijene.

Od pet podnijetih zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, u izvještajnoj godini su riješena dva (objedinjena u jedan predmet i izrečena novčana kazna), kao i jedan iz prethodne godine (izrečena novčana kazna).

Dvije krivične prijave podnijete su zbog sumnje da su subjekti u poslovanju s hranom proizveli i stavili u promet hranu koja je škodljiva za zdravlje ljudi. Postupci po prijavama su u toku.

Voda za piće

U izvještajnoj godini kontinuirano je praćen kvalitet vode za piće, kao i stanje objekata, uređaja i opreme za vodosnabdijevanje. Od ukupnog broja izvršenih pregleda, 442 pregleda su se odnosila na preglede objekata javnog snabdijevanja, u kojima su uzeti uzorci vode za hemijska i mikrobiološka ispitivanja. Od 798 uzetih uzoraka, dostavljene analize su pokazale da je oko 22% bilo neispravno hemijski ili mikrobiološki, ili i hemijski i mikrobiološki. U izvještajnom periodu evidentirana je neispravnost vode za piće u većini opština (povećan stepen mutnoće) usljed velikih padavina, o čemu su građani obavještavani preko sredstava javnog informisanja.

Takođe, povremeno je vršeno i mjerenje rezidualnog hlora na točecim mjestima vodovodne mreže.

Sanitarnoj inspekciji su ovlašćene laboratorije redovno dostavljane analize uzoraka vode, koje obuhvataju osnovne i periodične preglede iz svih vodovoda na teritoriji Crne Gore.

Zbog utvrđenih nepravilnosti donijeto je šest rješenja, i to: četiri rješenja o zabrani upotrebe vode za piće, jedno kojim je naloženo vršenje povremenih analiza i jedno o obavezi mjerenja rezidualnog hlora u vodovodnoj mreži u skladu sa propisima.

Bezbjednost hrane

Sanitarni inspektori su u izvještajnom periodu vršili nadzor nad bezbjednošću hrane, uređaja, opreme i objekata u kojima se vrši proizvodnja i promet hrane, kao i nadzor nad zdravstvenim stanjem lica koja dolaze u kontakt s hranom.

Osim vršenja senzorskog pregleda i kontrole rokova upotrebe hrane, vršeno je i uzimanje uzoraka za mikrobiološko ispitivanje, kao i uzimanje briseva ruku, radnih površina, opreme i pribora, radi utvrđivanja higijenskog stanja u objektima. Uzeto je ukupno 1.288 uzoraka hrane i 1.732 brisa. Procenat neispravnih uzoraka u mikrobiološkom pogledu, kao i broj neispravnih briseva, varirao je u pojedinim opštinama i kretao se i do 40%.

Najčešće nepravilnosti su se odnosile na: radno angažovanje u privremenim objektima lica bez izvršenih zdravstvenih pregleda, nehigijensko postupanje sa hranom u smislu nepravilnog izlaganja prodaji, neobezbjedivanje adekvatnih rashladnih uređaja, neodržavanje higijene uređaja, prostorija, opreme i sl. U velikom broju slučajeva evidentirano je i neposjedovanje propisane dokumentacije u momentu pregleda, kao i neposjedovanje rješenja za obavljanje djelatnosti prometa hrane izdatog od strane nadležnog organa.

Zbog isteklog roka upotrebe, izmijenjenih senzorskih svojstava, neispravnih deklaracija i drugih neispravnosti, uništeno je ukupno 1.847kg/l hrane, a privremeno je stavljeno van prometa i zabranjen promet 906 kg/l.

Bezbjednost proizvoda– Nadzor na tržištu

Sanitarna inspekcija je vršila nadzor bezbjednosti neprehrambenih proizvoda na tržištu i preduzimala mjere u cilju obezbjeđivanja da proizvodi isporučeni na tržište ispunjavaju zahtjeve koji obezbjeđuju visok nivo zaštite javnog interesa, a naročito zaštite zdravlja i bezbjednosti potrošača (posebno djece) i drugih krajnjih korisnika.

U skladu sa godišnjim Programom tržišnog nadzora za 2014. godinu, vršen je proaktivni (planirani) i reaktivni nadzor proizvoda na tržištu iz nadležnosti ove dvije inspekcije, a na osnovu odredbi Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakona o lijekovima, Zakona o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, Pravilnika o uslovima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opšte upotrebe koji se mogu stavljati u promet, Zakona o medicinskim sredstvima, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, kao i važećih standarda za kontrolisane grupe proizvoda.

U 1.247 inspekcijskih pregleda vršena je administrativna provjera prateće dokumentacije, vizuelna kontrola proizvoda, uzimanje uzoraka za laboratorijska ispitivanja (igračke i kozmetički proizvodi), a izvršena je i procjena rizika.

U proaktivnom nadzoru izvršeno je 207 pregleda, i to: kontrola kozmetičkih proizvoda (šamponi za kosu za djecu i odrasle, gelovi za tuširanje za djecu i odrasle, farbe za kosu, tečni i čvrsti sapuni, toaletne vode i parfemi za muškarce i žene), igračaka (plastične i drvene lutke i igračka mobilni telefon), lijekova (Diazepam od 5mg i Diklofenak od 50 mg) i medicinskog sredstva (aparata za mjerenje krvnog pritiska marke Omron).

U ovom nadzoru uzet je ukupno 21 uzorak za laboratorijska ispitivanja, i to: 15 uzoraka igračaka (plastične i drvene) i šest uzoraka kozmetičkih proizvoda. Analize su pokazale da je pet uzoraka igračaka bilo neispravno (plastične lutke hemijski neispravne – prisustvo ftalata iznad dozvoljene propisane koncentracije), dok su ispitivani kozmetički proizvodi (šamponi i gelovi za djecu i odrasle) bili ispravni.

Ukupno je pronađeno 2.326 neusaglašenih proizvoda (1.072 komada igračaka – plastične lutke i igračke, igračka telefon i 1.254 komada kozmetičkih proizvoda). Od ukupnog broja pronađenih proizvoda trajno je stavljeno van prometa 1 036 komada i to: 805 komada igračaka (155 plastičnih lutaka i 650 komada igračaka telefona) i 225 komada kozmetičkih proizvoda zbog isteklog roka za upotrebu – šamponi za kosu, gelovi za tuširanje, farbe za kosu i tečni sapuni. Zbog nemanja ili nepotpune deklaracije privremeno je zabranjen promet do otklanjanja nepravilnosti 1.296 proizvoda i to: 267 komada plastičnih igračaka i 1.029 kozmetičkih proizvoda (toaletne vode, farbe za kosu, gelovi za tuširanje, sapuni, parfemi, dezodoransi). Nakon otklanjanja nepravilnosti navedeni proizvodi su vraćeni u promet.

U reaktivnom nadzoru (RAPEX obavještenja, informacije o opasnim proizvodima iz drugih baza podataka, informacije o opasnim proizvodima iz medija, obavještenja iz Regionalne mreže i drugih institucija, prijave građana, obavještenja inspektora) izvršeno je ukupno 1.040 pregleda.

Na osnovu RAPEX nedjeljnih izvještaja u izvještajnoj godini izvršena su 992 inspekcijska pregleda, u kojima je na tržištu Crne Gore traženo 90 opasnih proizvoda (81 igračka, 5

kozmetičkih proizvoda, 1 hemijski, 2 obmanjujuća i 1 proizvod za djecu). Po obavještenju iz Regionalne mreže, izvršen je 31 inspekcijski pregled, u toku kojih je praćeno prisustvo jednog proizvoda – igračke. Po podacima inspektora iz nadzora, izvršeno je 13 inspekcijskih pregleda, tri po obavještenju iz medija i jedan po inicijativi potrošača.

Vršeći inspekcijske preglede po RAPEX obavještenjima, na tržištu je pronađen opasan proizvod – igračka avion iz RAPEX obavještenja br. 2 u količini od 12 komada. Naređeno je uvozniku – distributeru stavljanje van prometa 12 komada i povlačenje i opoziv 180 komada igračaka. Uvoznik – distributer je postupio po naloženim mjerama inspektora. Po obavještenju inspektora iz nadzora, nakon dostavljenih laboratorijskih ispitivanja, koja su pokazala da je plastična lutka hemijski neispravna (prisustvo ftalata iznad dozvoljenog nivoa), distributer je dobrovoljno preduzeo mjere i uništio 1.440 komada plastičnih lutki zbog hemijske opasnosti.

Postupajući po informaciji iz medija o nebezbednosti proizvoda – gumice za pletenje narukvica kod djece, izvršena su tri pregleda i uzeta tri uzorka za laboratorijska ispitivanja na prisustvo ftalata. Dostavljene analize su pokazale da su ispitivani uzorci bili ispravni tj. proizvod bezbedan.

Po informacijama inspektora iz nadzora, izvršeno je i 13 nadzora prilikom kojih je zatečeno u prometu 58 komada kozmetičkih proizvoda bez propisane deklaracije, koji su privremeno stavljeni van prometa do pribavljanja deklaracije. Nakon pribavljanja deklaracija proizvodi su vraćeni u promet.

Krajem izvještajne godine dostavljena je inicijativa potrošača koja se odnosila na tester parfeme (da se ne koriste trake za iste), te je inspektor naložio otklanjanje nepravilnosti i četiri komada parfema stavio privremeno van prometa do pribavljanja deklaracije. Nakon pribavljanja deklaracije proizvod je vraćen u promet.

Vršen je pojačan nadzor opasnih proizvoda koje je ova inspekcija pronašla na tržištu Crne Gore, ali prilikom inspekcijskih pregleda isti nijesu pronađeni na tržištu.

Pojačan nadzor u toku turističke sezone

U pojačanom inspekcijskom nadzoru u toku turističke sezone, zbog visokih temperatura u ljetnjim mjesecima, velikog broja turista u sezoni, prenatrpanosti smještaja, nedostatka pitke vode u pojedinim mjestima, velikog broja objekata za promet hrane sezonskog karaktera, ova inspekcija je posebno vršila nadzor u cilju praćenja zaraznih bolesti, kliconoštva, bezbednosti hrane i vode za piće. Redovno je vršena kontrola zdravstvenih ustanova, a u saradnji sa nadležnim zdravstvenim službama sproveden je nadzor nad kolektivnim smještajnim objektima (kampovima, odmaralištima, ljetovalištima i sl.).

U ovom nadzoru, pored saradnje sa drugim inspekcijama Uprave, ostvarena je i saradnja sa nadležnim lokalnim službama, drugim inspekcijama, JP „Morsko dobro“, Upravom policije i drugim nadležnim službama i bila na zadovoljavajućem nivou.

Spoljnotrgovinski promet

U cilju sprječavanja unošenja zaraznih bolesti na teritoriju Crne Gore, na graničnim prelazima i drugim mjestima gdje se vrši carinjenje, Sanitarna inspekcija je vršila nadzor nad putnicima, njihovim stvarima, nad saobraćajnim sredstvima u međunarodnom saobraćaju, kao i nad uvozom hrane, predmetima opšte upotrebe i hemikalijama.

U izvještajnom periodu kontrolisano je 1.125 brodova (147 domaćih i 978 stranih), izdato je pet potvrda o oslobođenju od deratizacije, sedam potvrda o izvršenoj deratizaciji, 1.125 dozvola za slobodan saobraćaj brodova, kao i dozvole za slobodan saobraćaj za sve kontrolisane brodove.

Zdravstvenim nadzorom obuhvaćeno je ukupno 320.200 putnika u međunarodnom saobraćaju (9.203 domaća i 310.997 stranih putnika).

U cilju sprječavanja unošenja u zemlju, širenja i pojave zaraznih bolesti, zdravstveni i sanitarni inspektori su, u postupku zdravstvenog nadzora nad putnicima koji dolaze iz zemalja u kojima ima kolere, kuge, malarije, hemoragijske groznice, stavili pod zdravstveni nadzor 74 lica, kojima su na graničnim prelazima (Kula, Božaj, Sukobin, Aerodrom Golubovci) uručena rješenja o tome. Kontrolnim pregledima je utvrđeno da su sva rješenja izvršena tj. da su se sva lica u određenom roku javila na pregled zdravstvenim ustanovama u mjestima boravka. Donijeta su i 33 rješenja kojima su pod zdravstveni nadzor stavljena 33 putnika, koji su doputovali iz zemalja u kojima ima zarazne bolesti ebola, radi praćenja njihovog zdravstvenog stanja, i ista su izvršena.

U izvještajnoj godini podnijeta su ukupno 27.892 zahtjeva u spoljnotrgovinskom prometu (hemikalije – 299 zahtjeva, predmeti opšte upotrebe – 10.030 zahtjeva i 17.563 zahtjeva za hranu). Riješen je 27.871 zahtjev iz izvještajne godine, 14 zahtjeva iz 2013. godine, dok je 21 zahtjev u proceduri.

Po osnovu 299 podnijetih zahtjeva, izvršen je pregled hemikalija u količini od 2.786.614kg, te je za ukupnu pregledanu količinu odobren uvoz i promet.

U izvještajnom periodu podnijeto je ukupno 10.030 zahtjeva, na osnovu kojih je pregledano 50.825.854kg predmeta opšte upotrebe. Ukupno su uzeta 443 uzorka radi ispitivanja zdravstvene ispravnosti, od čega su četiri bila hemijski neispravna (prisustvo ftalata u igračkama porijeklom iz Kine) i jedan fizički neispravan (zbog otpadanja dlačica sa lutke). Zabranjen je uvoz i promet 206kg lutki (dio je uništen, a dio vraćen isporučiocima).

U izvještajnom periodu podnijeta su 17.563 zahtjeva, na osnovu kojih je pregledano više od 347.195 tona hrane, prilikom čega je uzeto 1.288 uzoraka za laboratorijska ispitivanja. Šest uzoraka bilo je neispravno (jedan organoleptički – 11,7 tona svježe banane, jedan mikrobiološki – 22.032 litra bezalkoholnih pića, četiri hemijski (od kojih su tri imala i neodgovarajuće deklaracije) – 3.300 litara energetskog napitka „Cocaine” sa povećanim sadržajem kofeina, 223 litra sirupa – preliva od jagode sa prisustvom nedozvoljene vještačke boje, 3kg dehidrirane gljive SHITAKE sa povećanim sadržajem sumpor–dioksida i 15 tona merkantilnog kukuruza sa prisustvom mikotoksina).

Zbog utvrđenih neispravnosti, u šest slučajeva zabranjen je uvoz ili promet pošiljaka ili dijelova pošiljki hrane u količini od 52, 2 tone i iste su ili vraćene isporučiocima ili uništene od strane nadležne komunalne službe.

Na rješenje sanitarnog inspektora o zabrani uvoza hrane podnijeta je žalba drugostepenom organu koja je odbijena.

Sprovođenjem nadzora u spoljnotrgovinskom prometu Sanitarna inspekcija je naplatila ukupno 1.115.074,21€ naknada i administrativnih taksi.

Zdravstvena inspekcija

Aktivnosti Zdravstvene inspekcije u izvještajnoj godini sprovodila su tri zdravstvena inspektora (doktori stomatologije), kao i sanitarni inspektori zdravstvene struke po osnovu ovlašćenja.

Nadležnosti

Zdravstvena inspekcija vrši nadzor nad sprovođenjem: Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakona o lijekovima, Zakona o medicinskim sredstvima, Zakona o pravima pacijenata, Zakona o zbirkama podataka u oblasti zdravstva, Zakona o hitnoj medicinskoj pomoći, Zakona o obezbjeđivanju krvi, Zakona o zaštiti genetičkih podataka, Zakona o zdravstvenom osiguranju, Zakona o sprječavanju zloupotrebe droga, Zakona o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci, Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakona o zaštiti potrošača, Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, kao i nad velikim brojem podzakonskih propisa.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini izvršeno je 980 pregleda (587 redovnih, 284 po inicijativi i nalogu, 109 kontrolnih), i to kod javnih zdravstvenih ustanova 183 inspekcijska pregleda: Klinički centar (29), Institut za javno zdravlje (2), specijalna bolnica (10), opšta bolnica (48), dom zdravlja (42), jedinica za hitnu pomoć (3), prirodna liječilišta (7), apoteka (30), veledrogerija (6) i ostalo (6). Kod privatnih zdravstvenih ustanova izvršeno je 785 inspekcijskih pregleda: poliklinika (6), specijalna bolnica (7), specijalistička ambulanta (88), opšta stomatološka ambulanta (191), ambulanta opšte medicine (7), zubotehnička laboratorija (14), biohemijske (18), mikrobiološke (4), laboratorija za patologiju i citologiju (1), apoteka (343), veledrogerija (51), veleprodaja medicinskih sredstava (6), specijalizovane prodavnice za medicinska sredstva (13) i ostalo (36).

Broj inspekcijskih pregleda	980
- redovni	587
- po inicijativi i nalogu	284
- kontrolni	109
Broj utvrđenih nepravilnosti	196
Broj rješenja	93
- o otklanjanju nepravilnosti	25
- o određivanju zaštitnika prava pacijenata	15
- o privremenom stavljanju lijekova van prometa	12
- o vraćanju lijekova u promet	8
- o zabrani obavljanja zdravstvene djelatnosti	7
- kojim se nalaže zdravstvenoj ustanovi da sprovede internu kontrolu kvaliteta	7
- o zabrani obavljanja zdravstvene djelatnosti pečaćenjem	5
- o trajnom stavljanju lijekova van prometa	5
- o dostavljanju dokumentacije	4
- o zabrani obavljanja određenih poslova u zdravstvenoj ustanovi	2
- o trajnom stavljanju medicinskih sredstava van prometa	2
- o zabrani obavljanja djelatnosti zdravstvenom radniku bez licence za rad	1
UKUPNO:	93
Broj ukazivanja	64
Broj prekršajnih naloga	99
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	21.180,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	14

Utvrđene nepravilnosti (196) odnosile su se na: neposjedovanje dokumentacije za zdravstveni kadar, neobezbjedivanje kontinuiteta zdravstvene zaštite, neposjedovanje rješenja o ispunjenosti propisanih uslova za obavljanje zdravstvene djelatnosti, neposjedovanje dokaza o obaveznom zdravstvenom pregledu za zaposlena lica, upotrebu duvanskih proizvoda u javnoj zdravstvenoj ustanovi, neposjedovanje dokumentacije u zdravstvenoj ustanovi u skladu sa propisima, dopunski rad zdravstvenog radnika van mreže zdravstvenih ustanova, izdavanje lijekova suprotno propisima i obavljanje prometa medicinskih sredstava bez prethodnog upisa pravnog lica u registar Agencije za lijekove i medicinska sredstva.

U 12 slučajeva utvrđeno je da subjekti nadzora nemaju rješenja o ispunjenosti uslova u pogledu prostora, kadra i opreme za obavljanje zdravstvene djelatnosti.

Postupajući po predlozima i preporukama Agencije za lijekove i medicinska sredstva, pravnim licima je naloženo privremeno stavljanje van prometa i povlačenje iz prometa lijekova i medicinskih sredstava zbog sumnje da ne odgovaraju propisanim standardima kvaliteta ili zbog prijava neželjenih dejstava kod pacijenata, dok se ne izvrše dodatna ispitivanja. Kontrolnim pregledima kod distributera i nadzorom na tržištu utvrđeno je da se gore navedeni lijekovi i medicinska sredstva ne nalaze u prometu, te da je postupljeno po rješenjima inspektora. Nakon dodatnih ispitivanja većina lijekova i medicinskih sredstava je vraćena u promet.

U skladu sa godišnjim programom tržišnog nadzora vršen je proaktivni nadzor nad bezbjednošću proizvoda (u 29 apoteka) putem fizičkog pregleda i pregleda prateće dokumentacije, i to jednog medicinskog sredstva – aparata za mjerenje krvnog pritiska i dva lijeka za koje je utvrđeno da su usaglašeni sa važećim propisima.

Od ukupnog broja donesenih rješenja (93), 25 se odnosi na otklanjanje nepravilnosti, 17 na stavljanje lijekova van prometa (12 privremeno i 5 trajno), 8 na vraćanje lijekova u promet, 12 na zabranu obavljanja djelatnosti (od kojih je 5 izvršeno pečaćenjem), 7 na nalog zdravstvenoj ustanovi da sprovede internu kontrolu kvaliteta, 2 na trajno stavljanje van prometa medicinskih sredstava, 2 na zabranu obavljanja određenih poslova u zdravstvenoj ustanovi, 1 na zabranu obavljanja djelatnosti zdravstvenom radniku bez licence za rad, 4 na dostavljanje dokumentacije i 15 na određivanje zaštitnika prava pacijenata.

Prilikom kontrolnih pregleda utvrđeno je da je izvršeno 91 rješenje, dok za dva rješenja nije dospio rok za izvršenje.

Na donesena rješenja podnijete su dvije žalbe koje su odbijene, a protiv jednog rješenja pokrenut je upravni spor koji je u toku.

Zdravstveni inspektori su u toku izvještajne godine podnijeli 14 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim organima za prekršaje, od kojih je jedan riješen, kao i jedan iz prethodne godine.

U novembru je došlo do obolijevanja novorođenčadi u Opštoj bolnici Bijelo Polje, od kojih je petoro hitno upućeno na liječenje u Klinički centar Crne Gore. Odmah po saznanju o ovim slučajevima, Zdravstveno–sanitarna inspekcija je izvršila inspekcijske preglede na Odjeljenjima ginekologije i akušerstva i neonatologije, u saradnji sa epidemiološkom službom i preduzela mjere u skladu sa zakonom.

U posljednjem kvartalu izvještajne godine, vršen je pojačani nadzor u javnim zdravstvenim ustanovama – opštim bolnicama (Odjeljenjima pedijatrije i neonatologije, ginekologije i akušerstva, urologije i ortopedije) i specijalnim bolnicama. Prilikom pregleda uzeti su brisevi sa radnih površina, uređaja i opreme, kao i ruku zaposlenih lica za laboratorijska ispitivanja (412) i tri uzorka vazduha u cilju utvrđivanja ispunjenosti sanitarno–higijenskih uslova, efikasnosti sprovođenja procedura i mjera dezinfekcije, aseptičkog postupanja sa instrumentima, održavanja lične higijene i dr. Analize ispitivanih briseva su pokazale prisustvo određenih mikroorganizama, koji se inače nalaze u spoljnoj sredini, na pojedinim predmetima i rukama lica, u specifičnim slučajevima može dovesti do obolijevanja, tako da je zdravstvenim ustanovama naloženo dodatno čišćenje, kao i ponovna laboratorijska analiza onih briseva koji su pokazali prisustvo mikroorganizama. Kontrola naloženih mjera će se sprovoditi i u narednom periodu.

U skoro polovini od ukupog broja inspekcijskih pregleda, Zdravstvena inspekcija je kontrolisala primjenu Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, u kojima je utvrđena jedna nepravilnost.

O aktivnostima Zdravstvene inspekcije, koje su, zajedno sa Sanitarnom inspekcijom, sprovedene u cilju sprječavanja unošenja u zemlju, širenja i pojave zaraznih bolesti, biće više riječi u izvještaju o radu Sanitarne inspekcije.

U izvještajnom periodu prioritetno je postupano po inicijativama pacijenata i potrošača (61), od kojih je 60 riješeno, dok je jedna još uvijek u postupku rješavanja.

2. Veterinarska inspekcija

U Veterinarskoj inspekciji sistematizovano je 20 radnih mjesta, od čega je popunjeno 18, uključujući i mjesto glavnog inspektora (doktori veterinarske medicine). Od ovog broja, 8 inspektora je bilo angažovano u kontroli spoljnotrgovinskog prometa na 8 graničnih prelaza.

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi Veterinarska inspekcija su: Zakon o veterinarstvu, Zakon o bezbjednosti hrane, Zakon o lijekovima, Zakon o identifikaciji i registraciji životinja, Zakon o dobrobiti životinja, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o standardizaciji, Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju, kao i odgovarajući podzakonski akti.

Veterinarski inspekcijski nadzor na unutrašnjem tržištu vrši se u cilju preduzimanja svih propisanih mjera za obezbjeđivanje: visokog nivoa zaštite zdravlja ljudi (kontrola bezbjednosti i kvaliteta hrane životinjskog porijekla), zaštite zdravlja i dobrobiti životinja, zaštite od zaraznih bolesti životinja i zoonoza (kontrola hrane za životinje, kontrola veterinarskih lijekova i rezidua), obilježavanja i identifikacije životinja i kontrole nus proizvoda životinjskog porijekla. U spoljnotrgovinskom prometu kontrolišu se uvozne pošiljke životinja, hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje.

Inspekcijski nadzor

Inspekcijski nadzor u izvještajnom periodu vršen je na unutrašnjem tržištu i u spoljnotrgovinskom prometu.

Nadzor je vršen kod svih subjekata koji se bave prometom robe i usluga iz nadležnosti ove inspekcije.

Izvršeno je ukupno 21.517 inspekcijskih pregleda, od čega 16.017 na granici i 5.553 u unutrašnjem prometu, u kojima je utvrđeno ukupno 1.012 nepravilnosti (1.004 u unutrašnjem i 8 u spoljnotrgovinskom nadzoru).

Donijeta su ukupno 15.334 rješenja, od čega u spoljnotrgovinskom prometu 14.677, a u unutrašnjem prometu 657.

U ovlaštene laboratorije poslat je 2.361 uzorak: prilikom uvoza 1.234 i u unutrašnjem prometu 1.127 uzoraka.

Unutrašnje tržište

U unutrašnjem prometu izvršene su ukupno 5.553 kontrole (3.129 redovnih, 1.997 po inicijativi i 427 kontrolnih), u kojima su utvrđene 1.004 nepravilnosti.

Broj inspekcijskih pregleda – unutrašnja kontrola	5.553
- Redovni	3.129
- po inicijativi	1.997
- kontrolni	427
Broj utvrđenih nepravilnosti	1.004
Broj ukazivanja	272
Broj rješenja	657
Broj prekršajnih naloga	622
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	421.784,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	37

Utvrđene nepravilnosti odnosile su se na: nepoštovanje opštih higijenskih infrastrukturnih zahtjeva u objektima (prostorije, oprema, snabdijevanje vodom, odvod otpadnih voda, obuka zaposlenih, lična higijena zaposlenih, transport hrane, zbrinjavanje nus proizvoda životinjskog porijekla), iako svi proizvodni objekti imaju odobrenje za rad ili su registrovani; nepoštovanje posebnih higijenskih zahtjeva (uspostavljanje, održavanje i kontinuirana primjena HACCP sistema i sistema sljedljivosti); pozitivne laboratorijske nalaze pri ispitivanju mikrobioloških, hemijskih i bioloških kriterijuma i parametara kvaliteta (u velikom procentu u odnosu na broj uzetih uzoraka mljevenog mesa i prerađevina – ćevapa, pljeskavica i roštilj kobasica nađen je nedozvoljeni aditiv vinobran) i dr.

Od ukupno broja donesenih rješenja (657), 391 se odnosi na otklanjanje nepravilnosti, 25 na zabranu obavljanja djelatnosti (zbog neispunjavanja opštih higijenskih zahtjeva u objektima), 37 na uništenje nebezbedne hrane (19.096kg), a 204 rješenja na suzbijanje zaraznih bolesti životinja i zoonoza.

U inspekcijskom nadzoru (u proizvodnji, skladištima i prometu na malo) uzeta su ukupno 1.234 uzorka sirovina, hrane, kao i briseva.

Od ukupnog broja uzetih uzoraka, 593 se odnosilo na redovne i vanredne preglede hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje, od čega su 134 bila neispravna (83 zbog nađenog vinobrana, a 51 zbog mikrobiološke neispravnosti i zbog povećanog ukupnog broja UB mikroorganizama). Takođe, uzeto je i 196 briseva sa radnih površina, opreme i ruku

zaposlenih zbog ocjene higijene tokom procesa proizvodnje i rukovanja hranom, od kojih su 42 bila neispravna.

Ostalih 445 uzoraka odnose se na monitoring ostataka rezidua (436) i na ostatke pesticida (9). Uzeti su uzorci mesa, sirovog mlijeka, jaja, ribe, hrane za životinje. U jednom uzorku hrane za životinje nađeni su ostaci rezidua.

Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka podnijeti su zbog nepostupanja po Zakonu o identifikaciji i obilježavanju životinja (20), a 17 zbog stavljanja u promet nebezbedne hrane.

Spoljnotrgovinski promet

U izvještajnoj godini po zahtjevu stranke (uvoznika ili njegovog zastupnika) izvršeno je ukupno 16.017 inspekcijskih pregleda pošiljki životinja, hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje.

Od ukupnog broja izvršenih pregleda, 9.367 se odnosi na pošiljke pri uvozu, 5.310 u tranzitu i 1.340 na pošiljke pri izvozu.

Broj inspekcijskih pregleda	16.017
Broj kontrola pošiljki iz uvoza	9.367
Broj kontrola pošiljki iz provoza – ulazni i izlazni	5.310
Broj kontrola pošiljki za izvoz	1.340
Broj uzetih uzoraka	1.127
Broj rješenja o dozvoli uvoza	9.359
Broj rješenja o zabrani uvoza	8
Broj sertifikata za izvoz	1.340

Sve pošiljke pri uvozu podvrgnute su dokumentacijskom, identifikacionom i fizičkom pregledu. Dodatnoj laboratorijskoj provjeri podvrgnuto je 950 pošiljki, pri čemu je uzeto 1.127 uzoraka (695 uzoraka hrane i 432 uzorka hrane za životinje). Uzorkovanje je vršeno u skladu sa analizom rizika (zemlja porijekla, proizvođački objekat iz kojeg potiče pošiljka, epizootička situacija u zemlji porijekla i dr.). Preko 90% pošiljki uvozi se godinama iz istih zemalja i istih objekata (proizvođača).

Zbog utvrđenih nepravilnosti, koje su se odnosile na neispravnost uzoraka (5), prateću dokumentaciju, transportne uslove (odstupanja koja se odnose na temperaturne zahtjeve) i deklarisanje proizvoda, nije odobren uvoz za 8 pošiljki i to: 1 pošiljku proizvoda od mlijeka od preko 11,6 tona, 1 pošiljku UHT mlijeka od preko 1,3 tone, 1 pošiljku konzerve sardine od skoro 2 tone, 1 pošiljku tunjevine od 351kg, 1 pošiljku mliječnih proizvoda od 540kg sira i 300kg kajmaka i 3 pošiljke hrane za životinje – oko 60 tona.

U sprovođenju nadzora u spoljno-trgovinskom prometu, Veterinarska inspekcija je naplatila ukupno 674.105,22€ naknada i administrativnih taksi.

3. Fitosanitarna inspekcija

U ovoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za 18 inspektora (dipl. agronomi, dipl. inženjeri zaštite bilja), od kojih je popunjeno 16, uključujući i mjesto glavnog inspektora.

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi ova inspekcija su: Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju, Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja, Zakon o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja, Zakon o sredstvima za zaštitu bilja, Zakon o genetički modificiranim organizmima, Zakon o bezbjednosti hrane, Zakon o sadnom materijalu, Zakon o sredstvima za ishranu bilja, Zakon o zaštiti biljnih sorti, Zakon o ratifikaciji međunarodne konvencije o zaštiti bilja, Zakon o potvrđivanju međunarodnog ugovora o biljnim genetičkim resursima za hranu i poljoprivredu, Zakon o sprječavanju zloupotrebe droga, Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakon o zaštiti potrošača, kao i veći broj podzakonskih akata donesenih u cilju primjene navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

Inspekcijski nadzor u izvještajnom periodu vršen je na unutrašnjem tržištu i u spoljnotrgovinskom prometu.

Nadzor je vršen kod svih subjekata koji se bave prometom robe i usluga iz nadležnosti ove inspekcije. Fitosanitarni pregled pošiljaka bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom obuhvata: provjeru dokumentacije koja prati pošiljku, provjeru identiteta pošiljke i provjeru zdravstvenog stanja, kao i ispunjenost fitosanitarnih uslova.

Izvršeno je ukupno 20.306 inspekcijskih pregleda, od čega 19.472 na granici i 834 u unutrašnjem prometu, u kojima su utvrđene ukupno 104 nepravilnosti.

Donijeta su ukupno 9.843 rješenja, od čega u spoljnotrgovinskom prometu 9.739, a u unutrašnjem prometu 104.

Poslato je u ovlaštene laboratorije 617 uzorka: prilikom uvoza 404 i u unutrašnjem prometu 213 uzoraka.

Unutrašnje tržište

U toku izvještajne godine ova inspekcija je izvršila 834 pregleda na unutrašnjem tržištu

Broj inspekcijskih pregleda	834
- Redovni	697
- po inicijativi	79
- kontrolni	58
Broj utvrđenih nepravilnosti	86
Broj ukazivanja	46
Broj rješenja	104
Broj prekršajnih naloga	85
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	13.220,00
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	26

Utvrđene nepravilnosti su se uglavnom odnosile na prodaju sredstava za ishranu i zaštitu bilja u neoriginalnom pakovanju, prodaju sadnica ukrasnog bilja, voća, sjemena itd. bez dokaza o porijeklu robe ili bez deklaracije itd.

U izvještajnom periodu donesena su 104 rješenja koja su se odnosila na: otklanjanje nepravilnosti (8), oduzimanje robe (48), zabranu proizvodnje, korišćenje i stavljanje u promet sjemenskog i sadnog materijala (16), zabranu stavljanja u promet sredstava za zaštitu bilja (20) itd.

Oduzeto je i stavljeno van prometa: 668,80kg sredstava za ishranu bilja, 44,5 kg sredstava za zaštitu bilja, 169 sadnica raznog ukrasnog bilja, 51 sadnica voća (bez deklaracije), 8.868,20kg sjemena povrća, 102 komada lukovica cvijeća i 427 komada raznog rasada.

Uništeno je 26 stabala palmi zaraženih *Rhincophorus ferrugineus* starosti više od 35 godina, a uništena je i jedna dracena starosti 30 godina (zbog prisustva karantinskog štetnog organizma *Opogona sahari*).

Od ukupnog broja donesenih rješenja (104), protiv jednog rješenja je izjavljena žalba drugostepenom organu koji je izmijenio rješenje.

U unutrašnjem prometu u izvještajnoj godini uzeto je ukupno 213 uzoraka, od čega je: u Pljevljima, Žablaku, Nikšiću i Kolašinu, u okviru monitoringa nad zemljištem sa povećanim sadržajem kadmijuma i KCN (Krompirove Cistolike Nematode), na parcelama sa zasađenim krompirom uzeto 112 uzoraka, u primarnoj proizvodnji na prisustvo ostataka rezidua pesticida 57 uzoraka, a 20 uzoraka lisnatog povrća na prisustvo nitrata. Uzeta su 24 uzorka bilja i biljnog materijala (po zahtjevima stranaka i na osnovu sumnji inspektora). U dva uzorka pronađen je povećan sadržaj ostataka rezidua pesticida.

U izvještajnom periodu odlučeno je o 10 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka– iz izvještajne godine (2) i iz predhodnog perioda (8). U 8 slučajeva je subjekat nadzora oglašen krivim, dok je u dva slučaja oslobođen krivice.

Spoljnotrgovinski promet

U spoljnotrgovinskom prometu izvršena su ukupno 19.472 pregleda, od čega se na uvoz pošiljki odnosi 9.739.

Broj podnijetih zahtjeva za pregled	19.472
Broj donijetih rješenja	9.739
- uvoz	8.410
- prepućenje	1.311
- zabrana uvoza + uništenja	16+2 = 18
Broj pregleda u tranzitu	4.141
Broj fitosanitarnih sertifikata – ukupno	5.592
- izvoz	5.031
- reeksport	561
Uzeto uzoraka	402
Naknada	632.919,70 €

Iz tabele se može vidjeti da je, od ukupnog broja izvršenih pregleda pri uvozu, 18 pošiljki bilo neispravno, zbog čega je zabranjen uvoz 16 pošiljki, a uništene su 2 pošiljke. Tom prilikom uništeno je 52 tone banana, 1 palma i 1 dracena stare preko 35 godina (uvoz iz Španije).

Vraćene su neispravne pošiljke: 23 tone kukuruza, 800 komada lukovica cvijeća, 19 tona sjemenskog krompira, 23,5 tone merkantilnog krompira, 184kg sredstava za ishranu bilja, 12kg sjemena trava, 95kg sredstava za zaštitu bilja.

U izvještajnoj godini u spoljnotrgovinskom prometu uzeta su 404 uzorka, od čega 244 na prisustvo rezidua pesticida po programu monitoringa, a 160 na prisustvo biljnih bolesti i štetočina. Uzorci uzeti na ostatke rezidua pesticida (244 – svježe povrće, svježe voće, žitarice, brašno, iz Crne Gore, Albanije, Kosova, Makedonije, Turske, Kine, Vijetnama, Španije, Srbije, Italije, Holandije, Tajlanda, Argentine, Kanade, Hrvatske, BiH, Kirgistana, Brazila). Uzeti su uzorci voća i povrća na uvoznim pošiljkama iz navedenih zemalja i izvoznim pošiljkama voća i povrća (grožđa, mandarina, breskvi, lubenice) iz Crne Gore. Jedan uzorak limuna, uvoz iz Italije, imao je povećan procenat sadržaja rezidua pesticida.

Po osnovu fitosanitarnog pregleda na graničnim prelazima i po osnovu izdavanja fitosanitarnih sertifikata (izvoz – 5.031, reeksport – 561) naplaćeno je: 632.919,70€.

Ova inspekcija je u izvještajnoj godini duž primorja sproveda aktivnosti na informisanju stanovništva o pojavi palminog surlaša, opasne štetočine, na lokalitetu Ulcinja, Budve i Tivta. Preduzete su sve mjere i radnje iz Akcionog plana o suzbijanju ove štetočine i u saradnji sa Fitosanitarnom upravom i Biotehničkim fakultetom, održani su sastanci i seminari sa predstavnicima komunalnih preduzeća, vlasnicima palmi i proizvođačima sadnog materijala.

4. Poljoprivredna inspekcija

U ovoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za 9 inspektora, od kojih je 6 popunjeno, uključujući i mjesto glavnog inspektora (dipl. inženjeri poljoprivrede). Glavni inspektor ove inspekcije organizuje i koordinira rad i u Inspekciji morskog ribarstva.

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o poljoprivrednom zemljištu, Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju, Zakon o duvanu, Zakon o maslinarstvu, Zakon o alkoholnim pićima, Zakon o vinu, Zakon o stočarstvu, Zakon o organskoj poljoprivredi i Zakon o slatkovodnom ribarstvu, Zakon o oznakama porijekla, geografskim oznakama i oznakama garantovano tradicionalnih specijaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o Nacionalnim parkovima itd. Ova inspekcija sprovodi nadzor i nad manjim brojem podzakonskih akata donesenih za primjenu navedenih zakona.

Nadzor se sprovodi i nad upotrebom podsticajnih mjera predviđenih Agrobudžetom.

Inspekcijski nadzor

U toku izvještajne godine izvršen je ukupno 1.652 inspekcijski pregled u redovnom nadzoru

Broj inspekcijskih pregleda	1.691
- redovni	1.652
- kontrolni	39
Broj utvrđenih nepravilnosti	138
Broj rješenja	39
Broj prekršajnih naloga	102
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	21.410,00
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	4
Broj krivičnih prijava	2

Doneseno je osam rješenja o otklanjanju nepravilnosti i sve nepravilnosti su otklonjene, dok se 31 rješenje odnosilo na oduzimanje i uništenje alkoholnih pića.

U okviru nadzora nad sprovođenjem Zakona o slatkovodnom ribarstvu izvršeno je ukupno 189 kontrola. U toku ribolovnog zabrana na Skadarskom jezeru (od 15. marta do 1. juna), kontrole su vršene uz asistenciju Odjeljenja granične policije – Odsjekom pomorske policije.

U ovom nadzoru oduzeto je 55 mreža, od kojih je 30 uništeno, a 25 predato NP Skadarsko jezero. Oduzeto je i 660 kg ribe.

U okviru nadzora nad sprovođenjem Zakona o vinu i Zakona o alkoholnim pićima, kontrolisana su rješenja o ispunjenosti uslova za proizvodnju, kao i promet vina i rakija. Oduzeto je i uništeno 108 litara raznih vrsta rakija, a stavljeno van prometa 120 litara vina iz domaće proizvodnje.

U okviru Agrobudžetskih mjera, izvršeno je 318 kontrola u pogledu upotrebe podsticajnih sredstava u poljoprivredi, od čega najviše za isplatu premija za proizvedene i otkupljene količine mlijeka (309 kontrola kod kooperanata registrovanih mljekara i sirara), dvije kontrole isplate uzgojnih premija u stočarstvu, dvije kontrole direktnih plaćanja u stočarskoj proizvodnji, dvije kontrole o upotrebi premija i regresa u slatkovodnom ribarstvu (poribljavanje), kao i pet kontrola o upotrebi premija u maslinarstvu – revitalizacija maslina.

5. Inspekcija za morsko ribarstvo

U ovoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za 4 inspektora, od kojih su popunjena 3, (1 dipl. inženjer poljoprivrede, 2 dipl. inženjera pomorstva). Poslove glavnog inspektora koordinira glavni inspektor za poljoprivredu.

Nadležnosti

Zakon nad čijom primjenom nadzor sprovodi ova inspekcija je Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi (morski ribolov, odnosno ulov, sakupljanje, zaštita i promet riba i drugih morskih organizama na principima održivog razvoja morskog ribarstva u Crnoj Gori).

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini izvršeno je 1.011 inspekcijskih pregleda, od čega je vrlo mali broj pregleda (4) izvršen na otvorenom moru, dok su ostali pregledi izvršeni na obali, odnosno restoranima i pijacama. Utvrđeno je 155 nepravilnosti, koje su se odnosile na neposjedovanje dokaza o porijeklu ribe i drugih morskih organizama, neposjedovanju deklaracije, krivolov itd.

Broj inspekcijskih pregleda	1.011
Broj utvrđenih nepravilnosti	155
Broj ukazivanja	41
Broj rješenja	46
Broj prekršajnih naloga	55
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	13.750
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	5

Manji broj inspekcijskih kontrola na otvorenom moru leži u činjenici da ova inspekcija ne posjeduje čamac, već se koristi čamac granične plovne policije, što uslovljava proceduru administriranja zahtjeva za asistenciju policije i korišćenje njenih resursa. Takođe, ove godine nepovoljni vremenski uslova uticali su na to da je policija mnogo vremena provodila na spasavanju ugroženih ljudi i imovine na otvorenom moru.

Osim toga, treba ukazati na nedostatak važećeg zakona, te nedostatak podzakonskih akata za njegovu primjenu, što je od uticaja na efikasnost i efektivnost inspekcijskog nadzora (nepostojanje mjesta za iskrcaj ribe, mjesto prve prodaje i registar trgovaca ribom).

U izvještajnom periodu, u saradnji sa Upravom policije – granična plovna jedinica, privremeno su oduzeta 2 broda – italijanska ribarica *Atila* i albanska ribarica *Leone*; oduzete su 2 kočarske mreže, 2 širilice i 1 mreža (50m), 20kg prstaca i 1.016kg morske ribe, uglavnom iz nelegalne trgovine i bez deklaracije. Takođe, privremeno je oduzeto, odnosno do okončanja prekršajnog postupka, 9 kompleta ronilačke opreme.

6. Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja

U ovoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za 11 inspektora, od kojih je popunjeno 10, uključujući i mjesto glavnog inspektora (dipl. inženjeri šumarstva.).

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom nadzor sprovodi ova inspekcija su: Zakon o šumama, Zakon o divljači i lovstvu, Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća, Zakon o nacionalnim parkovima, kao i veliki broj podzakonskih akata koji su donijeti na osnovu pomenutih zakona.

Krajem izvještajne godine, Vlada je utvrdila izmjene i dopune Zakona o šumama, čijim će se usvajanjem stvoriti pretpostavke za efikasniji nadzor u ovoj oblasti. Treba naglasiti da Zakon o divljači i lovstvu nije optimalan pravni okvir za inspekcijski nadzor u dijelu koji normira dodjelu lovišta na gazdovanje pravnim licima.

Inspekcijski nadzor

Inspekcijski nadzor u izvještajnoj godini vršen je kod Uprave za šume, kod pravnih lica koja koriste šumu (koncesionari), kod pravnih lica koja se bave primarnom preradom drveta (pilane), kod preduzetnika koji se bave izvođenjem radova u šumi i transportom šumskih sortimenata, kod vlasnika šuma, u nacionalnim parkovima, kod korisnika lovišta, kao i kod drugih subjekata koji se bave šumarstvom i lovstvom.

U izvještajnoj godini izvršeno je 1.168 pregleda (od čega u oblasti šumarstva 938, a u oblasti lovstva 230).

Broj inspekcijskih pregleda	1.168
- redovni	904
- po inicijativi	76
- kontrolni	188
Broj utvrđenih nepravilnosti	368
Broj ukazivanja	189
Broj rješenja	53
Broj prekršajnih naloga	39
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	19.600,00
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	47
Broj krivičnih prijava	39

U oblasti šumarstva pregledi su vršeni kod:

- Uprave za šume izvršena su 423 pregleda (predmet kontrole: izrada i donošenje planskih dokumenata, doznaka stabala, uzgoj i zaštita šuma, korišćenje šuma, prijem i promet drvnih sortimenata, realizacija planiranih mjera, i dr.);
- korisnika šuma/koncesionara; izvršeno je 276 pregleda (predmet kontrole: sječa, izrada i izvlačenje drvnih sortimenata, zaštita šuma, prijem, promet i skladištenje drvnih sortimenata, izrada i sanacija šumskih puteva/vlaka);
- vlasnika šuma; izvršena su 72 pregleda (predmet kontrole: sječa, izrada i izvlačenje drvnih sortimenata, zaštita i uzgoj šuma);
- nacionalnih parkova; izvršeno je 65 pregleda;
- izvođača radova u šumi; izvršeno je 20 pregleda;
- preduzetnika koji se bave prevozom drvnih sortimenata; izvršeno je 36 pregleda;
- primarne prerade drveta (pilane); izvršeno je 28 pregleda.

U oblasti lovstva izvršeno je 230 pregleda kod korisnika lovištva (predmet kontrole: izrada i donošenje planskih dokumenata, izdavanje dozvola i druge dokumentacije, zaštita divljači, ino lov i dr). Kao posljedica pomenutih nedostataka u zakonu koji uređuje ovu oblast jedan broj lovišta je dat na privremeno gazdovanje lovačkim organizacijama koje ne ispunjavaju minimalne uslove. Inspkacija je ostvarivala dobru saradnju sa lovačkim savezom.

Od ukupnog broja donijetih rješenja (53), 45 je izvršeno.

Od ukupnog iznosa izrečenih prekršajnih kazni putem prekršajnih naloga, u izvještajnoj godini naplaćeno je 5.240,60€. Po jednom broju zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležni organi su izrekli novčane kazne u iznosu od 9.245,00€.

Po krivičnim prijavama (39) nije okončan nijedan postupak.

C. Sektor za zaštitu životne sredine i prostora

U ovom sektoru svoje nadležnosti ostvaruju sledeće inspekcije: Inspekcija zaštite prostora, Inspekcija za urbanizam, Inspekcija za građevinarstvo, Inspekcija stanovanja, Ekološka inspekcija i Inspekcija za vode.

1. Inspekcija zaštite prostora

U ovoj inspekciji sistematizovano je 17 radnih mesta za inspektore koja su popunjena, uključujući i mesto glavnog inspektora. Svi inspektori su sa visokom školskom spremom (3 dipl. pravnika, 3 dipl. ekonomista, 3 dipl. ing. poljoprivrede, 1 dipl. biolog, 3 građevinska inženjera, 1 inženjer metalurgije, 1 magistar ekologije, 1 dipl. politikolog i 1 magistar ekonomije).

Osim inspekcijskog nadzora u oblasti izgradnje objekata, inspektori zaštite prostora, po ovlašćenju, obavljaju inspekcijski nadzor u oblasti stanovanja i održavanja stambenih zgrada.

Nadležnost

Ova inspekcija vrši nadzor nad primjenom Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata i Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu ova inspekcija je izvršila 2.165 inspekcijskih pregleda, i to: redovnih 977 i po inicijativi 1.188, u kojima su utvrđene 432 nepravilnosti.

Najveći broj pregleda bio je u južnoj regiji (teritorija opština Bar i Ulcinj), potom u centralnoj regiji (Podgorica), te sjevernoj (područje opštine Bijelo Polje.)

Broj inspekcijskih pregleda	2.165
- Redovni	977
- po inicijativi	1.188
Broj utvrđenih nepravilnosti	432
Broj ukazivanja	734
Broj rješenja	432

- o rušenju	219
- o uklanjanju	169
- o pečaćenju	44
Izvršeno rješenja	72
Žalbe	84
- odbijena	53
- prihvaćena	31
Obustava postupka zbog dobijanja građevinske dozvole i odbijanja za postavljanje privremenih objekata	594
Broj krivičnih prijava	133

Najveći broj uvrđenih nepravilnosti odnosio se na građenje objekata bez građevinske dozvole, na bespravno postavljanje privremenih objekata na području posebne namjene (u zoni morskog dobra i nacionalnim parkovima), a mimo propisanog Plana i programa privremenih objekata.

Inspektori su mjerom ukazivanja (734) ili rješenjem (432) subjektima nadzora nalogali otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u određenom roku. Od ukupnog broja donesenih rješenja, 219 se odnosi na rušenje bespravno podignutih objekata, 169 na uklanjanje privremenih objekata, a u 44 slučaja na pečaćenje objekta – gradilišta.

Za počinjene prekršaje inspektori su izdali 8 prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 2.120€.

Kod 594 predmeta postupci su obustavljeni iz razloga što su odobrenje za postavljanje privremenog objekta i građevinsku dozvolu subjekti nadzora pribavili tokom nadzora.

Od ukupnog broja predmeta, 987 nije bilo u nadležnosti ove inspekcije, pa je proslijeđeno drugim organima. Po 60 predmeta postupak je u toku.

U izvještajnom periodu izjavljene su 84 žalbe protiv rješenja o rušenju, uklanjanju i pečaćenju objekata, po kojima je drugostepeni organ u 53 slučaja usvojio žalbu, a u 31 slučaju žalba je odbijena.

U 72 slučaja izvršeno je rušenje bespravno podignutih objekata, odnosno uklanjanje privremenih objekata postavljenih bez potrebnog odobrenja.

Podnijete su 133 krivične prijave koje su se odnosile na građenje objekta bez građevinske dozvole i povredu službenog pečata.

U cilju efikasnijeg rada ove inspekcije, a imajući u vidu da se u izvještajnoj godini pristupilo izradi novog Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, Uprava je predložila nova zakonska rješenja u dijelu koji se odnosi na ovlašćenje inspektora da vrši nadzor i preduzima mjere samo u fazi građenja, a ne i kada je objekat izgrađen. Zbog pravnog tumačenja drugostepenog organa i sudova da se ovlašćenja inspektora vezuju samo za fazu

građenja, predložili smo da se precizno normira i ovlašćenje inspektora da utvrđuje da li već sagrađeni objekti posjeduju građevinsku dozvolu.

Takođe, ocjenjujemo da mjeru koju ovaj zakon propisuje, a koja se odnosi na vraćanje prostora u prvobitno stanje, treba dodatno problematizovati.

Imajući u vidu da bespravna gradnja trajno mijenja i uništava prostor i direktno smanjuje sadašnje i buduće razvojne mogućnosti, te činjenicu da je u Crnoj Gori evidentno građenje objekata bez građevinske dozvole (o čemu svjedoči i veliki broj inicijativa građana), a što umnogome prevazilazi postojeće kadrovske kapacitete ove inspekcije, neophodno je povećanje broja izvršilaca. Tim prije što ova inspekcija trenutno vrši nadzor i nad primjenom Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada.

2. Inspekcija stanovanja

Aktom o sistematizaciji u ovoj inspekciji sistematizovana su 3 radna mjesta, ali ista nijesu popunjena, pa nadzor u oblasti stanovanja vrše inspektori zaštite prostora po ovlašćenju (16).

Nadležnosti

Ova inspekcija vrši nadzor nad primjenom Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada i Zakona o svojinsko–pravnim odnosima.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu u oblasti stanovanja izvršeno je 419 inspekcijskih pregleda (49 redovnih i 370 po inicijativi), u kojima je utvrđeno 100 nepravilnosti. Najveći broj uvrđenih nepravilnosti odnosio se na kontrolu otklanjanja kvarova u stambenim jedinicama, kojima se nanosi šteta drugim posebnim ili zajedničkim djelovima zgrade, kao i kontrolu da li je etažni vlasnik o svom trošku izvršio opravke na svom posebnom dijelu zgrade.

Broj zaduženih predmeta	419
- redovni	49
- po inicijativi	370
Broj utvrđenih nepravilnosti	100
Broj ukazivanja	98
Broj rješenja	1

Broj prekršajnih naloga	9
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	2.150,00
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	1

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su djelovali mjerom ukazivanja ili donošenjem rješenja. U izvještajnom periodu, izrečeno je 98 mjera ukazivanja i donijeto jedno rješenje za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti (uklanjanje bespravno postavljenog objekta – klime na vanjskoj fasadi), na koje je uložena žalba, koja je u drugostepenom upravnom postupku odbijena.

Takođe, podniet je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Kod 65 predmeta postupci su obustavljeni zbog pribavljanja građevinske dozvole za rekonstrukciju, odnosno postupanja po ukazivanju inspektora.

Od ukupno 419 predmeta, 218 nije bilo u nadležnosti ove inspekcije.

Po 36 predmeta postupak je u toku.

3. Inspekcija za urbanizam

U ovoj inspekciji sistematizovano je šest radnih mjesta za inspektore, od kojih je popunjeno pet, uključujući i mjesto glavnog inspektora. Svi inspektori su sa visokom školskom spremom (dipl. ing. arhitekture/gr građevinarstva).

Nadležnost

Ova inspekcija vrši nadzor nad primjenom Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata u dijelu koji se odnosi na sva planska dokumenta i izdate građevinske dozvole za izgradnju objekata koji se grade po državnim i lokalnim planskim dokumentima. Ovaj nadzor se vrši kod nadležnih sekretarijata za urbanizam lokalne uprave i Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini izvršeno je 128 inspekcijskih pregleda, i to: redovnih 9, po inicijativi 110 i kontrolnih 9. Prilikom obavljanja inspekcijskih pregleda utvrđene su 62 nepravilnosti.

Broj inspekcijskih pregleda	128
- Redovni	9
- po inicijativi	110
- kontrolni	9
Broj utvrđenih nepravilnosti	62 (9+1+52)

Upravne mjere	
- ukazivanje	9
- prijedlog za ocjenu zakonitosti planskog dokumenta	1
- prijedlog za poništavanje rješenja o izdavanju građevinske dozvole	52
- prijedlog za oduzimanje licence	27

U toku inspekcijskog nadzora, a na osnovu uočenih nepravilnosti (62), inspekcija je izrekla: 9 mjera ukazivanja, u jednom slučaju podnijela prijedlog za ocjenu zakonitosti planskog dokumenta, dok je prijedlog za poništavanje rješenja o izdavanju građevinske dozvole podnijela u 52 slučaja, u okviru čega je u 27 slučaja predloženo i oduzimanje licenci.

Ukupno je primljeno 115 inicijativa. Inspekcijski pregledi vršeni su po 110 inicijativa, dok je 5 proslijeđeno drugim organima.

U cilju efikasnijeg rada ove inspekcije, a imajući u vidu da se u izvještajnoj godini pristupilo izradi novog Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, Uprava je predložila nova zakonska rješenja u dijelu koji se odnosi na ovlašćenje inspektora za urbanizam da organu uprave odnosno organu lokalne uprave podnese prijedlog za poništaj rješenja o izdavanju građevinske dozvole, kada ustanovi da su idejni, odnosno glavni, projekti, na osnovu kojih je izdata građevinska dozvola, izrađeni suprotno planskom dokumentu i/ili urbanističko-tehničkim uslovima.

Međutim, predmetna mjera je pravno nedjelotvorna i nesvrishodna, budući da prijedlozi inspektora za poništaj građevinske dozvole proizvode pravno dejstvo samo do konačnosti, odnosno pravosnažnosti rješenja, dok nakon toga drugostepeni organ iste odbija/odbacuje, jer ova mjera nema karakter vanrednog pravnog sredstva u smislu odredbi Zakona o opštem upravnom postupku.

Polazeći od prethodnog, a imajući u vidu značaj regulisanja ovog pitanja, Uprava je predložila jasno normiranje predmetnog instituta.

4. Građevinska inspekcija

U ovoj inspekciji sistematizovano je 6 radnih mjesta za inspektore, od kojih su 4 popunjena, uključujući i mjesto glavnog inspektora. Svi inspektori su diplomirani inženjeri građevinarstva.

Nadležnost

Građevinska inspekcija vrši nadzor nad izgradnjom objekata, primjenjujući odredbe Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, a u odnosu na objekte za koje je izdata građevinska dozvola od strane organa lokalne uprave i organa državne uprave, kao i nad podzakonskim

aktima donijetim za sprovođenje ovog zakona (Pravilnik o obliku i izgledu table sa podacima o izdatoj građevinskoj dozvoli, Pravilnik o sadržaju elaborata o pripremnim radovima, Pravilnik o sadržaju elaborata o uređenju gradilišta, Pravilnik o načinu vođenja i sadržini građevinskog dnevnika, građevinske knjige i knjige inspekcije, Pravilnik o načinu i postupku vršenja stručnog nadzora, Pravilnik o načinu vršenja revizije idejnog i glavnog projekta, Pravilnik o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i dr.).

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini ova inspekcija je izvršila ukupno 350 pregleda (redovnih 59 i po inicijativi 291), u kojima je utvrdila 138 nepravilnosti.

Broj inspekcijskih pregleda	350
- redovni	59
- po inicijativi	291
Broj utvrđenih nepravilnosti	138
Broj ukazivanja	112
Broj rješenja	30
Broj prekršajnih naloga	1
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	1.000,00
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	39
Broj krivičnih prijava	6

Utvrđene nepravilnosti uglavnom su se odnosile na: neizvođenje radova na izgradnji objekata u skladu sa revidovanim glavnim projektom, neprijavljivanje radova, nepostavljanje table na gradilištu, korišćenje objekta bez upotrebne dozvole, neposjedovanje gradilišne dokumentacije, neposjedovanje propisanih licenci, neobezbjedjivanje sigurnosti susjednih objekata i okoline, neobezbjedjivanje pristupa licima sa invaliditetom i dr.

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, u 112 slučajeva izrečena je mjera ukazivanja, donijeto je 28 rješenja (24 rješenja o zabrani izvođenja daljih radova, 3 rješenja o rušenju i jedno rješenje o otklanjanju nepravilnosti). Takođe, u izvještajnoj godini donesena su i dva rješenja o puštanju u probni rad, po zahtjevu stranke.

Na donesena rješenja izjavljeno je 15 žalbi, od kojih je 11 odbijeno, 3 su usvojene, dok je po jednoj žalbi postupak u toku. Protiv četiri rješenja drugostepenog organa pokrenut je upravni spor (po dvije tužbe postupak je u toku, jednom presudom je potvrđeno rješenje inspektora, dok je jednom presudom poništeno drugostepeno rješenje kojim je potvrđeno rješenje inspektora i predmet vraćen na ponovni postupak).

Podnijeto je 39 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, od čega je 9 riješeno izricanjem novčanih kazni u ukupnom iznosu od 6.780,00€.

Inspekcija za građevinarstvo je u toku izvještajne godine podnijela 6 krivičnih prijava protiv investitora.

Inspekcija za građevinarstvo je u toku izvještajne godine primila 393 inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora, od kojih su 102 proslijeđene drugim organima na dalju nadležnost.

U izvještajnoj godini primljeno je 350 prijava početka građenja.

Imajući u vidu veliki broj primljenih inicijativa u toku izvještajne godine, broj prijava građenja i broj izdatih građevinskih dozvola, postojeći broj inspektora nije dovoljan za efikasno vršenje nadzora u ovoj oblasti.

S obzirom na kompleksne inspekcijske preglede, ova inspekcija nije u mogućnosti da postupi po značajnom broju uredno dostavljenih prijava građenja od strane investitora, odnosno izvođača, i izvrši inspekcijski nadzor objekata u izgradnji. Posljedica navedenog je nedovoljno poštovanje zakona od strane učesnika u izgradnji, što otvara prostor za nepoštovanje tehničke dokumentacije, rad nelicenciranih izvođača, kao i nelicenciranih privrednih subjekata i inženjera koji vrše nadzor nad izgradnjom objekata, ugrađivanjem neatestiranih građevinskih materijala i drugih nepravilnosti u građenju objekata. Neblagovremeno postupanje po prijavama građenja i kasno utvrđivanje odstupanja od projektom predviđenih radova i građevinske dozvole, mogu usloviti donošenje rješenja o zabrani, odnosno rušenju u poodmakloj fazi građenja, kada je izvršenje tih rješenja složeno i iziskuje velika materijalna sredstva.

U Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata postoji neusaglašenost između propisanih ovlašćenja, s jedne strane, i upravnih mjera i radnji koje inspektor za građevinarstvo izriče, s druge strane, zbog čega je predložena izmjena ovog zakona u smislu da se za propisana ovlašćenja utvrde i odgovarajuće mjere.

Polazeći od brojnih ovlašćenja koje ima ova inspekcije, ključni problem u radu je nedovoljan broj inspektora, budući da svega četiri inspektora obavljaju inspekcijski nadzor na teritoriji Crne Gore. S obzirom na broj podnijetih inicijativa, te zahtjeva istražnih i sudskih organa, sa navedenim brojem inspektora je apsolutno nemoguće izvršiti pravovremen i efikasan inspekcijski nadzor. Neblagovremeno postupanje po prijavama građenja i kasno utvrđivanje odstupanja od projektom predviđenih radova mogu usloviti donošenje rješenja o zabrani građenja, odnosno rušenju u odmakloj fazi građenja, kada je izvršenje tih rješenja složeno i iziskuje velika materijalna sredstva. Shodno svemu navedenom, neophodno je dalje kadrovsko jačanje ove inspekcije.

5. Ekološka inspekcija

U ovoj inspekciji sistematizovano je 8 radnih mjesta za inspektore, od kojih je popunjeno 7, uključujući i mjesto glavnog inspektora. Svi inspektori su sa visokom stručnom spremom (dipl. inženjeri, biolozi, fizičar).

Nadležnosti

Ova inspekcija sprovodi nadzor nad: Zakonom o životnoj sredini, Zakonom o upravljanju otpadom, Zakonom o zaštiti vazduha, Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakonom o zaštiti prirode, Zakonom o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine, Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini, Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakonom o hemikalijama, Zakonom o nacionalnim parkovima, Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja, Zakonom o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, Zakonom o genetski modificovanim organizmima, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata donesenih u cilju primjene navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

Ekološka inspekcija je u izvještajnom periodu izvršila 2.191 inspekcijski pregled, i to: redovna 1.452, po inicijativi 105 i kontrolna 634.

Broj inspekcijskih pregleda	2.191
- redovni	1.452
- po inicijativi	105
- kontrolni	634
Broj utvrđenih nepravilnosti	951
Broj ukazivanja	10
Broj rješenja	771
Broj prekršajnih naloga	11
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	800,00
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	53
Broj krivičnih prijava	2

Utvrđene nepravilnosti (951) su se uglavnom odnosile na:

- obavljanje djelatnosti bez dozvole i saglasnosti nadležnih organa;
- kvalitet tehnoloških voda ne odgovara uslovima za ispuštanje u javnu kanalizaciju i prirodni recipijent propisanim zakonom;
- obavljanje djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru bez dozvole nadležnih organa;
- kvalitet ispuštenih gasova iz ložišta i drugih tehnoloških ispusta ne odgovara uslovima propisanim zakonom;
- nepreduzimanje mjera iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu;
- nedonošenja odluka o akustičnim zonama od strane lokalnih samouprava;
- upravljanje otpadom na način kojim se stvara negativan uticaj na životnu sredinu;

- nesprovođenje postupaka strateške procjene uticaja na životnu sredinu, planove i programe;
- zbog povećanog nivoa buke u životnoj sredini;
- nedostavljanje podataka iz katastra nadležnom organu;
- nevršenja zdravstvenih pregleda profesionalno izloženih lica koja rade u zoni zračenja;
- nevršenja dozimetrijskih ispitivanja, kontrole radne sredine i mjerenja u cilju sprovođenja programa osiguranja i kontrole kvaliteta za izvore jonizujućeg zračenja;
- neposjedovanje Rješenja o ispunjenosti propisanih uslova za korišćenje izvora jonizujućeg zračenja.

Donijeto je 771 rješenje, i to na osnovu: Zakona o upravljanju otpadom (282), Zakona o životnoj sredini (82), Zakona o zaštiti vazduha (159), Zakona o zaštiti od buke (9), Zakona o procjeni uticaja (105), Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti (89), Zakona o zaštiti prirode (9), Zakona o hemikalijama (15), Zakona o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine (2), Zakona o zaštiti od nejonizujućeg zračenja (7), Zakona o nacionalnim parkovima (1), Zakona o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu (11). Od ukupnog broja rješenja 34 se odnosi na zabranu obavljanja djelatnosti.

Ekološka inspekcija je u toku izvještajne godine izdala 11 prekršajnih naloga i podnijela 53 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Podnijete su 2 krivične prijave na osnovu Zakona o zaštiti prirode.

Analiza nadzora po oblastima

Na osnovu Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti i ratifikovanih međunarodnih ugovora i konvencija (Bečka konvencija, Bazelska konvencija, Montrealski protokol, CITES konvencije i druge), izvršeno je 22.111 kontrola nivoa radioaktivnosti robe pri uvozu, u saradnji sa JU Centar za ekotoksikološka ispitivanja, i Institutom za crnu metalurgiju AD Nikšić, koji na graničnim prelazima vrše kontrolu istog. Ekološka inspekcija je redovno vršila kontrolu izvora jonizujućeg zračenja kod stomatoloških ordinacija, poliklinika, domova zdravlja, industrijskih objekata, bolnica, Ministarstva odbrane, Vojske Crne Gore, Uprave carina, Uprave policije, Aerodroma Crne Gore. Predmet kontrole bila su mjerenja stepena individualnog spoljašnjeg izlaganja profesionalno izloženih lica, vršenja zdravstvenih pregleda profesionalno izloženih lica koja rade u zoni zračenja, dozimetrijska ispitivanja, kontrola radne sredine i mjerenja u cilju sprovođenja programa osiguranja i kontrole kvaliteta za izvore jonizujućeg zračenja, pribavljanja Rješenja o ispunjenosti propisanih uslova za korišćenje izvora jonizujućeg zračenja, mjerenje efektivne vrijednosti elektromagnetnog polja na baznim stanicama mobilne telefonije, tehnički uslovi koji nijesu ispunjeni za korišćenje izvora zračenja, nedostatak zaštitne opreme (dozimetara, kecelja itd.) i vođenje evidencije o licima koja se izlažu optičkom zračenju.

Kroz Projekat MNE9003 "Supporting the Development of a Regulatory Infrastructure in the Field of Radiation Safety and Protection, Phase II" inspektor je imao obavezu da napiše Procedure za vršenje inspeksijskog nadzora po oblastima. Iste su napisane u traženom

roku. Procedure su čekirane (potpisane) od strane IAEA eksperta. Napisane su u skladu sa svim međunarodnim standardima i ocijenjene odličnom ocjenom.

U skladu sa Zakonom o nejonizujućem zračenju, Ekološka inspekcija je vršila kontrolu vođenja evidencije lica koja se izlažu optičkom zračenju, zabranila izlaganje optičkom zračenju lica mlađih od 18 godina u kozmetičkim salonima koji koriste izvore nejonizujućeg zračenja – solarijume.

Shodno Zakonu o životnoj sredini, Ekološka inspekcija je Agenciji za zaštitu životne sredine dostavila podatke za 2014. godinu o količinama opasnog otpada koje se stvaraju i deponuju u privrednim subjektima, kao i izvještaje emisionih mjerenja izlaznih polutanata iz ložišnih postrojenja i postrojenja za električnu energiju instalisane snage veće od 1 MW, na osnovu čega je Agencija donijela rješenja za naplatu naknade zbog zagađivanja životne sredine.

Shodno Zakonu o životnoj sredini i Pravilniku o bližem sadržaju i načinu vođenja katastra zagađivača životne sredine, donesena su rješenja kojim je naloženo subjektima nadzora da dostave popunjeni obrazac za katastar zagađivača jedinici lokalne samouprave na čijoj teritoriji obavljaju djelatnost, kao i Agenciji za zaštitu životne sredine.

Na osnovu Zakona o životnoj sredini, inspekcija je mobilnim operaterima za bazne stanice mobilne telefonije nalagala mjerenje efektivne vrijednosti elektromagnetnog polja na baznim stanicama mobilne telefonije, a privrednim subjektima vršenje fizičko hemijskih analiza otpadnih – tehnoloških voda prije ispusta u recipient.

Na osnovu Zakona o procjeni uticaja, kod objekata je vršena kontrola potrebe sprovođenja postupka procjene uticaja na životnu sredinu. Vršena je i kontrola objekata za koje je izdata ekološka saglasnost u cilju utvrđivanja realizacije mjera iz Elaborata zaštite životne sredine na koji je data saglasnost.

Takođe, Ekološka inspekcija je, shodno Zakonu, kontrolisala da li organi lokalne uprave vode elektronsku bazu podataka, koja je putem Interneta dostupna javnosti, uporedo sa vođenjem javne knjige o postupcima i odlukama o davanju saglasnosti i odbijanju zahtjeva za davanje saglasnosti na Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Na osnovu Zakona o zaštiti vazduha, tokom 2014. godine vršena su emisijska i imisijska mjerenja štetnih i opasnih materija u vazduhu, na lokacijama potencijalnih zagađivača.

Na osnovu Uredbe o graničnim vrijednostima zagađujućih materija u tečnim gorivima naftnog porijekla, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je donijelo Program praćenja kvaliteta goriva naftnog porijekla za 2014. godinu. Ekološka inspekcija je u izvještajnom periodu, u skladu sa ovim Programom, kontrolisala 293 uzorka goriva sa benzinskih pumpi na čitavoj teritoriji Crne Gore, kao i 10 uzoraka sa skladišta. Realizacijom Programa nijesu utvrđene nepravilnosti, što znači da su svi uzorci zadovoljavali propisane granične vrijednosti kvaliteta.

Takođe, Ekološka inspekcija je kontrolisala 30 novih preduzeća i preduzetnika (kao i 25 postojećih) koji se bave djelatnošću popravke i/ili isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili alternativne supstance. Postupajući po nalogu inspekcije, 24 subjekta su dobila dozvolu za obavljanje djelatnosti, a za 6 preduzeća i preduzetnika izrečena je mjera zabrane obavljanja djelatnosti zbog neispunjavanja uslova.

Shodno Uredbi o supstancama koje oštećuju ozonski omotač, ekološki inspektor je kontrolisao 33 veća preduzeća koja posjeduju rashladne sisteme – oko 200 komada. (rashladnih pumpi, toplotnih pumpi, čilera, komora i dr.) sa punjenjem od 30kg do 300kg kao i preko 300kg supstanci (freona). Postupajući po nalogu inspekcije, svi subjekti su preko ovlašćenog servisera izvršili redovnu kontrolu ispravnosti sistema i kontrolu ispravnosti na curenje supstanci. Prilikom provjere opreme i sistema na curenje supstanci, ovlašćeni serviseri su u najkraćem roku izvršili opravke koje su utvrdili na uređajima ili sistemima.

Ekološka inspekcija je preduzećima i frigo majstorima, koji rade sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama, naložila da dostave evidenciju za 2014. godinu o: prikupljenim predmetnim supstancama, postupanju sa njima, recikliranim supstancama koje oštećuju ozonski omotač, količini supstanci iz prve prerade ili recikliranih supstanci unijetih u proizvode, kao i evidenciju o količini i vrsti elektro otpada, (u skladu sa katologom otpada koji se stvara u servisu), pošto većina električnog otpada ostaje kod korisnika servisnih usluga, a shodno Zakonu o upravljanju otpadom.

Na osnovu Zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, po rješenju ekološkog inspektora DOO „Politropus alternative“ je angažovalo preduzeće „GEOS“ iz Podgorice da izvrši kontrolno mjerenje brane crvenog mulja (geodetska i GPS) u skladu sa Projektom osmatranja brana bazena crvenog mulja. Mjerenja su izvršena u novembru 2014. godine, i pokazala da su stubovi stabilni, odnosno da se nijesu pomjerali u odnosu na nultu seriju (mjerenja nultog stanja vršena u 2013. godini). U svim tačkama izmjeren je vektor pomjeranja manji od dozvoljene vrijednosti, pa se sa sigurnošću od 96% može tvrditi da se kontrolne tačke na brani bazena crvenog mulja nijesu pomjerile u periodu od nulte do prve kontrolne serije mjerenja, što znači da za sve tačke možemo reći da su stabilne.

Ekološka inspekcija je donijela rješenje da se u kontinuitetu sprovode mjere prevencije osmatranja bazena crvenog mulja, u cilju zaštite životne sredine.

Ekološka inspekcija je tokom 2014. godine vršila inspekcijske nadzore u Sekretarijatima za planiranje i uređenje prostora lokalnih uprava u cilju vršenja kontrola postupaka strateške procjene uticaja na životnu sredinu, a koji se odnose planove i programe, shodno *Zakonu o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu*.

Na osnovu Zakona o integrisanoj kontroli i sprječavanju zagađenja životne sredine, a postupajući po rješenju Ekološke inspekcije, Kombinat aluminijuma i TE Pljevlja su podnijeli zahtjev za dobijanje integrisane dozvole od strane nadležnog organa.

Takođe, shodno Zakonu, donijeta su rješenja pravnim licima, koja su u prethodnom periodu dobila integrisanu dozvolu od nadležnog organa, da se osiguraju od odgovornosti za moguću štetu nanесenu životnoj sredini, odnosno od neposredne opasnosti od štete.

Pravnom licu DOO „Možura“, koje upravlja regionalnom sanitarnom deponijom, donijeta su sljedeća rješenja u cilju otklanjanja nepravilnosti:

- u odnosu na postupak odstranjivanja biootpada;
- u odnosu na izvršenje obaveze obezbjeđivanja polise osiguranja od odgovornosti za udes;
- u odnosu na realizaciju mjera zaštite vazduha koje su propisane integrisanom dozvolom (ugradnja gorionika za deponijski gas).

Shodno odredbama Zakona o hemikalijama, Ekološka inspekcija je izvršila 58 redovnih inspekcijskih pregleda, kojim su kontrolisani uslovi skladištenja, oznake opasnosti i bezbjednosti hemikalija.

Na osnovu Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini, Ekološka inspekcija je donosila rješenja pravnim subjektima da preko ovlašćenog pravnog lica izvrše mjerenja nivoa buke u životnoj sredini, sa naznačenom akustičnom zonom. Za izmjeren povećani nivo buke u životnoj sredini donesena rješenja za iznalaženje i realizaciju tehničkih rješenja su na nivou graničnih vrijednosti.

Shodno Zakonu o nacionalnim parkovima, vršena je kontrola nacionalnih parkova i drugih zaštićenih područja. Predmet kontrole bila je realizacija aktivnosti predviđenih Godišnjim programom upravljanja nacionalnim parkom za 2014. godinu. Ekološka inspekcija je u tom dijelu vršila kontrolu sprovođenja planova i programa upravljanja zaštićenim prirodnim dobrima, koji se odnose na mjere i uslove zaštite prirode, kao i zaštite, očuvanja, korišćenja i unapređenja zaštićenih prirodnih dobara.

Na osnovu *Zakona o zaštiti prirode* i Pravilnika o bližem načinu sakupljanja, korišćenja i prometa nezaštićenih divljih vrsta životinja, biljaka i gljiva koje se koriste u komercijalne svrhe, preduzeće DOO „FLORES TRADE“ iz Ulcinja je, po naloženom rešenju, u datom roku pribavilo dozvolu za branje, sakupljanje i korišćenje nezaštićenih biljnih vrsta od Agencije za zaštitu životne sredine za 2014. godinu.

Preduzeća DOO „MONDO VERDE“ i DOO „FLORES TRADE“ su, po naloženom rješenju, uspostavili evidenciju– djelovodnik o stavljanju u promet i o sakupljenim nezaštićenim divljim vrstama biljaka, a u skladu sa Pravilnikom sakupljanja, korišćenja i prometa nezaštićenih divljih biljaka koje se koriste u komercijalne svrhe.

U toku 2014. godine Ekološka inspekcija je, kao dio svojih redovnih aktivnosti, donijela dva rješenja kojima je naložila pravnim licima „Triticum Co“ DOO Podgorica i „Herbal Montenegro“ DOO Nikšić da pribave dozvole za obavljanje djelatnosti sakupljanja nezaštićenih biljnih vrsta koje se koriste u komercijalne svrhe od Agencije za zaštitu životne sredine. Takođe, navedenim pravnim licima naloženo je da uspostave vođenje evidencije o količinama nezaštićenih biljnih vrsta koje sakupljaju, kao i pravnom licu DOO „Montefish“ (koje stavlja u promet nezaštićene vrste gljiva koje se koriste u komercijalne svrhe).

Ekološka inspekcija je ukazom naložila otklanjanje nepravilnosti u vođenju evidencije o stavljanju u promet nezaštićenih biljnih vrsta koje se koriste u komercijalne svrhe pravnim licima „Veletex“ DOO Podgorica, „DIS magico“ DOO Kotor, „3D Gardens“ DOO Kotor, „Feniks“ DOO Ulcinj, „Kruce Gardens“ DOO Ulcinj, „Garden“ DOO Ulcinj.

U toku 2014. godine Ekološka inspekcija je, u cilju suzbijanja nelegalne trgovine, sakupljanja i branja komercijalnih nezaštićenih biljnih i životinjskih vrsta, imala saradnju sa pripadnicima Uprave policije – Sektor granične policije – Odjeljenje granične bezbjednosti Podgorica – Stanica granične policije Tuzi u toku obavljanja kontrole sakupljanja i branja biljne vrste pelina – *Salvia officinalis* L. (nezaštićene biljne vrste koja se koristi u komercijalne svrhe) na prostoru Gradske opštine Tuzi – Glavni grad Podgorica.

U toku kontrole utvrđeno je da je sedam fizičkih lica obavljalo djelatnost sakupljanja i branja pelina u količinama za koje je neophodno imati dozvolu Agencije za zaštitu životne sredine, shodno Zakonu o zaštiti prirode. Kako je utvrđeno da su od gorenavedenih sedam lica dva

bila organizatori (nosioci, odnosno vlasnici sakupljenog i ubranog pelina) obavljanja djelatnosti sakupljanja i branja pelina, protiv njih su podneseni zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka kod nadležnog područnog organa za prekršaje (Siništaj Pretaš i Gjergj Gojcaj, Tuzi, Glavni grad Podgorica).

Na osnovu informacija do kojih je došla u toku vršenja gorenavedenih kontrola, Ekološka inspekcija je na teritoriji Opštine Nikšić izvršila kontrolu kod jednog pravnog lica i tom prilikom utvrdila da isto obavlja djelatnost sakupljanja nezaštićene biljne vrste pelina – *Salvia officinalis* L. (nezaštićene biljne vrste koja se koristi u komercijalne svrhe) u količinama za koje je neophodno imati dozvolu Agencije za zaštitu životne sredine, shodno Zakonu o zaštiti prirode. Zbog gorenavedenog je protiv predmetnog pravnog lica i odgovornog lica podnesen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka kod nadležnog područnog organa za prekršaje. („Herbal Montenegro“ DOO, Nikšić).

Ekološka inspekcija je podnijela 2 krivične prijave protiv NN lica zbog postojanja sumnje da je na prostoru KO Virpazar, u zoni NP “Skadarsko jezero”, izvršena nelegalna sječu 24 stabla topole i zbog postojanja sumnje da je u gradskom parku u Pljevljima ubijanja ptica – žutokljuni labud, koji pripada posebno zaštićenim životinjskim vrstama.

Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom, Ekološka inspekcija je, u cilju otklanjanja nepravilnosti donijela 282 rješenja, od čega se 19 odnosi na zabranu obavljanja djelatnosti sakupljanja i/ili obrade otpada do pribavljanja potrebnih dozvola u skladu sa zakonom.

Po rješenjima Ekološke inspekcije, u toku izvještajnog perioda izvršene su četiri sanacije lokacija na kojima je došlo do kontaminacije zemljišta usljed ispuštanja mineralnog ulja i/ili skladištenja otpada.

Najobimnije aktivnosti na sanaciji izvršene su na prostoru bivšeg poljoprivrednog dobra „Plastenici” u Golubovcima, Podgorica, koje je u vlasništvu pravnog lica „Atlas mont“ AD Podgorica. U toku ove sanacije izvršeno je sakupljanje 35 tona mazuta, 4,44 tone azbesta, 16 tona mulja iz upojnih bunara i 43,14 tona zauljanog zemljišta.

Po rješenju Ekološke inspekcije, izvršena je sanacija zemljišta koje je kontaminirano usljed izlivanja transformatorskog ulja na lokaciji Trafostanice Zagorič u Podgorici, kojom upravlja pravno lice „CGES“ AD Podgorica. U toku ove sanacije izvršeno je sakupljanje veće količine zauljanog zemljišta, kao i ulja. Otpad koji je nastao u toku izvođenja radova na ovoj sanaciji privremeno je uskladišten na lokaciji trafostanice u Zagoriču. Trenutno je u toku postupak odabira pravnog lica za odstranjivanje predmetne vrste otpada. Pravno lice „CGES“ AD Podgorica izvršilo je sanaciju na prostoru trafostanice u Ulcinju, odnosno sakupljanje zauljanog zemljišta (pijesak i kamen) sa lokacije skladištenja starog transformatora. U toku ove sanacije izvršeno je sakupljanje 3,7 tona zauljanog zemljišta, koje je predato na dalje odstranjivanje pravnom licu DOO „Hemosan“.

Po rješenju Ekološke inspekcije, izvršena je sanacija lokacije u kompleksu sanitarne deponije “Možura” u Baru, na kojoj je vršeno privremeno skladištenje biootpada i kabastog otpada.

Po rješenjima Ekološke inspekcije, u registar za sakupljanje, odnosno transport otpada, kod Agencije za zaštitu životne sredine upisala su se 4 pravna lica u izvještajnom periodu.

U toku izvještajnog perioda, zbog prekršaja iz oblasti upravljanja otpadom, nadležnim područnim organima za prekršaje podnijeta su 22 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i izdata 4 prekršajna naloga.

U toku izvještajne godine, Ekološka inspekcija je prilikom obavljanja kontrole sakupljanja i branja biljne vrste pelina (nezaštićene biljne vrste koja se koristi u komercijalne svrhe), na prostoru Gradske opštine Tuzi – Glavni grad Podgorica, ostvarila saradnju sa pripadnicima Uprave policije – Stanica granične policije Tuzi, u cilju suzbijanja nelegalne trgovine, sakupljanja i branja komercijalnih nezaštićenih biljnih i životinjskih vrsta.

Ovdje je važno ukazati da je, u cilju efikasnijeg rada ove inspekcije, potrebno povećanje broja inspektora, posebno diplomiranog hemičara, s obzirom da je ova inspekcija nadležna i za nadzor nad primjenom Zakona o hemikalijama. Takođe, postoji obaveza podnošenja redovnih izvještaja o realizovanim aktivnostima za potrebe Vladinih strateških dokumenata (Nacionalni program nadzora nad tržištem i Nacionalni program zaštite potrošača – Procjena rizika neprehrambenih proizvoda široke potrošnje), a u toku je i priprema Strategije upravljanja hemikalijama, čije se sprovođenje oslanja na ovu inspekciju.

6. Vodoprivredna inspekcija

U ovoj inspekciji sistematizovana su četiri radna mjesta za inspektore, od kojih su popunjena dva, uključujući i mjesto glavnog inspektora (oba dipl. ing. građevine).

Nadležnosti

Inspekcija za vode sprovodi nadzor u oblasti upravljanja vodama i vodnim dobrom, a u pogledu primjene: Zakona o vodama, Zakona o finansiranju upravljanja vodama, Zakona o ratifikaciji ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama, kao i velikog broja podzakonskih akata donesenih na osnovu ovih zakona.

Inspekcijski nadzor

U toku izvještajnog perioda, ova inspekcija je izvršila 338 inspekcijskih pregleda, od čega 240 redovnih, 61 po inicijativi i 37 kontrolnih. Utvrđeno je 47 nepravilnosti.

Donijeta su 32 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, od čega su izvršena 23.

Izdata su 3 prekršajna naloga sa novčanim kaznama u ukupnoj vrijednosti od 730,00€. Podnijeto je 5 krivičnih prijava za nelegalnu eksploataciju šljunka i pijeska.

Broj inspekcijskih pregleda	338
- redovni	240
- po inicijativi	61

- kontrolni	37
Broj utvrđenih nepravilnosti	47
Broj ukazivanja	15
Broj rješenja	32
Broj prekršajnih naloga	3
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima (€)	730,00
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	5
Broj krivičnih prijava	5

POJAČANI INSPEKCIJSKI NADZOR

Suzbijanje sive ekonomije

Jedan od prioriteta u radu inspekcija Uprave koje vrše kontrolu tržišta robe, usluga i rada (Tržišna, Turistička, Inspekcija za igre na sreću i Inspekcija rada) jeste suzbijanje sive ekonomije, u skladu sa mjerama iz Akcionog plana za suzbijanje sive ekonomije. Pored navedenih inspekcija, suzbijanju sive ekonomije bile su posvećene i inspekcije u čijoj je nadležnosti kontrola korišćenja šuma i lovišta, eksploatacija rječnih nanosa (pijeska i šljunka), eksploatacija mineralnih sirovina, zaštita prostora i građevinarstvo (Inspekcija za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja, Inspekcija za vode, Rudarska inspekcija, Građevinska inspekcija, Inspekcija zaštite prostora).

Što se tiče prometa robe i usluga, Tržišna, Turistička i Inspekcija za igre na sreću su posebnu pažnju posvetile kontroli ispunjenosti uslova za pristup djelatnosti (registracija, odobrenje za rad, prijava djelatnosti, licenca, ugovor o koncesiji), kao i kontroli obavljanja samih djelatnosti. S tim u vezi, ostvareni su efekti suzbijanja sive ekonomije kroz legalizaciju vršenja djelatnosti (trgovine, zanatstva, turizma, ugostiteljstva, priređivanja igara na sreću), evidentiranje robe, izdavanje fiskalnih računa, uplatu dnevnih pazara, prodavanje izletničkih aranžmana u skladu sa zakonom i proširenje djelatnosti priređivanja igara na sreću.

Prioriteti Inspekcije rada bili su suzbijanje rada „na crno“, tj. zapošljavanja bez ugovora o radu i prijave na obavezno socijalno osiguranje, ali i suzbijanje rada „na crno“ formalno zaposlenih (neplaćeni rad zakonito zaposlenih lica u dijelu njihovih prava iz rada i po osnovu rada – isplate zarada i uplate doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, prekovremeni rad, noćni rad, rad u dane državnih i vjerskih praznika). Upravo u cilju suzbijanja navedenih pojavnih oblika sive ekonomije, ostvareni efekti u oblasti zapošljavanja i radnih odnosa,

ogledali su se u povećanom broju zakonito zaposlenih lica, koji utiče na smanjenje stope nezaposlenosti, kao i u prilivu budžetskih sredstava po osnovu uplate doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

Inspekcija za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja uticala je na smanjenje tzv. šumske krađe i krivolova kontrolom korišćenja šuma kod vlasnika privatnih šuma i korisnika šuma/koncesionara kojima su šume date na korišćenje tj. eksploataciju shodno planskim dokumentima, te kontrolom lovišta.

Inspekcija za vode vršila je kontrolu eksploatacije rječnih nanosa (pijeska i šljunka) u pogledu poštovanja odredbi Zakona o vodama, kojim je propisano da se ova djelatnost može vršiti samo uz koncesioni ugovor i uz propisanu saglasnost za eksploataciju. Time je sprječavala nelegalnu eksploataciju, što može bitno uticati na priliv budžetskih sredstava po osnovu koncesija iz ove oblasti.

Građevinska inspekcija i Inspekcija zaštite prostora su direktno uticale na suzbijanje sive ekonomije kontrolom posjedovanja građevinskih dozvola i odobrenja za postavljanje privremenih objekata, kontrolom izgradnje objekata u skladu sa tehničkom dokumentacijom i uvođenjem investitora u legalne tokove.

Svaka aktivnost inspekcija koje učestvuju u suzbijanju sive ekonomije bila je predmet izvještavanja Vlade na polugodišnjem nivou.

Turistička sezona

Ljetnja turistička sezona

U cilju efikasnog i efektivnog nadzora u turističkoj sezoni, koju karakteriše povećano prisustvo potrošača i poslovnih subjekata, a samim tim i povećanje obima prometa robe i usluga, te zapošljavanja na primorju, Uprava je u izvještajnoj godini organizovala i sprovela pojačani nadzor u turističkoj sezoni.

Imajući u vidu projekcije turističkih kretanja na globalnom nivou i kod nas, koje su ujedno i predmet Vladinog Plana za pripremu turističke sezone za 2014. i 2015. godinu, kao i iskustva iz prethodne turističke sezone, Uprava je donijela Program pojačanog nadzora u turističkoj sezoni 2014. godine.

Planirane aktivnosti sprovedene su u periodu od 01. maja do 12. septembra 2014. godine.

Pojačani nadzor je sproveden u primorskih opština (Ulcinj, Bar, Budva, Tivat, Kotor i Herceg Novi) od strane domicilnih i angažovanih inspektora. Povremenim angažovanjem mobilnih ekipa, nadzorom su obuhvaćeni i planinski turistički centri Kolašin i Žabljak.

Koordinacioni tim je u periodu 15. maja do 12. septembra 2014. godine usmjeravao i koordinirao rad inspekcija u skladu sa Dinamičkim planom. Članovi ovog tima bili su glavni inspektori inspekcija Uprave koje su učestvovala u pojačanom inspekcijskom nadzoru u sezoni, kao i inspektori – koordinatori (zaduženi za blagovremeno i efikasno sprovođenje Dinamičkog plana u pojedinim primorskim opštinama), a njegovo sjedište bilo je u Budvi.

Na sastancima Koordinacionog tima prisustvovali su predstavnici Komunalne policije.

U pojačanom inspekcijskom nadzoru u sezoni učestvovalo je sedam inspekcija (Turistička, Tržišna, Inspekcija rada, Zdravstveno–sanitarna, Veterinarska, Inspekcija zaštite prostora i Inspekcija za morsko ribarstvo), koje su, u okviru nadležnosti i ovlašćenja, vršile nadzor i u odnosu na utvrđeno stanje preduzimale upravne i druge mjere i radnje. U zavisnosti od problema koji su se javljali na terenu, u pojačani nadzor su povremeno uključivane Poljoprivredna i Metrološka inspekcija.

Inspekcijski nadzor organizovan je i kroz timski rad na terenu. Grupe inspektora vršile su zajedničke kontrole (od dva do tri inspektora iz različitih inspekcija). Timovi su formirani u zavisnosti od problema na terenu i vrste objekata koji su kontrolisani. Takođe, organizovane su zajedničke aktivnosti i sa poreskim inspektorima, komunalnim policajcima, inspektorima za naplatu lokalnih prihoda, pomorskom policijom, inspektorima bezbjednosti plovidbe, pripadnicima Uprave policije i službenicima JP za upravljanje morskim dobrom. Pored svakodnevnog timskog rada inspektora, organizovane su i mobilne ekipe koje su nenajavljeno vršile nadzor u svim opštinama.

U sprovođenju planiranih aktivnosti, posebna pažnja bila je posvećena postupanju po inicijativama fizičkih i pravnih lica, koje je Koordinacioni tim primao preko Uprave ili neposredno.

Aktivnosti pojačanog nadzora bile su usmjerene na:

- nadzor u pogledu ispunjenosti uslova za vršenje djelatnosti (ugostiteljstvo, trgovina, zanatstvo, turističke i druge usluge), uključujući i vršenje djelatnosti u objektima privremenog karaktera (pultovi, punkтови, panoi, tezge, ljetnje bašte ugostiteljskih objekata);
- nadzor u pogledu izdavanja fiskalnih računa, provjere evidencije i porijekla robe, evidencije gostiju, zapošljavanja i poštovanja prava zaposlenih;
- nadzor sanitarno–higijenskih uslova u ugostiteljskim i prodajnim objektima (posebno u objektima za kolektivni smještaj – hoteli, odmarališta, kampovi i sl.);
- nadzor prometa na malo mesa i ribe u svim objektima u kojima se vrši rukovanje hranom (obrada, priprema, uključujući odmrzavanje i zamrzavanje, skladištenje i posluživanje), na mjestu prodaje – isporuke krajnjem potrošaču (ugostiteljski objekti i druga prodajna mjesta, uključujući i zelene pijace), posebno u pogledu deklarisanja, sljedljivosti – porijekla, higijene tokom rukovanja, higijene zaposlenih i drugo, nadzor u proizvodnim objektima, uključujući i proizvođače školjki, tzv. „mušljare“.
- nadzor nad ispunjenošću propisanih uslova u zdravstvenim ustanovama, sprovođenjem mjera zdravstvene zaštite, uslovima i načinom čuvanja i izdavanja lijekova, uvid u ostvarivanje zdravstvene zaštite i prava pacijenata i dr.;
- nadzor u oblasti zaštite potrošača i bezbjednosti proizvoda;
- nadzor točenja alkoholnih pića maloljetnicima;
- nadzor postavljanja privremenih objekata u zoni morskog dobra bez prethodno pribavljenog odobrenja – rješenja od JP za upravljanje morskim dobrom;
- nadzor gradnje objekata bez građevinske dozvole, koja je bila izražena u Budvi, Baru, Ulcinju i Herceg Novom, dok je problem nelegalne gradnje i rekonstrukcije ponti bio prisutan u Tivtu i Kotoru;

- nadzor kupališta u pogledu ispunjenosti minimalno–tehničkih uslova, postojanja spasilačke službe, postavljanja uređaja i opreme, poštovanja pravila o postavljanju plažnog mobilijara i dr.
- nadzor nautičkog turizma (s posebnim akcentom na iznajmljivanje plovniha objekata, prevoz putnika i organizovanje izleta plovniha objektima, sa aspekta posjedovanja propisanog odobrenja za rad, kao i kontrola skutera, u cilju zaštite kupaca na plažama), pružanja usluga raftinga i sportsko–avanturističkih usluga, kampova, rent–a–kar usluga, parking usluga i dr.;
- nadzor turističkih agencija, turističkih vodiča (s akcentom na područje Budve i Kotora) i izletničkih programa;
- zajedničke aktivnosti sa Komunalnom policijom u noćnim časovima u vezi sa problemom buke;
- nadzor privremenih ugostiteljskih objekata, plovniha objekata i plaža na Skadarskom jezeru itd.

U sprovođenju pojačanog nadzora inspekcije su se suočile sa problemima koji su otežavali realizaciju planiranih aktivnosti. Tako je, recimo, u nadzoru nad ispunjenošću uslova za pristup djelatnosti u zoni morskog dobra i u ovoj sezoni utvrđeno da je jedan broj privremenih prodajnih, ugostiteljskih i drugih objekata otpočeo djelatnost bez propisanog odobrenja ili prethodne prijave. Do navedenog je došlo zbog kašnjenja u donošenju izmjena i dopuna važećeg Plana privremenih objekata u zoni morskog dobra, što je uticalo i na kašnjenje u zaključivanju ugovora sa JP za upravljanje morskim dobrom.

Imajući u vidu tu činjenicu, kao i priliv turista, inspekcije su u početku djelovale preventivno kod svih subjekata koji su imali urednu poresku prijavu i prijavljene radnike, kao i rješenje o ispunjenosti sanitarno–higijenskih uslova (gdje je to bio uslov). Kod onih koji nijesu ispoštovali ove zakonske obaveze, inspektori su preduzeli mjere zatvaranja objekata i novčanog kažnjavanja.

Kada je u pitanju promet robe, treba naglasiti problem zloupotrebe javnih površina u te svrhe i izostanak punog ostvarivanja nadležnosti od strane lokalne samouprave na sprječavanju te zloupotrebe. Naime, iako je korišćenje javnih površina, u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima, u nadležnosti lokalne samouprave, zbog nedovoljnog angažovanja Komunalne policije u pojedinim opštinama, predmetni nadzor je uglavnom sprovodila Tržišna inspekcija.

U nadzoru pružanja usluge raftinga, treba istaći problem nedostatka naplatnog mjesta na ovim lokacijama, zbog čega je otežana naplata novčanih kazni po izdatim prekršajnim nalogima.

Inspekcije su, posebno u oblasti ribarstva i marikulture, te bezbjednosti hrane, imale problem u nadzoru zbog nedostatka podzakonskih akata.

U nadzoru sanitarno – higijenskih uslova u ugostiteljskim i prodajnim objektima, u saradnji sa zdravstvenim ustanovama, uzimani su brisevi radnih površina (775), predmeta koji dolaze u dodir sa hranom, ruku zaposlenih i uzoraka hrane (544) i vode (328). Neispravnih uzoraka namirnica bilo je 49%, a neispravnih briseva 53.93%, i to u najvećem broju slučajeva zbog povećanog prisustva bakterija (loše higijene). Što se tiče uzoraka vode, svi uzeti uzorci su bili mikrobiološki ispravni.

Zbog isteklog roka upotrebe, izmijenjenih senzorskih svojstava, neposjedovanja deklaracija ili nepropisnog deklarisanja, privremeno je stavljeno van prometa 155 kg/l hrane, zabranjena proizvodnja i promet 59kg/l i uništeno 355kg/l hrane. U nadzoru proizvodnje i prometa mesa uzeto je 59 uzoraka i 50 briseva, a uništeno 824,25kg nebezbednog mesa (nedeklarisano ili isteklog roka).

U nadzoru nad proizvođačima školjki, tzv. „mušljarima“, kod svih proizvođača (43) utvrđeno je da ne posjeduju propisano odobrenje.

Osim povećanja broja registrovanih privrednih subjekata i efekata ostvarenih na tržištu robe i usluga (evidencija robe i usluga u prometu, izdavanje fiskalnih računa, uplata dnevnih pazara itd.), pojačanim nadzorom u turističkoj sezoni uticalo se na povećanje broja legalno zaposlenih radnika, kao i na zaštitu života i zdravlja ljudi uključujući i zaštitu i zdravlje na radu. Sve to je pozitivno uticalo na kvalitet cjelokupne turističke ponude naše zemlje, kao i na povećanje naplate državnih i lokalnih prihoda.

Po osnovu naloženih mjera od strane inspektora rada, od ukupno 2.837 radno angažovanih lica sa kojima poslodavci nijesu bili zaključili ugovor o radu i prijavili ih na obavezno socijalno osiguranje, ugovori o radu zaključeni su sa 2.561 licem (1.290 crnogorskih državljana i 1.271 stranac) i isti su prijavljeni na osiguranje, te im je regulisan radno–pravni status u skladu sa zakonom.

Kao posljedica pojačanog inspekcijskog nadzora u turističkoj sezoni, povećan je broj rješenja o lokaciji i odobrenja za privatni smještaj, što je, prema podacima lokalnih organa urave nadležnih za privredu i finasnije, rezultiralo povećanjem naplate lokalnih prihoda (boravišna, turistička, izletnička i komunalna taksa).

U periodu ljetnje turističke sezone za područje primorja primljene su ukupno 1.394 žalbe, koje su se odnosile na:

Predmet inicijative – žalbe	Broj
Nelegalna gradnja	290 (20,80%)
Kupališta	180 (12,91%)
Promet robe	160 (11,86%)
Smještaj u domaćinstvima – tzv. „dileri soba“	159 (11,78%)
Tržište rada	106 (7,60%)
Prehrambeni proizvodi	106 (7,60%)
Turističke agencije	99 (7,10%)
Ugostiteljstvo	87 (6,24%)
Buka	40 (2,86 %)
„Divlji“ prevoznici (taksisti i dr.)	30 (2,15%)
Ugostiteljske terase	28 (2,00%)
Stambeni problemi	25 (1,79%)
Izliivanje kanalizacije	15 (1,07%)
Ostali problemi	69 (4,94%)
Ukupno	1.394

Inspekcije Uprave riješile su 1.314 inicijativa – žalbi, od ukupno 1.394, dok su ostale prosljeđene drugim nadležnim organima na postupanje. Na osnovu izvještaja iz nadzora može se konstatovati da su 1.024 inicijative – žalbe bile osnovane i da su inspektori svojim mjerama uticali na otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

Zimska turistička sezona

U zimskom periodu izvještajne godine realizovane su aktivnosti pojačanog nadzora od strane Turističke, Tržišne, Zdravstveno–sanitarne i Inspekcije rada. Prioritet u nadzoru bila su skijališta i privatni smještaj u zimskim turističkim centrima, kao i promet robe, kako sa aspekta suprimacije sive ekonomije, tako i sa aspekta zaštite života i zdravlja ljudi, te zaštite ekonomskih interesa potrošača. Istodobno, predmet kontrole bio je zapošljavanje i poštovanje propisanih prava zaposlenih u svim djelatnostima koje se intenziviraju u zimskom periodu.

Inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora

Fizička i pravna lica su podnosili inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora putem besplatne linije Call centra (080 555 555), arhive Uprave, mejla prijave@uip.gov.me, veb aplikacije „Pitaj Upravu“ koja se nalazi na sajtu Uprave, sajta www.budiodgovoran.me, sajta potrosac.me, kao i putem Vladinog portala www.euprava.me.

U toku izvještajne godine Uprava je primila 4.520 inicijativa (od čega anonimnih 2.797 – 62%).

Inicijative su prioritet u radu inspekcija Uprave i o izvršenim inspekcijskim pregledima inspektori su obavještavali podnosiocima istih, ukoliko nisu bili anonimni.

D. Sektor za pravne poslove u oblasti inspekcijskog nadzora, ljudske resurse, planiranje i informacione tehnologije

U ovom sektoru vrše se poslovi koji se odnose na: zastupanje Uprave u postupcima koji se vode pred područnim organima za prekršaje po zahtjevima inspektora, kao i po zahtjevima za sudsko odlučivanje po prekršajnim nalogima, davanje stručnog mišljenja u vezi sa inspekcijskim nadzorom, izjavljivanje pravnih sredstava drugostepenim instancama i Upravnom sudu, pripremu i sprovođenje plana integriteta, razvoj i usavršavanje ljudskih resursa, definisanje funkcionalnih modela i modeliranje poslovnih procesa informacionog sistema, integraciju novih komponenti informacionog sistema, održavanje ICT infrastrukture, ažuriranje veb stranice i dr.

Odsjek za pravne poslove

U ovom odsjeku sistematizovana su radna mjesta za sedam izvršilaca, od kojih su popunjena četiri (diplomirani pravnici).

U izvještajnom periodu u radu ovog odsjeka bilo je 815 prekršajnih predmeta, od čega 602 po zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka (300 zahtjeva podnesenih u izvještajnoj godini i 302 podnesena u ranijem periodu) i 213 po zahtjevu za sudsko odlučivanje (118 zahtjeva podnesenih u 2014. godini i 95 podnesenih u ranijem periodu).

Od ukupnog broja predmeta riješeno je 559, i to: 445 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 334.721,00€ (od čega je pravosnažna 181 odluka, u iznosu 108.155,00€), 11 kojima je izrečena opomena, 44 u kojima je donesena oslobađajuća odluka, 51 predmet okončan je obustavom postupka (od čega 25 zbog zastare), dok je u osam predmeta odbačen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Kod ostalih predmeta (256) postupci su u toku.

Rješavanje po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka i zahtjevima za sudsko odlučivanje

	Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka			Zahtjevi za sudsko odlučivanje			Ukupno
	2014. godina	Raniji period	Ukupno	2014. godina	Raniji period	Ukupno	
Broj predmeta	300	302	602	118	95	213	815
Broj i iznos novčanih kazni*	167 129.576, 00 €	160 121.675,00	327 251.251,00	68 48.900,00	50 34.570,00	118 83.470,00	445 334.721,00
Broj opomena	5	4	9	1	1	2	11
Broj oslobođajućih odluka	11	25	36	2	6	8	44
Broj obustava postupka	2	40(22 zastarele)	42	2	7(3 zastara)	9	51 (25 zastarjelih)
Broj odbacivanja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	4	4	8	/	/	/	8
Broj postupaka u toku	111	69	180	45	31	76	256

* Ukupan iznos izrečenih novčanih kazni (uključujući i troškove prekršajnog postupka) iznosi 334.721,00€, i to:

Pravnom licu	229.600,00€
Odgovornom licu u pravnom licu	39.840,00€
Fizičkom licu	51.055,00€
Troškovi prekršajnog postupka	14.226,00€

U toku izvještajne godine Uprava je Vijeću za prekršaje izjavila 59 žalbi, od kojih je po 43 odlučeno, a za 16 je postupak u toku. U izvještajnoj godini odlučeno je i po 12 žalbi Uprave iz 2013. godine. Vijeće za prekršaje usvojilo je 29 žalbi, dok je 26 žalbi odbijeno kao neosnovano. Vijeće za prekršaje je po navedenim žalbama (43 iz izvještajne godine i 12 iz 2013. godine) u 29 slučajeva usvojilo žalbu, dok je 26 odbilo kao neosnovano.

Po žalbama okrivljenih, Vijeće za prekršaje je donijelo 45 odluka (u 22 slučaja je usvojilo žalbu, dok ih je u 23 odbilo).

Odsjek za ljudske resurse

U ovom odsjeku sistematizovana su tri radna mjesta, od kojih su popunjena dva (diplomirani pravnici).

U izvještajnoj godini Uprava je počela sa organizovanjem internih obuka na temu: „Primjena novog Zakona o zaštiti potrošača“, „Zdrava radna mjesta – upravljanje stresom“ i „Upoznavanje sa IPA II projektima“.

Takođe, predstavnici Uprave angažovani su kao predavači u sljedećim obukama:

	Naziv obuke	Organizator
1.	Primjena Zakona o potrošačkim kreditima	Institut računovođa i revizora Crne Gore
2.	Primjena Zakona o zaštiti potrošača	Centralna banka Crne Gore
3.	Primjena Zakona o unutrašnjoj trgovini, vođenje poslovne dokumentacije i zaštita potrošača	Pošta Crne Gore
4.	Jačanje prava zaštite intelektualne svojine u Crnoj Gori	Ministarstvo ekonomije
5.	Informaciono društvo i rodna ravnopravnost	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije
6.	Uloga i nadležnost inspekcijskih službi u implementaciji Zakona o rodnoj ravnopravnosti	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

Predstavnici Uprave (388) prisustvovali su obukama na preko 50 tema u organizaciji Uprave za kadrove, od kojih izdvajamo: „Kadrovsko planiranje“, „Opšti upravni postupak“, „Prekršajni postupak“, „Inspekcijski nadzor“, „Postupak ocjenjivanja državnih službenika i namještenika“, „Centralna kadrovska evidencija“, „Od ideje do uspješno realizovanog projekta“, „Crna Gora na putu ka članstvu u EU“, „Pravni sistem i pravni akti EU“, „Primjena Zakona o zaštiti podataka o ličnosti“, „Plan integriteta“, „Odnosi sa javnošću“, „Kancelarijsko poslovanje“, „Zaštita ljudskih prava i sloboda“, „Etički kodeks“, „Disciplinska odgovornost“,

„Mehanizmi za preventivno djelovanje protiv korupcije“, „Prevencija korupcije“, IT Obuka (Windows, Word, Excel, Internet), kursevi stranih jezika (engleski, njemački, francuski, italijanski) i dr.

Takođe, prisustvovali su velikom broju obuka, konferencija, okruglih stolova i radionica, čiji su organizatori bili drugi državni organi, asocijacije privrednika, NVO itd. Iz mnoštva tema izdvajamo: „Nacionalni trening za održivo gazdovanje šumama“, „Požari u Crnoj Gori“, „Efikasno osiguravanje sljedljivosti u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane i hrane za životinje i ispunjavanje posebnih i higijenskih zahtjeva za promet hrane na domaćem i međunarodnom tržištu i ispunjavanje propisa o označavanju hrane“, „Uloga tehničkih tijela u implementaciji IPARD Programa“, „Globalni i lokalni trendovi u privremenom zapošljavanju“, „Pregovarački proces – Komparativna iskustva Crne Gore i Srbije“, „Koordinacija aktivnosti državnih službi na moru“, „Akcioni plan prilagođavanja objekata u vlasništvu Glavnog grada Podgorice, za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu“, „Nadzor nad tržištem igračaka“, „Tekstilni proizvodi, obuća i kristalno staklo“, „Značaj ICT u procesu evropskih integracija Crne Gore“, „Mjere bezbjednosti hrane – uticaj na trgovinu u CEFTA regionu“, „Angažovanje mladih bez zasnivanja radnog odnosa – benefiti i prepreke aktivnih mjera“, „Suzbijanje korupcije na graničnim prelazima“, „Unapređenje zaštite lovne i zaštićene divljači u Crnoj Gori“, „Lovstvo u Crnoj Gori“, „Pravo na dobru upravu“, „Institucionalno–zakonodavni okvir za integralno upravljanje obalnim područjima Crne Gore“, „Finansijske istrage u predmetima organizovanog kriminala i korupcije – postojeća i nova rješenja“, „Upravljanje otpadom u Crnoj Gori“, „Razmjena iskustava u oblasti zaštite potrošača između državnih organa, potrošačkih organizacija i medija“, „Kako do pravilnog upravljanja vodama u Crnoj Gori“, „Novi propisi o industrijskim proizvodima – pravni značaj stavljanja znaka CE“, „Zaštita prava intelektualne svojine“, „Konferencija o selektivnim abortusima u Crnoj Gori“, „Jačanje zaštite prava intelektualne svojine“, „Implementacija pravilnika o visinama naknada za fitosanitarne preglede“, „Izrada Analize ostvarenih rezultata u odnosu na oblasti od posebnog rizika od korupcije“, „Radionica iz oblasti upravljanja rizikom – kontrola hrane i hrane za životinje zasnovana na upravljanju rizicima“, „Kontrola hrane i hrane za životinje pri uvozu zasnovana na upravljanju rizicima“, „Jačanje vještina rane indentifikacije potencijalnih slučajeva trgovine ljudima u Crnoj Gori“, „Posljedice zagađenja životne sredine u Pljevljima“, „Jačanje prava zaštite intelektualne svojine u Crnoj Gori“, „Škola antidiskriminacije“, „Bezbjednost hrane“, „Prikupljanje supstanci koje oštećuju ozonski omotač za dalje odlaganje i unapređenje sistema rekuperacije i recikliranja ovih suspstanci u Crnoj Gori“, „Zajedničko djelovanje svih relevantnih subjekata u oblasti borbe protiv trgovine ljudima“, „Zdravlje i zaštita na radu – harmonizacija nacionalnog sa evropskim zakonodavstvom, novi zakon, uporedna iskustva“, „Revizije Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2014–2018“, „Minimum procesa rada i prava na štrajk“, „Konferencija Bezbjednost u turizmu – izazovi i perspektive“, „Unapređenje metoda za regionalni razvoj akvakulture i promocije“, „Sektorski planski dokumenti za instrument pretpristupne podrške 2014–2020 (IPA II)“, „Uloga i nadležnost inspeksijskih službi u implementaciji Zakona o rodnoj ravnopravnosti“, „Implementacija pravilnika o uslovima za skladišta bilja“, „Implementacija EU zakonodavstva o zdravlju bilja za unutrašnju kontrolu“, „Pravni okvir i uloga inspeksijskih organa u zaštiti od diskriminacije i iskustva inspektora u zaštiti od diskriminacije“, „Predstavljanje najnovije platforme Office paketa“, „Postupak strateške procjene uticaja na životnu sredinu“, „Uspostavljanje nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa“, „Zaštita dinarskih guštera i njihovih

staništa“, „Proces pregovaranja Crne Gore i EU – Iskustvo Hrvatske u procesu pregovora, pregovaračka poglavlja 11 i 12“.

Osim toga, 77 predstavnika Uprave prisustvovalo je 51 obuci u inostranstvu (region, EU, Japan, Turska itd.) u okviru različitih projekata: „Trening viših službenika zemalja kandidata za pristupanje EU“, „Etiketiranje hrane neživotinjskog porijekla“, „Implementacija Evropske direktive o mjernim instrumentima“, „Internet trgovina u oblasti plemenitih metala“, „Pregled brodova u skladu sa Međunarodnim zdravstvenim pravilnikom“, „Radionica za regulatora na organizaciji i sprovođenju“, „Pregled bezbjednosti procjene za bezbjedno upravljanje radioaktivnim otpadom (predisposal i odlaganje)“, „Zaštita i zdravlje na radu“, „Zajednička akcija u nadzoru električnih proizvoda na tržištu“, „Nadzor tokom nuklearne ili radiološke opasnosti“, „Kontrola na zagađivače u hrani“, „Nepredviđene i vanredne situacije, spremnost za vanredne situacije, vježbe simulacije, prijedlog za njihovo poboljšanje, razgovori i dogovor o usklađenosti regionalnog pristupa“, „Hitne odluke za štetne organizme tipične za ne-šumarske oblasti“, „Razvoj ljudskih resursa“, „Nadzor proizvoda na tržištu“, „Regionalna mreža za tržišni nadzor“, „Rizici u hrani“, „Zajednička akcija u nadzoru dječjih bicikala na tržištu“, „Uredba o kozmetičkim proizvodima“, „Kretanje i uvoz“, „Kontrola hrane za biljke, životinje i ljude“, „Kontrolni pregledi na graničnim inspekcijskim punktovima“, „Prva regionalna trening mreža RENA (Regional Environmental Network for Accession)“, „Izgradnja kapaciteta i usklađenost sa propisima zaštite životne sredine“, „Proizvodi, stanje životinja tokom transporta“, „IAEA ovjera i proces kontrola za gama zračenja i obradu“, „Biljna zdravstvena kontrola na hitne odluke (ne-šumarstva)“, „Prehrambeni aditivi, enzimi i arome“, „Inspekcija skladišta radioaktivnog otpada“, „Podizanje svijesti o tržišnom nadzoru (bezbjednost proizvoda) i zaštita potrošača“, „Organizovanje i sprovođenje inspekcijskih zvaničnih kontrola u oblasti bezbjednosti hrane“, „Kontrola uvoza nad određenom hranom i hranom ne-životinjskog porijekla“, „Upotreba inženjerskih barijera u radovima sanacije zagađenja životne sredine“, „Tretman i zbrinjavanje niskog i srednjeg nivoa (radioaktivnog otpada)“, „Reagovanje u slučaju akcidentne situacije“, „Visoko zračenje“, „Izgradnja kapaciteta na integrisanom načinu procjene rizika“, „Protokol o vodi i zdravlju“, „Prekogrančno kretanje otpada“, „Kretanja i uvozne kontrole hrane“, „Identifikacija životinja“, „Razmjena informacija o opasnim proizvodima“, „Konferencija posvećena javnim nabavkama itd.

U okviru TAIEX podrške predstavnici Uprave (55) prisustvovali su sljedećim obukama/radionicama u zemlji:

Naziv obuke	Broj polaznika
Borba protiv korupcije na granici	1
Organizacija zajedničkog tržišta	10
Kategorizacija voća	6
Organizacija tržišta (CMO) voća i povrća	13
Implementacija EU zakonodavstva o zdravlju bilja za interne kontrole	1
Statistika pesticida	2
Ispunjavanje kriterijuma za otvaranje pregovora o bezbjednosti hrane (veterinarske i fitosanitarne)	3

EU zakonodavstvo za oblast maslinovog ulja	3
--	---

I u inostranstvu:

NAZIV OBUKE	BROJ POLAZNIKA	DRŽAVA
1. Potrošački krediti	3	Ljubljana, Slovenija
2. Upoznavanje sa EU zakonodavstvom za kozmetičke proizvode i praktična primjena	1	Skoplje, Makedonija
3. Kontrola prekograničnog kretanja robe	1	Vukovar, Hrvatska
4. Primjena EMC Direktive EU	3	Valeti, Malta
5. Poštovanje zakona o životnoj sredini	1	Skoplje, Makedonija
6. Voda za piće, materijali koji dolaze u kontakt sa hranom, duvanski proizvodi i elektronske cigarete	1	Malta, Šljema
7. Službene kontrole u oblasti bezbjednosti hrane	3	Zagreb, Hrvatska
8. Primjena zakonodavstva EU o krvi i krvnim komponentama	3	Zagreb, Hrvatska

Odsjek za informacione tehnologije

U ovom odsjeku sistematizovana su 4 radna mjesta, od kojih su 3 popunjena.

I u izvještajnoj godini se nastavilo sa aktivnostima na unapređenju ICT infrastrukture i komponenti informacionih sistema vezanih za inspekcijski nadzor.

Pored svakodnevnih aktivnosti koje se odnose na održavanje računarske, serverske i mrežne infrastrukture, održavanje korisničkih naloga, podršku inspektorima u svim ICT pitanjima (kao što su korišćenje aplikacija, mail naloga itd), ovaj odsjek je u izvještajnoj godini radio na:

- pripremi tenderske dokumentacije za izbor najpovoljnije ponude za nabavku *Usluge izrade softvera – informacionog sistema za planiranje i realizaciju inspekcijskih nadzora Inspekcije rada*. Nakon završetka tenderske procedure (krajem maja) izrada projekta pripala je konzorcijumu firmi „SAGA“ i „INFODOM“ i krenulo se u realizaciju sistema. Zajedničkim naporima prethodno navedenih firmi, inspektora rada i zaposlenih u Odsjeku za informacione tehnologije Uprave, završena je Analiza sistema i ušlo se u realizaciju aplikacije. Iz razloga pretpostavljanja kvaliteta brzini, malo se kasni sa početkom produkcije, te se implementacija očekuje početkom 2015. godine. Treba naglasiti da se ovim IS (za razliku od postojećih sistema u Upravi) predviđa drugačiji način rada, i to preko tzv. ček listi, tj. listi provjera koje će dovesti do jedinstvenog postupanja inspektora, kao i mnogo bržeg rada, što će umanjiti vrijeme provedeno kod subjekata nadzora;
- izradi Projektnog zadatka za izradu inspekcijskog informacionog sistema za Urbanističku, Građevinsku i Inspekciju zaštite prostora u okviru LAMP projekta

(Projekat zemljišne administracije i upravljanja), zajedno sa ekspertom Svjetske banke, na osnovu kojeg je ova banka raspisala tender na kome je odabrana firma „ČIKOM“ (koja je već kreator dva informaciona sistema u Upravi, i to TRIS–a i TURIS–a, što može biti dobra referenca za kreiranje ovog sistema) da realizuje pomenuti IS. Završetak kreiranja sistema predviđen je za početak 2015. godine, te će i ove tri inspekcije preći na način rada koji predviđa korišćenje informacionog sistema. Sistem obuhvata i kancelarijsko poslovanje, što će bitno olakšati dodjeljivanje i proslijeđivanje predmeta, te njihovo praćenje.

- pripremi tenderske dokumentacije za izbor najpovoljnije ponude za nabavku usluge telefonije.

Napominjemo da je Uprava, preuzimanjem inspekcija, preuzela i jedan broj informacionih sistema koji su i dalje u funkciji i na čijem unapređenju se konstantno radi.

- **Tržišna inspekcija** u svom radu koristi informacioni sistem TRIS. Softverska platforma ovog IS su Microsoft-ovi alati – Visual studio 2008 i baza SQL Server 2008. Aplikacija je client/server orijentisana. I dalje se radi na njenom usavršavanju i dogradnji, a u izvještajnoj godini se realizovala aktivnost migracije dvije serverske konfiguracije sa postavljanjem na definisanu poziciju u Data Centru MIDT–a, čime se ubrzao korisnički pristup aplikaciji, odnosno podacima.

Ova inspekcija je takođe korisnik i kontakt tačka:

- Centralnog informacionog sistema za zaštitu potrošača, koji obezbjeđuje učesnicima lakše primanje, rukovanje, rješavanje žalbi i pitanja, kao i dobijanje statističkih podataka za bolje planiranje aktivnosti;
- Informacionog sistema za brzu razmjenu obavještenja o opasnim proizvodima, koji obezbjeđuje upravljanje obavještenjima o opasnim proizvodima pronađenim na tržištu Crne Gore, kao i upravljanje obavještenjima sa RAPEX sistema i
- veb sajta www.potrosac.me, koji predstavlja kopču ova dva sistema i građanima – potrošačima omogućava da se informišu o svojim pravima i podnesu žalbe elektronskim putem.
- **Turistička inspekcija** inspeksijski nadzor obavlja pomoću informacionog sistema TURIS–a, na čijem je unapređenju tokom izvještajne godine uglavnom rađeno u dijelu pripreme nove vrste izvještavanja.
- **Aplikacija za praćenje turističke sezone** – I tokom pojačanog turističkog nadzora u izvještajnoj godini korišćena je ova veb aplikacija, kojom su angažovani inspektori unosili podatke o svojim inspeksijskim kontrolama, što je omogućilo automatsko praćenje istih putem statističkih i analitičkih izvještaja.
- **Internet stranica** Uprave (www.uip.gov.me), na čijem održavanju i unapređenju učestvuje i ovaj sektor.

Tokom izvještajne godine rađeno je i na unapređenju povezivanja i korišćenju informacionih sistema drugih državnih organa: Podnošenje IOPPD–a vrši se elektronskim putem, i to preko veb aplikacije Poreske uprave; svi podaci sa izrečenih prekršajnih naloga centralizovano se unose u informacioni sistem – Registar novčanih kazni i prekršajnih naloga (u nadležnosti Ministarstva pravde); uspostavljena je komunikacija između IS Uprave carina i Tržišne inspekcije na području praćenja bezbjednosti proizvoda (Sada je Tržišna inspekcija u mogućnosti da svakodnevno ima uvid u uvoz proizvoda koji mogu biti opasni, te

samim tim može brže da reaguje u slučaju određenih prekršaja); Portal Vlade Crne Gore – Uprava ima sljedeći servis: Prijem prijava slučajeva bespravne gradnje.

Takođe je nastavljeno sa obučavanjem inspektora (35) za korišćenje osnovnih računarskih vještina (Word, Exel, Internet), a radi se i na obezbjeđivanju sredstava za dobijanje ECDL dozvola.

Tokom izvještajne godine pokušala se unaprijediti ICT infrastruktura kupovinom određene opreme, od vlastitih sredstava (10 desktop računara, 6 lap top računara, 8 štampača, 10 mobilnih štampača, jedan multifunkcionalni štampač i projektor), što svakako nije dovoljan broj s obzirom na broj inspektora i na starost postojeće opreme. Cilj ovog odsjeka je i da pomoću raznih donacija dođe do optimalne ICT opreme, pa su, u okviru informacionog sistema za Urbanističku, Građevinsku i Inspekciju zaštite prostora, koji finasira Svjetska banka (LAMP), dobijena 2 servera, 30 lap top računara, 30 mobilnih printera, 30 LCD monitora (min. 21”), jedan multifunkcionalni printer A4 i jedan multifunkcionalni printer A3, čime su „pokrivene“ inspekcije koje će koristiti ovaj IS.

Treba naglasiti da je cilj kome teži Uprava jedinstveni informacioni sistem (dakle, planiramo povezivanje postojećih IS i njihovu nadogradnju u jedinstveni sistem) koji će omogućiti jednoobrazno praćenje rada svih inspekcija, kvalitetnu pripremu inspektora za inspekcijski nadzor, sa mogućnošću uvida u rezultate svih prethodno izvršenih inspekcijskih nadzora kod subjekta koji je predmet nadzora, na osnovu podataka iz baze znanja.

V OSTALE AKTIVNOSTI

Učešće u realizaciji strateških dokumenata

Uprava je svoje aktivnosti u izvještajnoj godini zasnivala i na strateškim i programskim dokumentima Vlade Crne Gore i resornih ministarstava:

- Strategija tržišnog nadzora i Program tržišnog nadzora za 2014. godinu;
- Nacionalni program zaštite potrošača od 2012–2015. godine i godišnji Akcioni plan za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača;
- Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije za 2014. godinu;
- Strategija integrisanog upravljanja granicom od 2014–2018. godine, Okvirni akcioni plan za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za period 2014–2018. godine i Akcioni plan za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2014. godinu;
- Akcioni plan za sprovođenje Strategije borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala za period od 2013–2014. godine;
- Strategija razvoja zdravstva Crne Gore;
- Nacionalna strategija za borbu protiv trgovine ljudima;
- Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore;
- Nacionalna strategija intelektualne svojine za period od 2012–2015. godine;

- Strategija Crne Gore za primjenu pravne tekovine u oblasti slobode kretanja robe od 2014–2018. godine, Akcioni plan za realizaciju Strategije Crne Gore za primjenu pravne tekovine Evropske unije u oblasti slobode kretanja robe od 2014–2018. godine, za 2014. godinu;
- Nacionalna strategija upravljanja čvrstim otpadom, te državnog i lokalnih planova upravljanja otpadom;
- Strategiju razvoja turizma u Crnoj Gori do 2020. godine i Plan za pripremu turističke sezone za 2014. i 2015. godinu;
- Akcioni plan za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala od 2013–2015. godine;
- Akcioni plan za borbu protiv korupcije u oblasti zdravstva za 2014. godinu;
- Akcioni plan za Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava;
- Akcioni plan za Poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost;
- Nacionalna platforma za smanjenje rizika od katastrofa u Crnoj Gori;
- Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti od 2013–2017. godine;
- Program fitosanitarnih mjera za 2014. godinu;
- Akcioni plan za eradikaciju i suzbijanje crvenog surlaša kod palmi – *Rhynchophorus ferrugineus* (2012–2015);
- Program monitoringa nitrata u hrani biljnog porijekla – lisnatom povrću za 2014. godinu;
- Program monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2014. godinu;
- Program razvoja lovstva za period od 2014–2024. godine.

Posebno treba istaći dokumenta u čijoj realizaciji je Uprava bila koordinator:

- **Strategija tržišnog nadzora** – Koordinaciono tijelo za tržišni nadzor, kojim rukovodi predstavnik Uprave, nastavilo je sa sprovođenjem ove strategije i u izvještajnoj godini. Članovi Koordinacionog tijela su predstavnici jednog broja inspekcija Uprave nadležnih za sprovođenje nadzora proizvoda na tržištu, kao i predstavnici Uprave carina i Ministarstva ekonomije, a administrativno–tehničke poslove za ovo tijelo obavljala je Tržišna inspekcija.

Pored praćenja realizacije ove strategije i obaveza utvrđenih odlukom o obrazovanju, Koordinaciono tijelo je u izvještajnom periodu posebnu pažnju usmjerilo na pripremu Izvještaja o realizaciji Programa nadzora nad tržištem za 2013. godinu, kao i na izradu i realizaciju Programa nadzora nad tržištem za 2014. godinu, te izradu Obrasca za praćenje podataka iz tržišnog nadzora. Ovo tijelo je pripremilo i izvještaj o svom radu za 2013. godinu i razmatralo Izvještaj o radu Sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik za 2013. godinu (koji je pripremila Tržišna inspekcija kao kontaktna tačka sistema).

Treba istaći da je u izvještajnoj godini donesen Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, koji, pored procedura za nadzor u oblasti bezbjednosti proizvoda, propisuje i obavezu Vlade da obrazuje Koordinaciono tijelo za nadzor proizvoda na tržištu, obavezu objedinjavanja sektorskih programa tržišnog nadzora itd. i

- **Nacionalni program zaštite potrošača (2012–2015)** i godišnji Akcioni plan za njegovu realizaciju – Realizaciju ovog dokumenta, do obrazovanja Savjeta za zaštitu potrošača (jun 2014. godine), pratila je međuresorska komisija (kojom je rukovodio predstavnik Uprave).

U Nacionalnom programu, odnosno Akcionom planu za njegovu realizaciju, pored ostalih, precizno su definisane aktivnosti koje sprovode inspekcije Uprave u oblasti zaštite potrošača. Pored realizacije planiranih aktivnosti, inspekcije Uprave nadležne za ovu oblast dale su doprinos pripremi prijedloga godišnjeg izvještaja o realizaciji NPZP – AP za period jul 2013 – jun 2014. godine, kao i izradi prijedloga godišnjeg AP za realizaciju NPZP za period jul 2014 – jun 2015. godine.

Takođe, strateški dokumenti na čijoj je realizaciji u kontinuitetu angažovano više inspekcija Uprave su: **Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije**, na osnovu kojeg je Uprava identifikovala aktivnosti inspekcija u svom sastavu, kao i dinamiku realizacije aktivnosti (više o ovoj temi pod naslovom „Suzbijanje sive ekonomije“ – strana 99), **Strategija razvoja turizma u Crnoj Gori do 2020. godine** i Plan za pripremu turističke sezone za 2014. i 2015. godinu, na osnovu kojih je Uprava pripremila Plan pojačanog nadzora u turističkoj sezoni (više o ovoj temi pod naslovom „Pojačani nadzor u turističkoj sezoni“ – strana 100).

Uprava je svojim sugestijama dala doprinos formulisanju konačnog teksta Nacionalne strategije upravljanja hemikalijama, kao i teksta Nacionalne strategije upravljanja čvrstim otpadom, te Državnog plana upravljanja otpadom i lokalnih planova upravljanja otpadom.

Učešće u projektima

U izvještajnoj godini inspekcije Uprave su uzele učešće u sljedećim projektima:

- *Regionalni projekat (Otvoreni regionalni fond za jugoistočnu Evropu – Fond za promociju spoljne trgovine)*

Projekat „Poboljšanje koordinacije institucija za nadzor nad tržištem u cilju povećanja efikasnosti i efektivnosti“ (jun 2013–2015), čiji je korisnik Uprava, finansiran je od strane Njemačkog federalnog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj, a implementiran od strane GIZ-a (Njemačkog društva za internacionalnu saradnju). Preko ovog projekta uspostavljena je mreža za razmjenu informacija o opasnim proizvodima, preko nacionalnih Kontakt tačaka Crne Gore, BiH, Srbije, Kosova, Albanije i Makedonije. Tržišna inspekcija je kontakt tačka za Crnu Goru. Kroz mrežu se razmjenjuju informacije o nebezbednim/opasnim proizvodima, ček liste, godišnji izvještaji i druge informacije značajne za članice mreže (smjernice za uzimanje uzoraka proizvoda, uputstva i procedure). U cilju poboljšanja razmjene informacija o opasnim proizvodima u regionu, usaglašene su forme za izvještavanje, organizovane zajedničke akcije fokusirane na proizvod koji je proizveden u jednoj od zemalja regiona, brend koji je najzastupljeniji u regionu itd.

U okviru projekta održane su zajedničke akcije inspektora u Podgorici, Skoplju i Banja Luci, u nadzoru bezbjednosti i usaglašenosti pojedinih grupa proizvoda, uz primjenu metodologije koju koriste institucije za nadzor nad tržištem zemalja članica EU. Takođe, međusobno

razmjenjuju iskustva koja se mogu koristiti kao osnova za dalji rad svih inspektora za nadzor nad tržištem u regionu.

U Tirani je održana zajednička radionica predstavnika organa tržišnog nadzora na temu „Komunikacije i podizanje svijesti u oblasti tržišnog nadzora i zaštite potrošača“, na kojoj su učestvovali predstavnici Uprave.

U okviru projekta je organizovana studijska posjeta Briselu i Dizeldorfu na kojoj su učestvovali predstavnici Tržišne inspekcije. Tom prilikom ostvareno je učešće na trećoj Generalnoj skupštini PROSAFE-a (Product Safety forum of Europe) i seminaru o procjeni rizika.

Ovaj projekat je omogućio i učešće predstavnika Uprave na dva sastanka ekspertske radne grupe MARS u okviru UNECE, na kojima su u oblasti tržišnog nadzora razmatrane aktivnosti više zemalja, uključujući i Crnu Goru.

U okviru ovog projekta pružena je i tehnička pomoć kroz obezbjeđivanje jednog seta jednostavnih alata koje mogu koristiti inspektori u nadzoru.

- *IPA Projekat „Infrastruktura kvaliteta i metrologija u Crnoj Gori“*

Predstavnici Tržišne inspekcije su učestvovali u radionicama IPA Projekta „Infrastruktura kvaliteta i metrologija u Crnoj Gori“, te učestvovali u izradi tehničkih propisa (Pravilnik o opremi lične zaštite, Pravilnik o obilježavanju i označavanju tekstilnih proizvoda, Pravilnik o označavanju obuće, Pravilnik o tehničkim zahtjevima za kristalno staklo i Pravilnik o jednostavnim posudama pod pritiskom).

- *IPA (Twinning light projekat) – Unapređenje zaštite prava intelektualne svojine u Crnoj Gori*

U periodu april–decembar 2014. godine, realizovane su aktivnosti iz ovog projekta, čiji je nosilac bio Danski zavod za patente i žigove, a glavni korisnik Zavod za intelektualnu svojinu Crne Gore.

Opšti cilj Projekta bio je da se unaprijedi nivo zaštite prava intelektualne svojine u Crnoj Gori do nivoa koji postoji u Evropskoj uniji, a partneri na Projektu bili su, pored Uprave, Ministarstvo ekonomije, Uprava carina, Uprava policije, Ministarstvo pravde, Tužilaštvo i Centar za obuku nosilaca pravosudnih funkcija.

U okviru Projekta organizovane su edukacije tržišnih inspektora u dijelu jačanja prava zaštite intelektualne svojine (autorsko i srodna prava i industrijska svojina) u Crnoj Gori i usvajanja dobre prakse i iskustava zemalja EU u suzbijanju povreda ovih prava.

Realizovane su i dvije kampanje („Kontrola legalnosti korišćenja softvera kod poslovnih subjekata” i „Falsifikati koštaju više – kupujem originale”).

- *Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore (NKEI 2013–2014)*

U toku izvještajne godine, Evropski pokret u Crnoj Gori i Slovačka asocijacija za spoljnu politiku su, uz finansijsku podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i učešće Vlade i Skupštine Crne Gore, u saradnji sa radnom grupom VI – „Zaštita potrošača i zdravlja“ (Poglavlje 28), organizovali tri sesije: „Potrošački krediti“, „Opšta bezbjednost proizvoda“ i

„Distanciona trgovina“. Kopredsjedavajući pomenute grupe je predstavnik Uprave, a učešće u istoj uzelo je nekoliko inspekcija Uprave koje vrše nadzor u oblasti zaštite potrošača.

U okviru ovog projekta predstavnici inspekcija Uprave učestvovali su i u radu radnih grupa koje su razmatrale teme o bezbjednosti hrane i životne sredine.

I preporuke iz ovog projekta ukazale su na potrebu jačanja administrativnih kapaciteta inspekcija Uprave.

- *Škola ekološkog aktivizma*

Ekološka inspekcija je učestvovala u aktivnostima u okviru Projekta „Škola ekološkog aktivizma“, koji su sprovodili Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS) – Misija u Crnoj Gori i Ekološki pokret „Ozon“. Cilj projekta je povećanje učešća zainteresovane javnosti u donošenju odluka iz oblasti životne sredine, jačanje argumentovanog javnog dijaloga u vezi sa ekološkim temama i unapređenje ukupnog stanja životne sredine u Crnoj Gori.

- *Projekat ECRAN (Životna sredina i klima – Regionalna pristupna mreža)*

Ekološka inspekcija je učestvovala u ovom projektu, finansiranom od strane EU, a u realizaciji Evropske komisije, sa ciljem pružanja pomoći korisnicima u razmjeni informacija i iskustava u vezi sa pripremama za pristupanje EU.

- *Projekat „Budi odgovoran“*

U izvještajnoj godini nastavljena je realizacija projekta „Uključivanje građana u borbu protiv sirove ekonomije“. U ovaj projekat su, pored Uprave, uključeni i Poreska uprava i tim „Budi odgovoran“, preko čijeg su veb sajta primane inicijative građana. Ovaj projekat finansira razvojni program Ujedinjenih nacija za Crnu Goru i njime je predviđeno da građani preko Internet i android aplikacije za mobilne telefone „Budi odgovoran“, kao i Call centara navedenih institucija, lako i pravovremeno prijavljuju nepravilnosti koje se odnose na sivu ekonomiju.

Projektom „Budi odgovoran“ objedinjeni su stručni, tehnički i kadrovski kapaciteti civilnog sektora i nadležnih državnih organa i istim se doprinosi podizanju nivoa svijesti građana o značaju društvene odgovornosti.

- *Projekti nevladinih organizacija*

U izvještajnoj godini Uprava je učestvovala i u realizaciji projekta Centra za građansko obrazovanje „Inspekcijom protiv koprucije“, projekta Centra za monitoring i istraživanje (CeMI) „Monitoring upravnih postupaka u oblasti prostornog planiranja i izgradnje“, te projekta „Inspekcijski organi i zaštita od diskriminacije“ koji je sprovodio Centar za antidiskriminaciju „EKVISTA“.

- *IPA2*

U okviru IPE za 2014. godinu, Uprava je, preko Ministarstva ekonomije, aplicirala za projekte koji će se realizovati u okviru Sektora 6 – Razvoj privatnog sektora, konkurentnost i inovacije:

- „Jačanje kapaciteta za sprovođenje zakonodavstva o jedinstvenom evropskom tržištu“ i
- „Opremanje i obuka inspektora za izvršenje preliminarnih testova odnosno ispitivanja proizvoda – procjena rizika“.

U okviru planiranja za IPA 2015. godinu predloženo je obezbjeđenje prostora za Upravu (izgradnja ili rekonstrukcija), a kandidovana je i ideja da u istom budu smještene i institucije infrastrukture kvaliteta, u cilju racionalizacije troškova.

Učešće u procesu evropske integracije

Predstavnici Uprave, kroz učešće u radnim grupama za određeni broj pregovaračkih poglavlja, čine dio pregovaračkog tima u procesu evropske integracije Crne Gore. Treba naglasiti da je predstavnik Uprave šef radne grupe za Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, za koje su u izvještajnoj godini otvoreni pregovori.

Uprava je preko svojih predstavnika aktivno uključena u sljedeća pregovaračka poglavlja: Poglavlje 1 – Sloboda kretanja robe, Poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika, Poglavlje 3 – Pravo osnivanja preduzeća, Poglavlje 5 – Javne nabavke, Poglavlje 7 – Pravo intelektualne svojine, Poglavlje 10 – Informatičko društvo i mediji, Poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj, Poglavlje 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor, Poglavlje 13 – Ribarstvo, Poglavlje 15 – Energetika, Poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje, Poglavlje 27 – Životna sredina, Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, Poglavlje 32 – Finansijski nadzor.

Takođe, Uprava je, preko Komisije za evropske integracije (čiji je član predstavnik Uprave), ukazala na potrebu jačanja administrativnih kapaciteta svojih inspekcija u dijelu politika obuhvaćenih pregovaračkim poglavljima u kojima su inspekcije Uprave nadležne za sprovođenje nadzora, temeljeći svoj zahtjev, između ostalog, i na preporukama iz Godišnjeg izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore.

Uprava je bila uključena u reviziju Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2015–2020.

Učešće u redefinisaniu pravnog okvira

U cilju obezbjeđivanja konzistentnog pravnog okvira za nadzor i preduzimanje mjera, Uprava je prema nadležnim organima inicirala izmjene i dopune jednog broja zakona, i odgovarajućih podzakonskih akata, odnosno dostavljala svoje primjedbe i sugestije na nacрте propisa (Zakon o javnim nabavkama, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o duvanu, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakon o autorskom i srodnim pravima, Zakon o žigu, Zakon o energetici, Zakon o turizmu, Zakon o raftingu, Zakon o skijalištima, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja, Zakon o maslinarstvu, Zakon o vinu, Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi, Zakon o bezbjednosti hrane, Zakon o šumama, Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata, Prijedlog Zakona o upravljanju otpadom, Zakon o komunalnim djelatnostima,

Zakon o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, Zakon o zaštiti vazduha, Zakon o životnoj sredini, Zakon o biocidima, Zakon o zaštiti prirode, Zakon o vodama, Zakon o hemikalijama, Zakon o prekršajima, Zakon o inspekcijskom nadzoru, Pravilnik o opremi lične zaštite, Pravilnik o obilježavanju i označavanju tekstilnih proizvoda, Pravilnik o označavanju obuće, Pravilnik o tehničkim zahtjevima za kristalno staklo, Pravilnik o jednostavnim posudama pod pritiskom, Pravilnik o proizvodima za koje se ne ističe cijena po jedinici mjere, Pravilnik o radio opremi i telekomunikacionoj terminalnoj opremi, Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati uređena i izgrađena kupališta, Pravilnik o polaganju stručnih ispita za rukovanje i rukovođenje energetskim objektima i postrojenjima, Pravilnik o bližem načinu i postupku uzimanja uzoraka za laboratorijsko ispitivanje zelene salate ili spanaća na nitrate, Lista aktivnih materija dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja, Pravilnik o proizvodnji i stavljanju u promet sjemena žita, Pravilnik o visini naknade za fitosanitarni pregled bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom, Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava prodajni objekat i skladište sadnog materijala, Pravilnik o sadržaju zahtjeva i dozvole za gajenje maka i konoplje, Naredba o zabrani unošenja krtola merkantilnog krompira porijeklom iz Egipta na teritoriju Crne Gore, Pravilnik o bližim uslovima za skladišta sredstava za ishranu bilja, Pravilnik o kvalitetu sirovog mlijeka, Pravilnik o listi životinja i proizvoda koji podliježu veterinarskoj kontroli na graničnim prelazima i načinu pregleda životinja koje podliježu veterinarskoj kontroli na graničnim prelazima, Pravilnik o dokumentu za prijavljivanje veterinarskog pregleda pošiljaka životinja koje ulaze u Crnu Goru, Pravilnik o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje zarazne bolesti plavog jezika, Pravilnik o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja i dr).

Takođe, inicirano je donošenje tehničkih propisa iz oblasti elektroenergetike, a Uprava je pripremila i dio nacrtu podzakonskog akta kojim se utvrđuje lista organa nadležnih za nadzor proizvoda na tržištu (u dijelu svojih nadležnosti).

Uprava je učestvovala u pripremi Strategije Crne Gore za primjenu pravne tekovine u oblasti slobode kretanja robe 2014–2018, dala sugestije na nacrt Strategije „Upravljanje hemikalijama” i pripremila dio godišnjeg Akcionog plana za realizaciju nacionalnog programa zaštite potrošača, te godišnjeg Programa tržišnog nadzora.

Očekujemo da će se i u narednom periodu nastaviti saradnja između Uprave i nadležnih ministarstava u postupku izmjena zakona i donošenju novih, kako bi se kroz njihovo inoviranje stvorio optimalan pravni okvir za vršenje inspekcijskog nadzora i istovremeno postiglo usaglašavanje sa evropskim pravom.

VI SARADNJA

U izvještajnoj godini, pored memoranduma o saradnji zaključenih u ranijem periodu, Uprava je zaključila memorandume sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, Upravom carina i JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“.

Otvorenost Uprave prema javnosti ogledala se u kontinuiranoj i neposrednoj komunikaciji sa privrednicima i drugim zainteresovanim stranama, u cilju edukacije o novim propisima, a polazeći od načela preventivnosti. U tom smislu, ostvarena je dobra saradnja sa Privrednom komorom, Unijom poslodavaca, Institutom računovođa itd.

U izvještajnom periodu ostvarena je saradnja sa drugim državnim organima koja, prije svega, podrazumijeva razmjenu podataka, usaglašavanje mjera na otklanjanju identifikovanih problema i kreiranje najefikasnijih postupaka za postizanje efekata kontrole (sa Ministarstvom ekonomije, Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom unutrašnjih poslova – Upravom policije, Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstvom zdravlja, Veterinarskom upravom, Fitosanitarnom upravom, Upravom carina, Upravom za igre na sreću, Zavodom za metrologiju, Institutom za standardizaciju, Institutom za biologiju mora, Institutom za javno zdravlje i sa drugim organima i institucijama – organima lokalne uprave, JP za upravljanje morskim dobrom, Centrom za ekotoksikološka ispitivanja, Privrednom komorom, Unijom poslodavaca, Centrom za zaštitu potrošača, Društvom za zaštitu životinja, Lovačkim savezom, sportsko–ribolovnim klubovima itd).

Uprava posebnu pažnju posvećuje pravu javnosti da bude informisana, shodno načelu javnosti iz Zakona o inspekcijskom nadzoru.

U saradnji sa Upravom carina i Poreskom upravom, Uprava je u izvještajnom periodu svakog petka objavljivala podatke o rezultatima nadzora u suzbijanju sive ekonomije u emisiji „Siva zona“ na javnom servisu RTCG. U ovoj emisiji je, na nedjeljnom nivou, predstavljan rad svih inspekcija Uprave koje su Vladinim Akcionim planom uključene u borbu protiv sive ekonomije. Emisija je omogućavala da se rad ove uprave, kao i drugih organa uključenih u borbu protiv sive ekonomije, predstavi javnosti, a iščitavanjem listi sankcionisanih subjekata podstican je viši nivo društvene odgovornosti.

U okviru projekta „Inspekcijom protiv korupcije!“, Uprava i nevladina organizacija Centar za građansko obrazovanje organizovale su u martu 2014. godine akciju pod nazivom „Pozovi: spriječi ili liječi korupciju!“, u cilju podsticanja građana da prijavljuju nepravilnosti koje se odnose na korupciju i na lošu praksu u poslovanju.

U sklopu aktivnosti već pomenutog projekta „Unapređenje zaštite prava intelektualne svojine u Crnoj Gori“ u Podgorici je u decembru 2014. godine održana kampanja „Falsifikati koštaju više – kupujem originale“. Tom prilikom je Uprava, zajedno sa predstavnicima Uprave carina i Zavoda za intelektualnu svojinu, ukazala na štetne efekte izazvane kršenjem prava iz ove oblasti, kao i na krivičnu odgovornost koju povlače proizvodnja, distribucija i prodaja falsifikovanih proizvoda. U okviru ove kampanje obuhvaćena je i oblast softverske piraterije, pa je putem medija javnost obavještavana o posljedicama korišćenja ovih falsifikovanih

proizvoda. Naročito su obaviješteni privredni subjekti, i to putem elektronske pošte (koristeći se dostupnim e-mailing listama privrednika).

U izvještajnoj godini upriličen je i susret sa učenicima Srednje ekonomske škole „Mirko Vešović“, kojima su predloženi konkretni aspekti iz nadzora Tržišne inspekcije.

VII ZAVRŠNE NAPOMENE

Polazeći od problema koji su pratili inspekcijski nadzor u izvještajnoj godini, s jedne, i potrebe da Uprava bude ključni mehanizam praćenja primjene propisa u Crnoj Gori, s druge strane, neophodno je, prije svega, jačati njene administrativne kapacitete (na šta upućuju i brojni zaključci Vlade, preporuke iz Konačnog izvještaja Državne revizorske institucije i preporuke iz Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore). Ovo podrazumijeva prijem novih inspektora i dalje sprovođenje edukacije.

Inspekcijski nadzor u proteklom periodu ukazao je na nedostatke u pravnom okviru, pa je neophodno obezbijediti dalje unapređivanje istog, kao i veći uticaj Uprave u tome (posebno u oblastima uređenja prostora i izgradnje objekata, bezbjednosti hrane, poljoprivrede, morskog ribarstva i marikulture, veterine, turizma i ugostiteljstva, hemikalija, radnih odnosa, igara na sreću, sanitarnih uslova u pojedinim djelatnostima, elektronske trgovine – posebno preko društvenih mreža). U tom smislu će Uprava, pored već pokrenutih inicijativa za izmjenu propisa, i u narednom periodu nastaviti sa podnošenjem prijedloga i sugestija za inoviranje regulatornog okvira.

Pojačan nadzor inspekcija u turističkoj sezoni ukazao je na potrebu aktivnijeg učešća drugih organa i institucija u cilju uspješnije pripreme i realizacije turističke sezone. U tom dijelu potrebno je da: nadležno ministarstvo uključi u pojačani nadzor inspekciju za drumski saobraćaj; Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom blagovremeno, a najkasnije do 1. maja, sprovede procedure u vezi sa dobijanjem odobrenja; jedinice lokalne samouprave preispitaju postojeće odluke koje se odnose na ograničenje perioda za izvođenje građevinskih radova i da obezbijede poštovanje tih odluka, da u saradnji sa javnim preduzećima obezbijede uređenje gradskih pijaca i izvršavanje nadležnosti od strane Komunalne policije u dijelu suzbijanja nenamjenskog korišćenja javnih površina (nelegalna prodaja robe i druge djelatnosti).

Nedostatak jedinstvenog informacionog sistema nesporno je od uticaja na optimalno vršenje inspekcijskog nadzora, što obavezuje na dalji razvoj istog, kako na nivou Uprave, tako i kroz povezivanje sa informacionim sistemima, odnosno registrima drugih državnih organa, a u cilju razmjene informacija, što je u funkciji boljeg planiranja i praćenja inspekcijskog nadzora.

Postojeća budžetska sredstva Uprave limitiraju efikasnost i efektivnost inspekcijskog nadzora, za koji je, između ostalog, potrebno obezbijediti: dovoljan broj vozila, potrebnu količinu goriva, priručnu opremu za sprovođenje inspekcijskog nadzora, uključujući i sredstva potrebna za uzorkovanje i ispitivanje uzoraka proizvoda na tržištu, administrativno izvršenje rješenja o rušenju, poslovni prostor, kako u Podgorici, tako i u drugim gradovima, adekvatne uslove za rad inspektora na graničnim prelazima, već pomenuti IS i kvalitetnu ICT infrastrukturu, te jačanje administrativnih kapaciteta. Nedostajuća finansijska sredstva treba dodatno problematizovati u kontekstu opredjeljenja Uprave da jača unutrašnje mehanizme kontrole rada inspektora principom njihove rotacije (koja podrazumijeva da se inspektori upućuju na teren izvan njihovog mjesta rada).

Budući da je u ovoj fazi evropske integracije fokus stavljen na primjenu propisa, što pozicionira Upravu kao značajnog aktera u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, potrebno je obezbijediti Upravi status subjekta koji treba direktno da koristi pretpristupne fondove.

Veća budžetska podrška i unaprijeđen pravni okvir osnažiće ulogu Uprave u zaštiti javnog interesa, a time i u kreiranju povoljnog poslovnog i životnog ambijenta.

DIREKTOR

Dr Božidar Vuksanović